Bijlagen:

Ruimtelijke onderbouwing ‘Zonneplas Ubbena’

Bijlagen indeling:

		Pagina
1.	Toetsing Wet natuurbescherming Zandwinplas Ubbena, Eelerwoude	3
2.	Landschappelijk inpassingsplan – rapportage	35
3.	Landschappelijk inpassingsplan – verbeelding	54
4.	Overzichtstekening PV Lay-out	58
5.	Resultaat watertoets 25-05-2020, 20200525-34-23368	60
6.	Eelerwoude Beplantingsplan Ubbena	62
7.	Participatieplan	74
8.	Q&A Rapportage (Dec. 2021)	94

Toetsing Wet natuurbescherming Zandwinplas Ubbena, 10678, 21-01-2020, Eelerwoude

Eelerwoude

Toetsing Wet natuurbescherming

Zandwinplas Ubbena

Eelerwoude werkt

met passie aan een mooi

en groen Nederland

Opdrachtgever:
Bronnen VanOns B.V.
T.a.v. de heer C. Teule
Zernikelaan 17
9747 AA Groningen

Opdrachtnemer:
Eelerwoude
Onze vestigingen
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer:	10678
Datum:	21-01-2020
Projectleider:	Vincent de Lenne
Opgesteld:	Vincent de Lenne
Status:	Concept
Versie:	1

© 2020 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

1 Inleiding 5
1.1 Aanleiding 5
2 Huidige situatie en ontwikkeling 6
2.1 Huidige situatie 6
1.2 Voorgenomen ontwikkeling 8
3 Natuurwetgeving en -beleid 10
3.1 Inleiding 10
3.2 Bescherming van soorten 10
3.3 Bescherming van gebieden 10
3.4 Bescherming van houtopstanden 11
3.5 Natuurnetwerk Nederland 12
4 Methode 13
4.1 Bureauonderzoek 13
4.2 Terreinbezoek 13
5 Beschermde soorten 15
5.1 Planten 15
5.2 Zoogdieren 15
5.2.1 Vleermuizen 15
5.2.2 Overige zoogdieren 17
5.3 Vogels 18
5.4 Reptielen 19
5.5 Amfibieën 20
5.6 Vissen 20
5.7 Ongewervelden 21
6 Conclusie 22
6.1 Bescherming soorten 22
6.2 Bescherming gebieden 22
6.3 Bescherming houtopstanden 22
6.4 Natuurnetwerk Nederland 23
6.5 Uitvoerbaarheid van de plannen 23
6.6 Geldigheid onderzoek 23
Literatuurlijst 24
Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving 25

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer is voornemens een zonnepark te realiseren op de zandwinplas in Ubbena.

In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de natuurbescherming.

Eerste stap in deze toetsing is het uitvoeren van een verkennend onderzoek. Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in.

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

De zandwinplas (plangebied) is gelegen in ten noorden van Zeijerstroeten (de doorgaande weg tussen Ubbena en Zeijen). De omgeving van het plangebied bestaat uit agrarische kavels met voornamelijk aardappels, mais en grasland. Met name aan de kant van Zeijen (westkant plangebied) en ten noorden van het plangebied (richting Vries) is het landschap behoorlijk kleinschalig met veel singels en houtwallen tussen de kavels en langs de wegen. Aan de noordkant van het plangebied bevindt zich tevens een kleine zonneweide op en bult waar tevens de modelvliegclub gelegen is.

Het plangebied bestaat uit twee zandwinplassen met tussen deze plassen een hoger gelegen deel met zandopslag. Boven op deze zandafgravingsbulten is een grazige kruidenrijke vegetatie aanwezig die jaarlijks gemaaid wordt. In het centrale deel van het plangebied (tussen de twee plassen) en in de noord-westhoek zijn enkele kleine natte bosjes aanwezig met soorten elzen, wilgen., populieren en op de hogere delen enkele zomereiken en berken. Het gaat voornamelijk om jonge beplanting van een beperkte omvang. Rondom een groot deel van de zandwinplas ligt een brede singel met dichte beplanting van voornamelijk berk, zomereik en populier met ondergroei van meidoorn, vlier en op sommige plekken dicht braamstruweel. Langs de oevers van voornamelijk de noordelijke plas zijn rietruigtes aanwezig met overhangende wilgen en elzen langs de oevers. De oevers van de zuidelijke (grote) zandwinplas zijn op veel plekken minder begroeit in het zuidelijk deel van de de plas zijn ook rietvegetaties met wilg aanwezig.

Onderstaande foto’s geven een impressie van het plangebied en de directe omgeving.

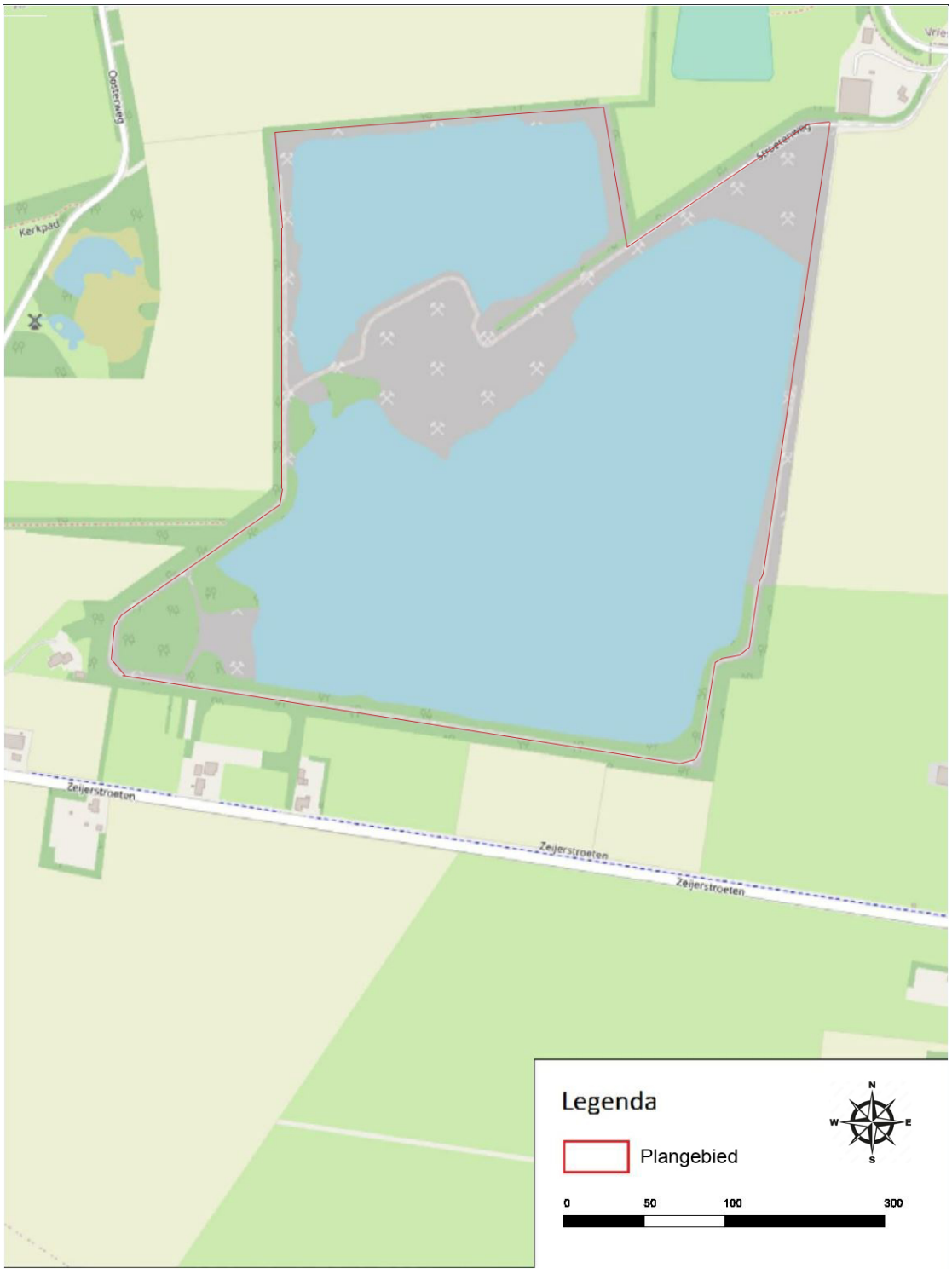

Afbeelding 1: Enkele foto's van het plangebied.

1.2 Voorgenomen ontwikkeling

Het voornemen is een drijvend zonnepark te realiseren. Er is nog geen definitief ontwerp voor deze ontwikkeling. Wel is duidelijk dat er een drijvend zonnepark met een oost-west opstelling gerealiseerd zal worden op de zuidelijke zandwinplas. De noordelijke zandwinplas zal niet belegd worden met panelen en behouden/ingericht worden voor natuurdoelstellingen.
Ongeveer tweederde van de plas zal belegd worden met panelen, waarbij rondom de plas een 'gracht' wordt opengehouden die op zijn breedst meer dan 100 meter bedraagt maar op een beperkt aantal punten veel dichter bij de oever zal komen te liggen. Het centrale gebied tussen beide plassen zal natuurlijk ingericht worden, waarbij rekening worden gehouden met de bestaande natuurwaarden (zoals een oeverzwaluwkolonie). Hier zal mogelijk wel een wandelpad gerealiseerd worden naar een uitzicht bult. Daarnaast wordt er een kleiner parkje op land gebouwd (op een oude stortplaats), op het grasland direct ten oosten van de noordelijke plas.

In Bijlage 2 is een voorlopige inrichtingsschets opgenomen die een eerste opzet/inkijk geeft inde mogelijke inpassing/inrichting van het gebied.

Afbeelding 2: Plangebied

3 Natuurwetgeving en -beleid

3.1 Inleiding

De Wet natuurbescherming bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn het bevoegd gezag en alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “andere soorten”. Daarnaast zijn landelijk van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd. Elk beschermingsregime heeft zijn eigen verbodsbepalingen.

Voor ieder ruimtelijk plan is het verplicht om te toetsen of deze leiden tot overtreding van de betreffende verbodsbepalingen. Wanneer er sprake is van een overtreding dient er onderzocht te worden of er een vrijstelling geldt dan wel of het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk is. Bijlage 1 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

Gevolgen plangebied
De bescherming van soorten is overal en altijd van toepassing bij ontwikkelingen. In hoofdstuk 0 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten en welke effecten de voorgenomen ontwikkeling heeft op deze soorten.

3.3 Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedenbescherming worden binnen de Wet natuurbescherming de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden.

Gevolgen plangebied

In de directe omgeving van het plangebied liggen diverse Natura 2000-gebieden. Op ongeveer 2,5km afstand ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Drentsche Aa-gebied. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er derhalve geen reden om aan te nemen dat er kans is op een belemmering van de kernopgaven van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

3.4 Bescherming van houtopstanden

Het omhakken of rooien van bossen is niet zomaar toegestaan in de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder bos wordt verstaan:

- alleen bossen die buiten de 'bebouwde kom Boswet' liggen;
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m2);
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat.

De gemeente stelt de grenzen van de 'bebouwde kom Boswet' bij besluit vast. Deze grenzen kunnen afwijken van de 'bebouwde kom Verkeerswet'. Het besluit wordt door de provincie goedgekeurd. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en herplantplicht. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwde kom indien kap plaatsvindt in een houtopstand. Veelal geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel is er geen herplantplicht.
De voorgenomen kap van een houtopstand hoeft niet gemeld te worden als het gaat om:
houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom:

- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
    - wegbeplantingen;
    - beplantingen langs waterwegen, en
    - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
    - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
    - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
    - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;

- het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode.

De provincie kan een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moeten er meestal ook nieuwe bomen worden aangeplant. De provincie kan een ontheffing of vrijstelling verlenen. Dit hangt ervan af of er hiervoor een provinciale verordening is opgesteld. Mogelijk is ook een omgevingsvergunning nodig. Het aanvragen van deze vergunning en het indienen van een kapmelding moet apart van elkaar uitgevoerd worden.

Gevolgen plangebied
Er worden binnen het plangebied geen bomen gekapt. Een nadere toetsing van houtopstanden is daarom niet noodzakelijk.

3.5 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de wet heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Provincies hebben hiervoor soms een andere benaming.

Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Het Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. In of in de directe nabijheid van de NNN geldt het ‘nee, tenzij’- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op de NNN denkbaar zijn, is het noodzakelijk een NNN-toetsing uit te voeren.

Gevolgen plangebied
Het plangebied en de directe omgeving maken geen onderdeel uit van de NNN . Met de voorgenomen werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht op de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN. Van afname van areaal is geen sprake, tevens worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN significant aantasten. Een toetsing aan het NNN-beleid wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

4 Methode

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.1 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en indien beschikbaar regionale verspreidingsinformatie;

- De landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, is gebruikt om na te gaan of nabij het plangebied in het verleden beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of data van de waarnemingen waren daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer) en kunnen daardoor betrekking hebben op waarnemingen buiten het plangebied. Daarnaast is de NDFF geraadpleegd.
- De flora- en faunadatabase van Eelerwoude is eveneens geraadpleegd. Eelerwoude heeft meerder onderzoeken in de nabije omgeving uitgevoerd. De data van deze onderzoeken zijn opgeslagen in deze database.

4.2 Terreinbezoek

Op basis van een enkele veldbezoeken is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door Vincent de Lenne uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude (zie kader).
Tijdens de veldbezoeken is extra aandacht gegeven naar watervogels die de zandwinplas in de winter kunnen gebruikten als slaapplaats (ganzen, eenden en meeuwen).
De veldbezoeken zijn uitgevoerd op vrijdag 10 januari, zaterdag 11 januari en vrijdag 17 januari. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek).
Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd en is een watervogeltelling uitgevoerd.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

5 Beschermde soorten

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldbezoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit de literatuur en andere informatiebronnen. Vervolgens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.1 Planten

Voorkomen en functie
Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Gezien de periode van het jaar (winter) lag dit ook niet in de verwachting. Met name op de hogere delen op de zandbulten zijn soorten als zomerfijnstraal, zwarte toorts en soorten van schralere omstandigheden als Robertskruid, smalle weegbree, en reigersbek aanwezig. Derhalve is een deskundigenbeoordeling van de potentiële aanwezigheid van beschermde planten in het plangebied uitgevoerd op basis van een biotoopanalyse. Gelet op de aanwezige terreintypen, het beheer en de functie van het plangebied is het niet waarschijnlijk dat binnen het plangebied beschermde plantensoorten voorkomen. Veel van de beschermde soorten komen nagenoeg uitsluitend voor in natuurgebieden.

Effecten en ontheffing
In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze worden op basis van de aanwezige biotoop en recente actuele verspreidingsgebied ook niet verwacht en kunnen worden uitgesloten, waardoor geen sprake is van negatieve effecten op beschermde planten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde flora niet noodzakelijk.

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie
In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. In het plangebied kunnen de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, watervleermuis en gewone grootoorvleermuis. In 2014 is vleermuisonderzoek uitgevoerd op het terrein (Ndff) waarbij met name langs de randen van de noordelijke plas (meer besloten) foeragerende gewone dwergvleermuizen, ruige dwergvleermuizen en enkele watervleermuizen zijn vastgesteld.

Verblijfplaats
Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (zie kader Vleermuisverblijfplaatsen). Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;

- winterverblijfplaats.

Kader - Vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boom bewonende en gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

In het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig. In het plangebied zijn dan ook geen verblijfplaatsen van gebouw bewonende vleermuizen aanwezig. De beplanting in het gebied bestaat veelal uit bomen met een beperkte omvang en dikte, gezien de leeftijd en omvang van deze bomen zijn deze vanwege het weinige bufferende vermogen weinig interessant als verblijfplaats voor vleermuizen. Geschikte holten in de bomen op het terrein zijn niet aangetroffen, echter gezien het grootte aantal bomen is hier ook niet uitputtelijk naar gezocht. Enkele elzen en eiken hebben beperkt los zittende schors waar een enkele ruige of gewone dwergvleermuis of grootoorvleermuis gebruik van kan maken als verblijfplaats (zomer of paar/baltsverblijfplaats).

Foerageergebied en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Met name de noordelijke plas is interessant voor vleermuizen om te foerageren, aangezien deze plas kleiner, ondiepe en meer beschut ligt waardoor het voedselaanbod hier hoger is dan boven de grote plas. Waarnemingen uit 2014 bevestigen dit jagende vleermuizen zijn voornamelijk waargenomen boven deze plas (o.a. watervleermuis, gewone en ruige dwergvleermuis en in de omliggende groenstructuren rondom de plassen. Boven de grote plas (zuidelijke plas zijn vrijwel geen jagende vleermuizen waargenomen in 2014 (alleen een enkele gewone dwergvleermuis langs de rand van de plas). Deze plas is minder interessant voor vleermuizen als foerageergebied omdat door de diepte van deze plas het water relatief koud is en hierdoor weinig opwarmt waardoor er weinig insecten aanwezig zijn boven deze plas. Tevens heeft de wind boven de plas vrij spel door het grote oppervlak en minder groenstructuren langs de randen.
Vliegroutes zijn in 2014 niet vastgesteld, mogelijk dat de lijnvormige groenstructuren rond de plassen wel gebruikt worden als vliegroute deze staan in verbinding met lijnvormige elementen die leiden naar dorpen als Zeijen en Vries met veel potentiele verblijfplaatsmogelijkheden voor vleermuizen.

Effecten en ontheffing
Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming met beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden vanuit de Wet natuurbescherming. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven.

De aanwezige groenstructuren rond de plassen blijven behouden, negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen worden uitgesloten. Ten aanzien van het foerageergebied van vleermuizen worden geen negatieve effecten verwacht. Belangrijke foerageergebieden binnen het plangebied langs de groenstructuren en de kleine plas blijven behouden. Tevens blijven interessante plekken langs de randen van de grote plas als foerageergebied voor een soort als watervleermuis behouden (zonnepanelen worden op ruime afstand van de oever geplaatst (op sommige plekken op bijna 100 meter van de oever). Deze plekken zijn gezien het diepe water en het ontbreken van insecten nauwelijks interessant als foerageergebied voor vleermuizen. De interessantere oeverzones blijven geschikt als foerageergebied. Het stukje waar enkel panelen worden geplaatst aan de oostkant van de kleine plas bestaat uit weiland en is nauwelijks interessant als foerageergebied voor vleermuizen de randzones langs de houtwal blijven geschikt als foerageergebied. Ook op eventuele vliegroutes worden geen negatieve effecten verwacht, deze blijven behouden.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor vleermuizen niet noodzakelijk.

5.2.2 Overige zoogdieren

Voorkomen en functie
Op basis van de aanwezige biotoop, sporen, literatuurgegevens en expertise zijn onder meer de volgende algemeen voorkomende zoogdieren binnen het plangebied aanwezig of te verwachten: egel, ree, haas, vos, konijn en diverse algemene muizen en kleine marterachtigen. Egel, bunzing, haas, mol, ree en vos zijn in het verleden ook vastgesteld op het terrein (bron Ndff). Deze soorten kunnen het plangebied gebruiken als (onderdeel van hun) leef- en foerageergebied. Daarnaast maken een aantal van deze soorten van het plangebied gebruik als migratieroute. Deze soorten zijn opgenomen in de Wet natuurbescherming en vallen onder het beschermingsregime “andere soorten”. In de provincie Drenth zijn voor deze soorten bij een ruimtelijke inrichting een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Andere beschermde soorten zonder vrijstelling die mogelijk kunnen voorkomen in het plangebied zijn eekhoorn en steenmarter. Beide soorten komen algemeen voor in de ruimere omgeving van het plangebied.

Effecten en ontheffing
Doordat de groenstructuren behouden blijven en de panelen op het water en een open ruimte (grasland) worden geplaats zijn negatieve effecten op de genoemde grondgebonde zoogdieren grotendeels uit te sluiten. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Drenthe een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Voor bovenstaande soorten de soorten met een bescherming als steenmarter en eekhoorn geldt dat negatieve effecten zijn uit te sluiten. De bossingels, bospassage en andere groenstructuren die onderdeel van hun leefgebied kunnen uitmaken blijven behouden. Een negatief effect op beschermde grondgebonden zoogdieren is daarom uitgesloten.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor grondgebonden zoogdieren niet noodzakelijk.

5.3 Vogels

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn als soort beschermd in de Wet natuurbescherming. Onderscheid kan gemaakt worden tussen broedvogels en vogels met jaarrond beschermde nesten. Vogels met jaarrond beschermde nesten, komen elk jaar terug bij hun nest. Dit nest mag dus ook niet buiten het broedseizoen verwijderd worden.

Broedvogels

De kleinere bosjes en de singels rondom de plassen zijn interessant voor allerlei vogel soorten van bos en struweel. Tijdens het veldbezoeken zijn soorten als geelgors, houtduif, roodborst, koolmees, winterkoning, merel, zanglijster, grote lijster, goudvink en vink aangetroffen. Ook is een foeragerende sperwer en buizerd waargenomen rondom de groenstructuren. In de zomer zal het gebied ook een functie hebben voor struweel en ruigtesoorten (gezien biotoop en waarnemingen uit de Ndff) als grasmus, bosrietzanger, kleine karekiet en eventueel braamsluiper, spotvogel, fitis, tjiftjaf etc. In het hogere centrale gedeelte is tevens een grote oeverzwaluwkolonie bekend en broed regelmatig kleine plevier (Natuur en Milieufederatie Drenthe) en scholekster (soorten van pioniervegetatie en open zand). Het gebied is voornamelijk interessant voor watervogels en tijdens de veldbezoeken is hier ook extra aandacht aangegeven. Tijdens de veldbezoeken bleek met name de noordelijke plas interessant voor schuwere en visetende soorten die houden van dekking. Hier zijn dodaars, ijsvogel, krakeend, kuifeend, fuut en aalscholver waargenomen. De zuidelijke plas is vanwege het diepe water en minder beschutting minder interessant voor deze soorten aangezien door het diepe water hier waarschijnlijk minder (bereikbaar) voedsel aanwezig is. Wel wordt deze plas (met name tegen de avond) gebruikt als slaapplaats door ganzen, meeuwen en eenden.

De akkers rondom de plassen worden gebruikt door een groot aantal ganzen als foerageergebied tijdens de 3 veldbezoeken wisselden de aantallen (ganzen gebruiken waarschijnlijk een veel groter gebeid als het foerageergebied in de omliggende omgeving) maar het gaat om ongeveer 200-300 toendrarietganzen en tientallen grauwe ganzen, tevens werden soms tot wel 30 grote Canadese ganzen waargenomen en enkele nijlganzen. Gedurende de dag in rusten deze ganzen in kleine aantallen op de grote plas, tegen de avond werden soms enkele tientallen ganzen (met name grauwe ganzen en enkele grote Canadese ganzen, nijlganzen en toendrarietganzen) op de plassen waargenomen. Grote aantallen overnachtende ganzen werden echter niet waargenomen, waardoor de plas geen belangrijke functie als slaapplek voor ganzen lijkt te vervullen.

Tijdens ganzentelling (ganzen in Drenthe 2001) lijken de grootste aantallen in Drenthe met name in de veengebieden als het Fochtelooerveen, vloeivelden van Diependal, Dwingelderveld en Bargerveen te slapen (tienduizenden ganzen waaronder met name toendrarietganzen). De wateren zijn relatief ondiep, bij langere periodes met vorst worden echter ook zandwinplassen gebruikt als slaapplek. De aantallen en favoriete slaapplekken wisselen erg afhankelijk van weersomstandigheden. Dat de zandwinplas op dit moment geen belangrijke slaapplek voor ganzen past goed in het beeld van een milde winter met genoeg betere slaapplekken. Mogelijk vervult de zandwinplas wel een functie voor grotere aantallen ganzen bij langere periodes van strengere vorst (aangezien de ondiepe plassen in de veengebieden dan eerder dichtvriezen). Naast ganzen maken meeuwen gebruik van de plas als slaapplaats het gaat om enkele tientallen kokmeeuwen en enkele kleine mantelmeeuwen, zilvermeeuwen en stormeeuwen.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek zijn in de singels rondom de plassen enkele oude kraaiennesten aangetroffen die als verblijfplaats voor sperwer kunnen dienen, ook zou buizerd hierin kunnen broeden. Deze soorten gebruiken het plangebied tevens als foerageergebied. Aan de zuidkant van het plangebied is een ooievaarspaal in een particuliere tuin aanwezig, ten tijde van de velbezoeken was ooievaar aanwezig op de paal (overwinterend

exemplaar). Overige aanwijzingen van verblijfplaatsen voor soorten waarvan de vaste rust en verblijfplaats jaarrond beschermd zijn, zijn niet aangetroffen. Het kan zijn dat soorten als kerkuil en havik die in de ruimere omgeving van het plangebied voorkomen ook het plangebied (deels) gebruiken als foerageergebied.

Effecten en ontheffing

Broedvogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Deze verbodsbepalingen worden kunnen in veel situaties worden voorkomen door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. De periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Wet natuurbescherming zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort. Met de inpassing vna het zonnepark wordt rekening gehouden met de aanwezige vogelsoorten.
Ten aanzien van watervogels heeft de noordelijke plas de meeste potentie voor kritischere broedvogels, deze plas blijft behouden. De zuidelijke plas lijkt geen belangrijke functie als slaapplek voor ganzen of meeuwen te vervullen. Tevens blijft een groot deel van de plas beschikbaar als slaapplek aangezien een derde van de plas niet wordt belegd met panelen. Significante negatieve effecten op broedvogels worden dan ook niet verwacht.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij de aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk. Sperwer en buizerd vallen onder deze beschermding voor deze soorten geld dat verblijfplaatsen en foerageergebied behouden blijft, ook voor havik of kerkuil die het plangebied kunnen gebruiken als onderdeel van hun leefgebied blijft het plangebied geschikt als leefgebied. Negatieve effecten worden dan ook niet verwacht.

Conclusie: bij de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met (in gebruik zijnde) nesten van vogels.

5.4 Reptielen

Voorkomen en functie

Beschermde reptielen, zoals ringslang, gladde slang, levendbarende hagedis en hazelworm, zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen, en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van reptielen in en rondom het plangebied.

Effecten en ontheffing

Op basis van de aanwezige biotoop kunnen beschermde reptielen worden uitgesloten. Negatieve effecten op reptielen zijn dan ook niet aanwezig. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor reptielen niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor reptielen niet noodzakelijk.

5.5 Amfibieën

Voorkomen en functie

Een aantal soorten zoals bruine kikker, bastaardkikker, meerkikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen het plangebied gebruiken als landbiotoop en voortplantingsbiotoop. Deze soorten zijn opgenomen in de Wet natuurbescherming en vallen onder het beschermingsregime “andere soorten”. In de provincie Drenthe is voor deze soorten bij een ruimtelijke inrichting een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Andere beschermde amfibieën als kamsalamander of rugstreeppad worden niet gezien het huidige bekende verspreidingsgebied en aanwezige biotoop niet verwacht in het plangebied.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Drenthe een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Andere beschermde amfibieën kunnen op basis van de aanwezige biotoop worden uitgesloten, waardoor er geen sprake is van negatieve effecten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbeschrijving is voor amfibieën niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor amfibieën niet noodzakelijk.

5.6 Vissen

Voorkomen en functie

Beschermde vissen als grote modderkruiper en beekprik worden gezien het biotoop en bekende verspreidingsgebied van beschermde vissoorten niet verwacht in het plangebied. Wel komen in beide zandwinplassen algemene soorten als baars en snoek voor.

Effecten en ontheffing

Beschermde vissen zijn niet in het plangebied aanwezig. Er worden dan ook geen effecten op beschermde vissen verwacht. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming voor vissen is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde vissen niet noodzakelijk.

5.7 Ongewervelden

Voorkomen en functie

Van de groep ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren) worden beschermde soorten als de gevlekte witsnuitlibel en de platte schijfhoorn niet verwacht. Dit door het ontbreken van geschikt habitat dat onder andere bestaat uit heideterreinen en goed venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde ongewervelden in en rondom het plangebied.
Wel bieden de schralere kruidenrijke vegetaties op de zandbulten leefgebied voor kritischere vlindersoorten als kleine vuurvlinder, groot en zwartsprietdikkopje en icarusblauwtje.

Effecten en ontheffing

In het plangebied zijn geen beschermde ongewervelden aanwezig. Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermde ongewervelden. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor ongewervelden niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde ongewervelden niet noodzakelijk.

6 Conclusie

Op basis van deze quickscan worden de onderstaande samenvattende conclusies getrokken.

6.1 Bescherming soorten

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkte verstoring van enkele overige beschermde soorten. Hiervoor zijn door de provincie Drenthe vrijstellingen van de ontheffingsplicht opgesteld. De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er sprake is van een tijdelijke, en plaatselijke verstoring, er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling van ontheffingsplicht indien het een ruimtelijke ontwikkeling betreft. Nader onderzoek naar beschermde soorten of een ontheffing Wet natuurbescherming is daarom niet noodzakelijk.

Wel dient met onderstaande rekening te houden:

- Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. In veel situaties kan dit voorkomen worden door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.
- Bij de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de algemene zorgplicht.

6.2 Bescherming gebieden

In de directe omgeving van het plangebied liggen diverse Natura 2000-gebieden. Op ongeveer 2,5km afstand ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Drentsche Aa-gebied. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er derhalve geen reden om aan te nemen dat er kans is op een belemmering van de kernopgaven van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

6.3 Bescherming houtopstanden

Er worden binnen het plangebied geen bomen gekapt. Een nadere toetsing van houtopstanden is daarom niet noodzakelijk.

6.4 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied en de directe omgeving maken geen onderdeel uit van de NNN . Met de voorgenomen werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht op de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN. Van afname van areaal is geen sprake, tevens worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN significant aantasten. Een toetsing aan het NNN-beleid wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

6.5 Uitvoerbaarheid van de plannen

Mits rekening gehouden wordt met de voorgenoemde maatregelen en werkwijze is geen overtreding van de natuurwetten en natuurbeleid aan de orde. Vanuit de eisen van de natuurbescherming is het plan derhalve uitvoerbaar.

6.6 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. De bevoegde gezagen hanteren de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten:

“Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”

Voor onderzoeken waar alleen algemeen voorkomende soorten, de overige beschermde soorten van de Wet natuurbescherming aan de orde zijn, mag worden volstaan met een geldigheid van 5 jaar. Waarbij ook geldt dat er in die periode weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen optreden.

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 1.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Literatuurlijst

- Bos, F., Bosveld, M., Groenendijk, D., Swaay, C. van, & Wynhoff, I. (2006). *De dagvlinders van Nederland, - Nederlandse fauna 7.* Leiden, Nederland: KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland.
- Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) (2016). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12*. Naturalis Biodiversity Centre & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- Creemers R.C.M. & van Delft J.J.C.W. (2009). *De amfibieën en reptielen van Nederland, - Nederlandse fauna 9*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European invertabrate Survey – Nederland, Leiden.
- Dietz, C., Helversen, O. van, & Nill, D. (2011). *Vleermuizen: Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika.* Utrecht, Nederland: De Fontein & Tirion Uitgevers.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. (2002). *De Nederlandse libellen (odonata), - Nederlandse fauna 4.* Leiden, Nederland: KNNV Uitgeverij & European invertabrate Survey – Nederland.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland. (2002). *Atlas van de Nederlandse broedvogels, - Nederlandse fauna 5.* Leiden, Nederland: KNNV Uitgeverij & European invertabrate Survey – Nederland.
- Vogel R.L., Bouwma I., Koese B., Kranenbarg J., La Haye M., Odé B., Sierdsema H., Sparrius L., Verburg P. & Zollinger R. (2013). *Het belang van Nederland buiten de Ecologische Hoofdstructuur voor soorten van de Vogelrichtlijn en van bijlage V van de Habitatrichtlijn.* Sovon-rapport 2013.015. Sovon, Nijmegen.
- Weeda, R., Westra, C., Westra, E. J., & Westra, T. (1985-1994). *Nederlandse oecologische flora: Wilde planten en hun relaties 1 $^{t}/_{m}$ 5.* Amsterdam, Nederland: IVN in samenw. met de Vara en de VEWIN.

Soortinformatie:
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.ravon.nl
- www.libellennet.nl
- www.sovon.nl
- www.floron.nl
- www.vlindernet.nl

Waarnemingen:
- ndff-ecogrid.nl

Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving

Bescherming van soorten

Zorgplicht
De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende planten- en diersoorten, of de soort nu beschermd is of niet (= zorgplicht). Deze zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wilde levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, maar kan door toepassing van bestuursdwang wel worden gehandhaafd.

Beschermingsregimes
Op het onderdeel soortbescherming deelt de Wet natuurbescherming soorten in drie beschermingsregimes in:

1. **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn**
   Alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn
2. **Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn**
   Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd[1].
3. **Beschermingsregime "andere soorten"**
   Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes heeft zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Verbodsbepalingen
De Wet natuurbescherming gaat uit van het 'nee, tenzij-principe'. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd. De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep 'Overige soorten'). Dat betekent dat deze verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij voor de soort(en):

- Een vrijstelling geldt;
- Er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve ontheffing);
- Een ontheffing is verkregen.

[1] *De brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern*

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een ontheffing of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. Er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. De afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. De ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

Voorgaand figuur geeft een overzicht van de verbodsbepalingen per beschermingsregime. De verbodsbepalingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 3.1, lid 4 en lid 5*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich verstorende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 3.10 lid 3*).

Kader - Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (artikel 10). Hierdoor was de Flora en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daar is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: *"Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant."*

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (SvI) van de soort. De SvI varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de SvI dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moeten inzicht worden gegeven in:

1. De SvI (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied).
2. Het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Vrijstellingen

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen die leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen in de wet. Dit zijn bijvoorbeeld de provinciale vrijstellingen en de gedragscodes. Ook kan er sprake zijn van een vrijstelling als de handeling is opgenomen in een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of programma in het kader van een programmatische aanpak. Tot slot kan het Rijk voor handelingen en activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag is een vrijstelling geven in de vorm van een Ministeriele Regeling. Vrijstellingen kunnen alleen gelden voor de verbodsbepalingen en de voorwaarden zoals genoemd bij de verschillende beschermingsregimes.

Provinciale verordening

Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal vooral algemeen voorkomende en beschermde zoogdieren als egel en rosse woelmuis vrijgesteld van de ontheffingsplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de **Vogelrichtlijn** kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de **Habitatrichtlijn**, het **Verdrag van Bern** of het **Verdrag van Bonn** kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor **andere 'nationaal' beschermde soorten** kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Programmatische aanpak

De Wet natuurbescherming biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet is reeds ervaring opgedaan onder de ‘Generieke’ of ‘Gebiedsgerichte aanpak’. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebied een Generieke ontheffing verleend zoals voor de gemeente Tilburg, het Havengebied Rotterdam en Vliegveld Twente. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied
Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak (zoals stikstof) vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Eelerwoude

www.eelerwoude.nl

Landschappelijk inpassingsplan – rapportage

Landschapelijke inpassing
Drijvend Zonnepark Ubbena

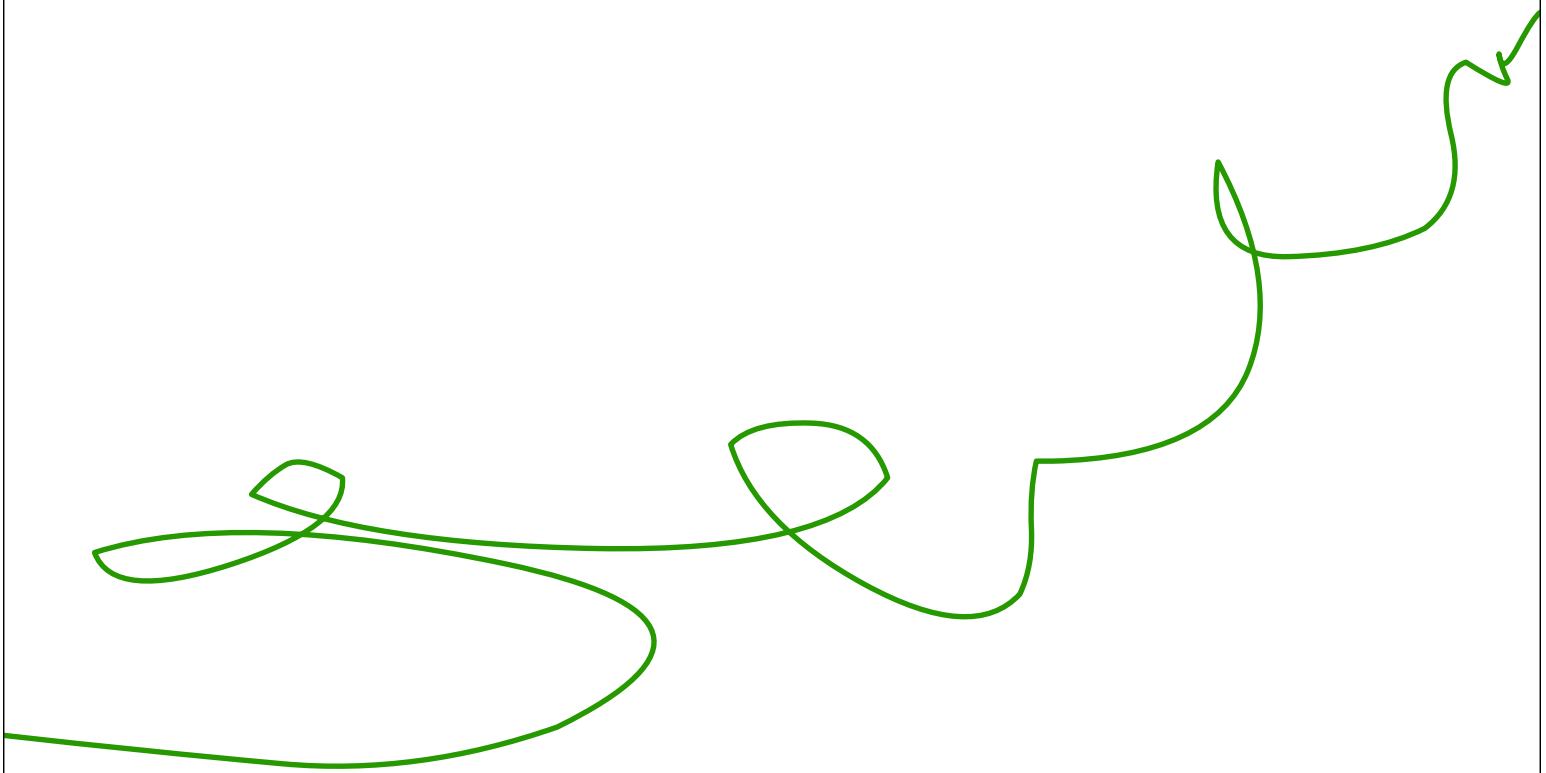
ARCHITECTENBURO **AGTERBERG**
ARCHITECTUUR INTERIEUR LANDSCHAP

Drijvend zonnepark Ubbena is een initiatief van:
Adamant Solar
Coöperatief Ontwikkelaar Bronnen Van Ons

in samenwerking met:
Energiecoöperatie Duurzaam Assen
Natuur- en Milieufederatie Drenthe

Datum

5 juni 2020 - 2e versie
28 februari 2020 - 1e versie
Project
Drijvend zonnepark Ubbena
Projectnummer
2029

ARCHITECTENBURO **AGTERBERG**
ARCHITECTUUR INTERIEUR LANDSCHAP
HOOGEMIEDEN 5 8531XM LEMMER 06 41 38 92 75
AGTERBERG@PLANET.NL WWW.AGTERBERG.NET

Inhoud

01. Aanleiding 03
02. Beleid 03
03. Bewonersavonden 03
04. Locatie Plangebied 04
Ligging
Bestemming deelgebied
Omgeving
05. Situering Drijvend Zonnepark Ubbena 05
Detail opstelling transformatoren 1:500
06. Cultuurhistorische waarden 06
Jonge veld- en veenontginnigen
Bossages en plassen in open landbouwgebied
Kaart Deelgebieden Assen 07
07. Overwinterende ganzen 08
08. Versterken natuurwaarden Zuidplas 09
Floatlands
Pilot 10
Monitoring
Verbinding noord/zuidplas
09. Historie Plangebied 11
Historisch pad
Vliegveld Ubbena
10. Reconstructie historisch pad en overige wandelpaden 12
Afsluiten noordelijke plas
Verkleinen depot
Wandelpad rond zuidplas 13
Hekwerken
11.Terugbrengen historische context Vliegveld Ubbena 14
Informatieborden
Schaduwbeeld Vliegtuig in zonneveld
12. Zanddepot wordt uitkijkpunt 15
Oeverzwaluwwand
Verleggen huidig pad om depot
Zichtpunt
Paddenpoel
13. Landschappelijke inpassing drijvend zonnpark Ubbena 16
14. Bronnen 17

Bijlagen
Bijlage 01 :
Ontwerp Zandput Ubbena 1:5000

Bijlage 02 :
Detail 01 Herinrichting zanddepot 1:2000
Detail 02a Zandwinning 1:5000
Detail 02b Herinrichting Zandkamers 1:5000
Doorsnede herinrichting Zanddepot 1:500

In dit rapport wordt de landschappelijke inpassing beschreven van de herinrichting van Zandput Ubbena. In het ontwerp is naast een kunstuiting in het zonneveld, de nadruk gelegd op de ecologische meerwaarde voor de inrichting van het plangebied alsmede het terugbrengen van historisch verloren gegane elementen. Bij dit rapport horen 2 bijlagen; t.w.
Bijlage 01 Landschappelijk ontwerp Zandput Ubbena
Bijlage 02 Details herinrichting voormalig zanddepot

01. Aanleiding

Adament Solar te Amsterdam en Coöperatieve Ontwikkelaar Bronnen van Ons te Groningen in samenwerking met Energiecoöperatie Assen en Natuur- en Milieu Federatie Drenthe zijn voornemens om een drijvend zonnepark te realiseren op de Zuidplas van de Zandwinput te Ubbena.

02. Beleid

De gemeente Assen heeft in 2016 de 'Visie Energietransitie 2016-2020 – naar een klimaatneutraal Assen' vastgesteld in lijn met het SER Energieakkoord uit 2013. Om hier aan te voldoen is er door Strootman Landschapsarchitecten een Ruimtelijke verkenning Energietransitie Assen opgesteld en een Energiepotentiekaart (door Greenspread) gemaakt. Deze dienden als leidraad voor het rapport Beleidskader Zonneparken Assen. In alle bovengenoemde stukken wordt het plangebied zandwinningsplas Ubbena genoemd als zgn no-regretlocatie. Het plan past in de gestelde randvoorwaarden landelijke inpassing van de Zonneladder en valt onder trede 3 van die zelfde Zonneladder.

Om een drijvend zonnepark planologisch mogelijk te maken wordt er een omgevingsvergunning aangevraagd conform artikel 2.12 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning is o.a. een landschappelijke inpassing vereist.

03. Bewonersavonden

Er zijn drie bewonersavonden geweest. Omwonenden gaven aan dat zij graag een hoge inzet zien op natuurontwikkeling. En inrichting als sec wandelgebied, waarbij natuurverstorende activiteiten zoals dagrecreatie, hangjongeren, paardrijden, fietsen, mountainbiken etc. moet worden voorkomen. Voor uitgebreid verslag bewonersavonden zie bijlage Bundeling verslagen informatiebijeenkomsten Zonneplas Ubbena 28502020.

04. Locatie plangebied

Ligging

De zandwinplas Ubbena ligt ten noorden van Assen tussen de plaatsen Zeijen en Ubbena. Ingang gelegen naast Vriezerhoek 1 te Ubbena. Het plangebied valt onder de gemeente Assen. De eigenaar is Trip-Popken te Assen. De zandwinput bestaat uit twee plassen. De zuidplas wordt momenteel gebruikt door Trip-Popken voor zandwinning. In en rond de noordplas is geen activiteit. In de komende jaren zal er in het noord-oostelijk deel van de zuidplas nog zand worden gewonnen. Tussen de noord en zuidplas ligt een zanddepot met 3 "zandkamers". In bestemmingsplan Buitengebied, artikel 30 herziening WRO Gemeente Assen wordt deze zandwining genoemd. Vergunning is afgegeven 16-11-1999.

Bestemming deelgebieden

Het plangebied valt cultuurhistorisch onder bestemming Jonge veld- en veenontginingen. Het grondgebruik is echter dusdanig veranderd (zandwinput) dat het geen deel meer uitmaakt van de landschappelijke eenheid waar het onder is ingedeeld, maar door de nieuwe inrichting wel een toegevoegde waarde zal hebben voor het gebied.

Omgeving

Het plangebied is omsloten door grond met voornamelijk agrarische bestemming. Aan de Zeijerstroeten liggen drie woningen die met hun achtertuin grenzen aan het plangebied, echter afgeschermd door bossages en geen directe verbinding met het plangebied. De dichtsbijzijnde gelegen woning aan de Zeijerstroeten ligt op een afstand van ca 160m tot het zonneveld (zie tek situering pag 5). Aan de noordkant ligt een afgedekte stortplaats met ernaast de locatie van gemeentewerken. Geen enkele bewoner of bedrijf heeft direct zicht op de plas, enkel op de bossages, die de plas bijna geheel omsluiten of gaan omsluiten (oostelijke zijde) nadat de werkzaamheden van zandwinning zijn afgerond en aanplant is verwezenlijkt.

05. Situering Drijvend Zonnepark Ubbena

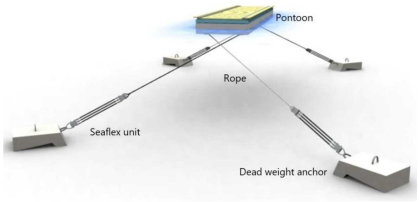

Figure 2-1: Showing typical setup for a pontoon with the Seaflex mooring system.

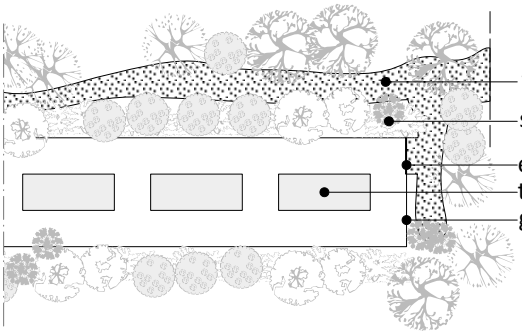
seaflex-zeeankers

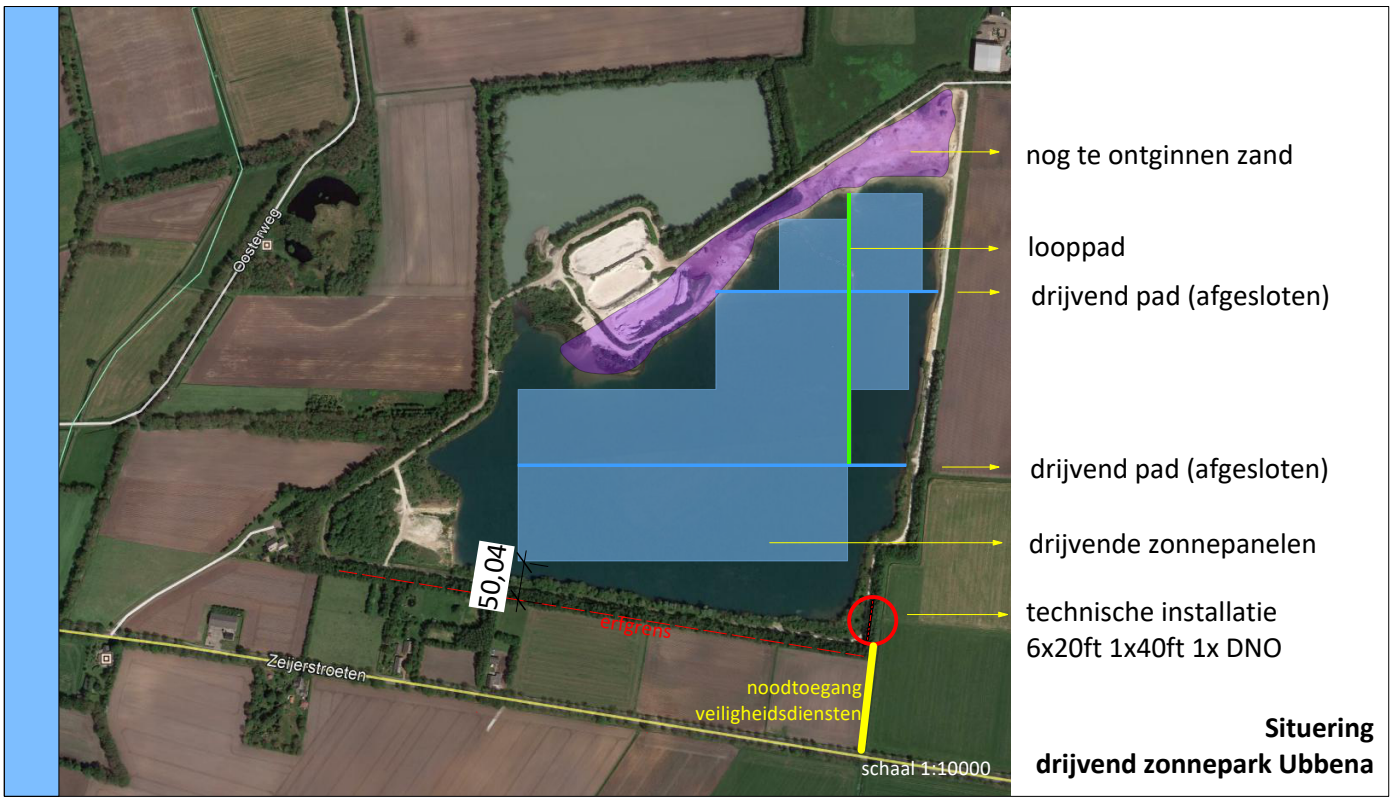

Oost-West opstelling met omvormers "straat"

Het drijvend zonnepark wordt alleen in de Zuidplas gerealiseerd. De Noordplas wordt ontzien en aan de natuur "teruggegeven". De wandelpaden zullen daar dan ook worden afgesloten. De panelen op de Zuidplas worden gelegd in zgn. oost-west opstelling.
De oevers zijn hoger gelegen dan het water oppervlakte, zodat de zichtlijnen niet worden aangetast.
De panelen worden onder een hellingshoek van 12 graden gelegd. Het hele systeem wordt aan elkaar gekoppeld en vormt een geheel. Er komen 2 "straten" met omvormers (licthblauwe lijnen) en een looppad (groen). Eigenaar Trip-Popken zal de komende jaren nog een deel (paars) ontginnen.
Het drijvend zonnepark wordt door middel van zeeankers (Seaflex) aan de bodem verankerd, zodat er geen lijnen naar de oevers lopen. De technische installatie op het land zal aan de oostelijk oever komen (rode cirkels). Deze worden verbonden dmv een drijvend element naar het zonnepark. De leidingen zullen vanuit de technische installatie naar de hoofdaansluiting van Enexis (zuiden) lopen. De transformatoren zitten in geluidsarme kasten, hierom heen komt een gaashekwerk met entree aan zijkant en zullen omzoomd worden door groen (zie detail hieronder).

impressie opstelling transformatoren
schaal 1:500

Situering drijvend zonnepark Ubbena

06. Cultuurhistorische waarden

Jonge veld- en veenontginningen
Het plangebied valt niet onder de ecologische hoofdstructuur (EHS), maar de specifiek voor dit gebied geldende natuurwaarden worden wel benoemd in het Bestemmingsplan Buitengebied, Herziening artikel 30 WRO okt 2008 (zie kaart pag. 07). De cultuur historische waarde van het plangebied valt onder de noemer deelgebied jonge veld- en veenontginningen.

"*Door de relatief recente ontginningsgeschiedenis is de landschappelijke en natuurlijke waarde beperkt. Toch heeft ook het landschap van de jonge veld- en veenontginningen, deels door de openheid en deels door de aanwezigheid van boselementen, een bepaalde belevingswaarde*." (Bron: Bestemmingsplan Buitengebied Gemeente Assen Herziening art 30 WRO okt 2008)

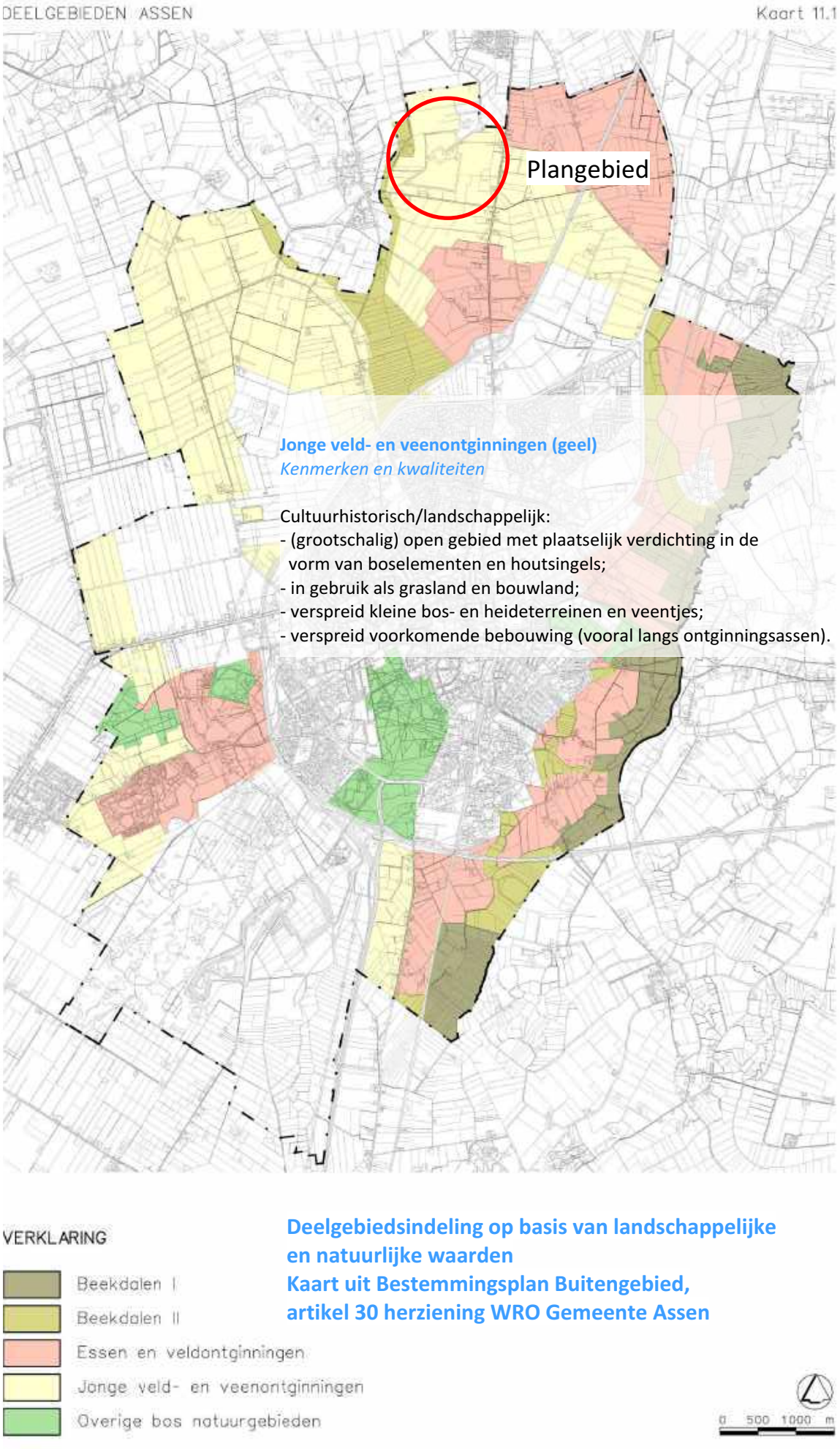
De zandwinplas heeft echter geen relatie meer met de landschappelijk eenheid waar het deel van uit maakt en heeft geen zichtbare relatie meer met de ondergrond en haar omgeving.
Echter de in dit rapport voorgestelde inrichting van het plangebied past in de kwaliteiten en kernwaarden (zie kaart 07), welke genoemd worden in bovengenoemd bestemmingsplan; deels open, deels met boselementen.

Aanwezige dassenburcht

Ruige Klaproos

Korenbloem

Bossages en plassen in open landbouwgebied
In het open landbouwgebied, waar bloeiende akkerranden en weelderige slootkanten ontbreken, is het verloren gaan van de beslotenheid de grootste bedreiging. Zangvogels zijn afhankelijk van het beschikbaar zijn van insecten, vruchten en zaden. Insecticiden, verdroging of rigoureuze snoei zijn daarom bedreigend. In indirecte zin geldt dat ook voor roofvogels en uilen. De prooisoorten daarvan, kleine knaagdieren, vogels en grote insecten, zijn van het zelfde voedsel afhankelijk. Het plangebied zal een oase worden van rust en beslotenheid, met name de noordplas waar nu al bijna geen activiteit meer is. Deze onverstoorbaarheid is ook belangrijk voor de aanwezige dassenburcht.
Het pad rond de zuidplas zal slechts aangemerkt worden als wandelgebied. De verstoring zal daar dan ook minimaal zijn, ook gelet op de ligging van het gebied in haar omgeving. Het intensiveren van de bestaande bossage met gewenste soorten (vruchtdragende bomen/struiken) zal dit versterken. Dit zal de aanwezigheid van bijv geelgors, groene specht, patrijs, steenuil, grasmus, grote lijster, gekraagde roodstaart, boompieper, nachtegaal (Bron: Milieukartering Drenthe, Provincie Drenthe), die in deze besloten gebieden voor kunnen komen, bevorderen. Daarbij zal het inzaaien van soorten van de "Drentse" Rode Lijst, die specifiek zijn voor dit gebied, zoals de korenbloem of ruige klaproos worden nagestreefd. Het zaaien op het nieuw in te richten zanddepot van deze specifieke soorten zullen bijdragen aan de biodiversiteit. Het zadenmengsel zal samengesteld worden door ecologen van Cruydthoeck te Nijerberkoop.

Deelgebiedsindeling op basis van landschappelijke en natuurlijke waarden
Kaart uit Bestemmingsplan Buitengebied, artikel 30 herziening WRO Gemeente Assen

07. Overwinterende ganzen

Overwinterende ganzen

In diverse gesprekken komt naar voren dat de zandwinplas van Ubbena een mogelijk belangrijke slaapplaatsfunctie heeft voor overwinterende ganzen en dan specifiek toendrarietganzen. Als slaapplek prefereren deze vogels ondiepe wateren zoals veenplassen. Het Fochtelooerveen kent onder andere grote aantallen aan overwinterende ganzen die de veenplassen als slaapplek gebruiken. Als bij strenge vorst de veenplassen dichtvriezen wijken de ganzen uit naar open (meestal dieper) water. Dat kunnen de diepe zandwinplassen in Drenthe zijn. Ook de zandwinplas in Ubbena zou een dergelijke opvangfunctie kunnen hebben voor de overwinterende rietganzen uit het Fochteloerveen. In de quick scan van Eelerwoude wordt deze mogelijke slaapplaatsfunctie benoemd maar wordt aangegeven dat de plas geen belangrijke slaapplekfunctie lijkt te vervullen.

Er zijn over de slaapplaatsfunctie van de zandwinplas te Ubbena voor ganzen en zwanen weinig gegevens voor handen. Gegevens uit tellingen en losse waarnemingen van vogels worden bijgehouden via het SOVON en opgeslagen in de database van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De gegevens van de NDFF van de afgelopen tien jaar laten in de jaren 2010 en 2011 (beide bij een slaapplaatstelling in november) een belangrijke slaapfunctie zien met beide malen enkele duizenden slapende toendrarietganzen. Van de jaren daarna zijn slechts fragmentarisch waarnemingen van ganzen in en rond de zandwinplas bekend. Rond de plas worden met enige regelmaat groepen of groepjes ganzen waargenomen en gemeld. In een aantal gevallen betreft dit ganzen op het water, in andere gevallen gaat het om foeragerende ganzen op de naastgelegen akkers. Het is uit deze gegevens niet op te maken of en in welke mate de rietganzen gebruik maken van de zandwinplas als slaapplaats.

Het kan zijn dat de plas tijdens strenge vorstperiodes voor korte of langere termijn een slaapplaatsfunctie heeft voor toenderarietganzen. Hoewel de inschatting van Eelerwoude in de quick scan is dat de plas geen belangrijke slaapplaatsfunctie lijkt te vervullen willen wij daar meer zekerheid over verkrijgen. Daarom geven wij onderzoek naar de slaapplaatsfunctie voor overwinterende ganzen een plek binnen de uit te voeren ecologische nulmeting.

08. Versterken natuurwaarden Zuidplas - 01

Een diepe plas heeft meestal een rijk oeverleven, maar iets van de kant waar het water als snel dieper wordt, wordt het zowel boven als onderwater als snel minder door het ontbreken van planten en zgn "verrommeling". Om de natuurwaarden te versterken zal de zuidplas verrijkt worden met floatlands.

Floatlands

Floatlands zijn drijvende rietkragen. Deze zullen in een lijn om het gehele zonneveld gelegd worden. Deze floatlands gaan fungeren als een soort oever, waarbij geen verstoring zal zijn door mens of hond. Een floatland is een duurzaam, ecologisch en volledig cradle to cradle drijvend eiland/drijvende tuin. En bestaat uit twee delen, waarbij zgn. Aqua-FloraR matten op een drijflichaam worden geplaatst. Het drijflichaam van de Eco-Floatland bestaat uit een constructie van gaaspanelen. Aan de binnenzijde van deze constructie wordt een kokosdoek geplaatst, waarin vervolgens glasschuim brokken komen. De constructie wordt vervolgens gesloten door middel van pneumatisch geplaatste C-ringen. Daarna worden, op locatie, de Aqua-FloraR matten bovenop de Eco-Float geïnstalleerd. De rietoevers zijn ongeveer 1 meter breed. De wortels en rhizomen van de beplanting in de Aqua-FloraR matten, zoeken vervolgens hun weg door het kokosdoek en glasfoam naar beneden, om de benodigde voedingsstoffen uit het water te halen. De floatlands worden met afstandshouders aan de constructie van panelen bevestigd. Hierdoor blijft de afstand tussen het panelenveld en de floatlands gelijk. Waar het niet kan wordt een gewichtsanker gebruikt. Naast het esthetische aspect; het geeft de plas een extra dimensie, bevorderen de floatlands de biodiversiteit en zorgen voor een groei in soorten planten. Tevens heeft de aanwezigheid van een drijvend eiland, een bewezen positief effect op de micro- en macroflora in het water en de visstand. Het heeft tevens een water zuiverend effect en draagt daarmee bij aan een betere waterkwaliteit. De Floatlands zijn een product van Nautilus Eco-Solutions b.v. te Heilo.

De planten zijn bij uitvoering al vergroeit in de kokosmat (minimaal 1 groeiseizoen). De plantkeuze wordt aan de hand van uitkomst van de nulmeting bepaald. Met deze resultaten zal er een zo goed mogelijk afgestemde beplanting worden gekozen die de ecologische waarde van dit gebied versterkt. Een combinatie van diverse bloeiende planten in deze drijvende rietkraag bevordert tevens de aanwezigheid van bijen en andere insecten op de plas.

Schetsmatige doorsnede Floatland

Drijvende floatlands - op diverse plaatsen al toegepast vooral om de waterkwaliteit in grachten te verbeteren

`

Onder een impressie van de rietkraag rondom het zonneveld

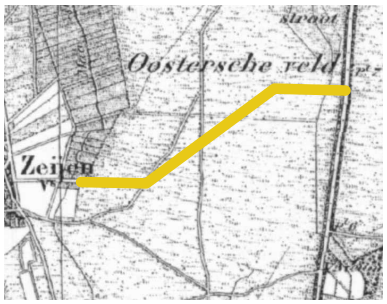
08. Versterken natuurwaarden Zuidplas - 02

Pilot
Het toepassen van floatlands zal voor het eerst plaatsvinden rondom een drijvend zonneveld en kan hiermee dienen als een voorbeeld voor toekomstige drijvende zonnevelden.

Monitoring
Er is nog weinig bekend over het effect op het onderwaterleven om en onder drijvende panelen. De beperkte onderzoeken met een onderwaterdrone wijzen geen verandering aan in waterkwaliteit. Maar dat zegt nog te weinig over de lange termijn. Periodiek monitoren van deze plas, met name ook onder en om de voorgestelde de floatlands is dan ook noodzakelijk.

Verbinding noord-zuidplas
De aanwezige ondergrondse verbinding tussen de noord- en zuidplas zal gehandhaafd blijven.

09. Historie plangebied

Historisch pad 1850
zgn. Stroetenweg

De bouwers van de Helpman I
en tevens eigenaren van
Vliegveld Ubbena

Met dank aan Historisch Zeijen

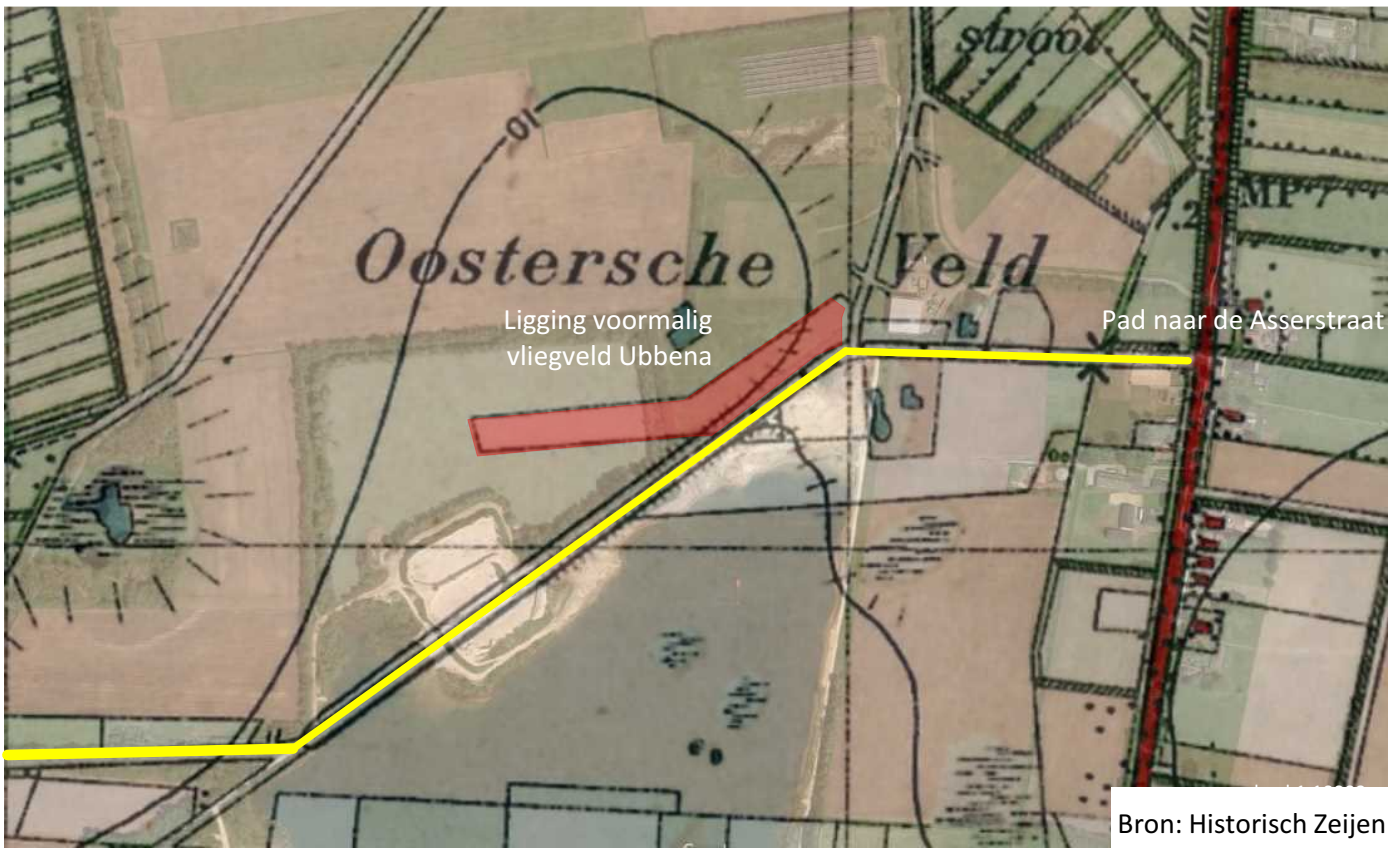
Historisch pad

Precies over het plangebied loopt de oude weg tussen Zeijen en Vries, de zgn Stroetenweg. Een stroot of stroet is in het oud Drents een gebied met kwel. Het waarschijnlijk hoger gelegen pad ging dus duidelijk door moerasachtig terrein. Dit pad (gele lijn) is al als dominant pad te zien op kaarten uit 1850. Van de weg van Zeijen naar Ubbena (huidige Zeijerstroeten) was nog geen sprake, zelfs niet als pad. Dit hoofdpad boog in het westen af naar Zeijen (komt nu uit op de Oosterweg) en in het oosten naar de Asserstraat, de verbinding tussen Assen en Vries.(bron Historisch Zeijen).

Vliegveld Ubbena

Uit kranten van begin vorige eeuw blijkt, dat er in het plangebied direct aan de Stroetenweg (het historische pad) Vliegveld Ubbena heeft gelegen. Op 27 januari 1911 plaatste ene heer Hofkamp een advertentie in het Nieuwsblad van het Noorden waarin hij 5 hectare tussen Zeijen en Ubbena aanbood. 2 Belgen, de bouwers van de Helpman I (vliegtuig) hadden plannen voor een eigen vliegveld en zo geschiedde. Het stuk land werd geëgaliseerd en men begon met vliegen. Uit een krant van okt 1911 blijkt dat er op sommige dagen meer dan 1000 toeschouwers naar de waaghalzen stonden te kijken.

Op een kaart van 1935 (zie hieronder) zijn de kadastrale lijnen van het vliegveld nog steeds ingetekend. Dit perceel werd in 1915 verkocht als heideveld. Deze historische elementen komen terug in de landschappelijke inpassing(bron Historisch Zeijen).

Bron: Historisch Zeijen

01

02

03

dassenburcht langs het pad van de noordplas

10. Reconstructie Historisch pad en overige wandelpaden

Historisch pad

Terugbrengen van de loop van het historische pad is mogelijk. Gezien vanaf het oosten loopt het historische pad, (ingang naast gemeentewerken aan de Vrieserhoek) vanaf de 1e bocht gelijk met het huidige pad (01). Daarna loopt het pad over het zanddepot, om vervolgens de zuidplas te doorkruisen (02). Door hier een dam neer te leggen en het overgebleven water te verondiepen, ontstaat er een paddenpoel (zie bijlage 02 en pag. 15). Het pad (03) buigt dan af richting Oosterweg. Dit pad is nog redelijk intact. (Kadastraal bekend onder nr: Assen AB109 en 130. Eigenaar is NAM. Eigendomsrecht ligt bij Markgenooten van Zeijen. Met hen is contact gezocht voor openstelling (en onderhoud). Zodat het plangebied ook een ontsluiting krijgt vanuit Zeijen.

Afsluiten pad noordelijke plas

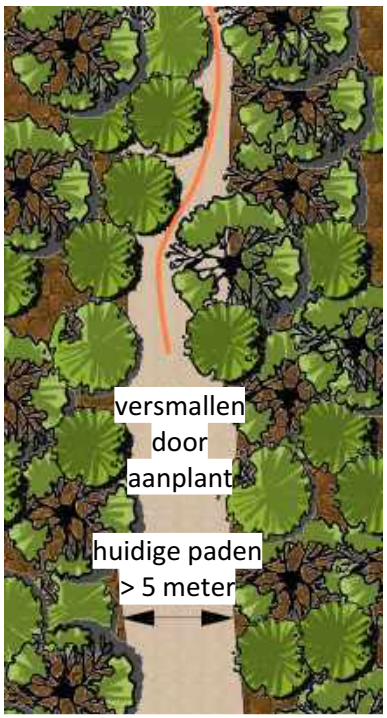
Het toegangspad naar de noordelijk plas wordt afgesloten (03) door hier meer bomen en struiken aan te planten. Hierdoor zal er geen activiteit meer plaastvinden en dit deel zal verworden tot een stiltegebied. De aanwezige dassenburcht zal dan geheel aan 't oog onttrokken zijn.

Verkleinen depot

De zandwinwerkzaamheden zullen nog een deel van de eerste zandkamer verwijderen (paars). De huidige meest noordelijke zand wand van de 1e zandkamer zal intact blijven voor de oeverzwaluwen en ook de meest noodrelijke wand van de derde zandkamer (zie details bijlage 02). Het huidige zanddepot zal waar mogelijk verkleind worden, waardoor het wandelpad(groen) niet meer langs de noordplas loopt maar meer zuidwaarts. Dit zal het eventueel verblijven aan de noordplas bemoeilijken. Het historische pad (geel) gaat over het depot heen en krijgt hier een zichtpunt (zie details bijlage 02).

10. Reconstructie Historisch pad en overige wandelpaden vervolg

Wandelpad rond zuidplas

Rond de zuidplas wordt een wandelpad gemaakt. Het reeds aanwezige pad (06), dat nu gebruikt wordt voor vrachtverkeer, wordt door een meanderende aanplant een bospad. De open plek aan het water (05) alsmede het nu nog onbegroeide pad aan de oostkant (07), zal zodra de zandwin-werkzaamheden zijn afgerond meanderend worden aangeplant met bomen en struiken. De steile kanten van de oevers (07) kunnen worden behouden. Rietruigte zal daar bezit van nemen. Dit voorkomt dagrecreatie.

05

06

Hekwerken

Langs het hele terrein komen waar nodig houten hekwerken, om fietsers-mountainbikers-paarden etc te weren.

Voorbeelden hekwerken

Hekwerk Hoofdentree

Huidige hekwerk zal worden vervangen door duurzaam houten afsluitbaar hekwerk aan de entree aan de Vriezerweg (naast Gemeentewerken). Hekwerk zal uitgevoerd worden in duurzaam eiken of lariks voorzien van deugdlijk hang- en sluitwerk (poortslot met profielcilinder). Ernaast een klaphek als doorgang voor wandelaars.

Afscheiding Oosterweg

Duurzaam houten draaibaar slagboomhekwerk (afsluitbaar) aan de entree bij de Oosterweg. Uitgevoerd in lariks of eiken voorzien van deugdelijk hang- en sluitwerk.

Overige belemmeringen

Op paden waar nodig houten hekwerken, verspringend parallel opgesteld, om fietsers, paarden en mountainbikers te ontmoedigen.

11. Terugbrengen historische context vliegveld Ubbena

Deze locatie heeft een uniek stukje geschiedenis. Als het net even anders was gegaan had deze plek uit kunnen groeien tot een luchthaven van formaat. Bijzonder is dat de modelvliegtuigclub bijna op dezelfde locatie haar domicilie heeft. Het terugbrengen van deze bijzondere feiten brengt een stukje geschiedenis tot leven en geeft de plek meer betekenis.

Informatieborden

Langs de wandelpaden komen verschillende informatie borden, t.w.

- Langs historisch hoofdpad - de geschiedenis van het vliegveld ism Historisch Zeijen
- Langs historisch hoofdpad - verhaal van historisch pad ism Historisch Zeijen
- Op het Zanddepot - info over zonnepark, de energietransitie en herstel natuurwaarden gehele gebied
- Bij oeverzwaluw spotpunt - info over oeverzwaluw
- Bij paddenpoel - educatie over ontstaan en leven in de paddenpoel

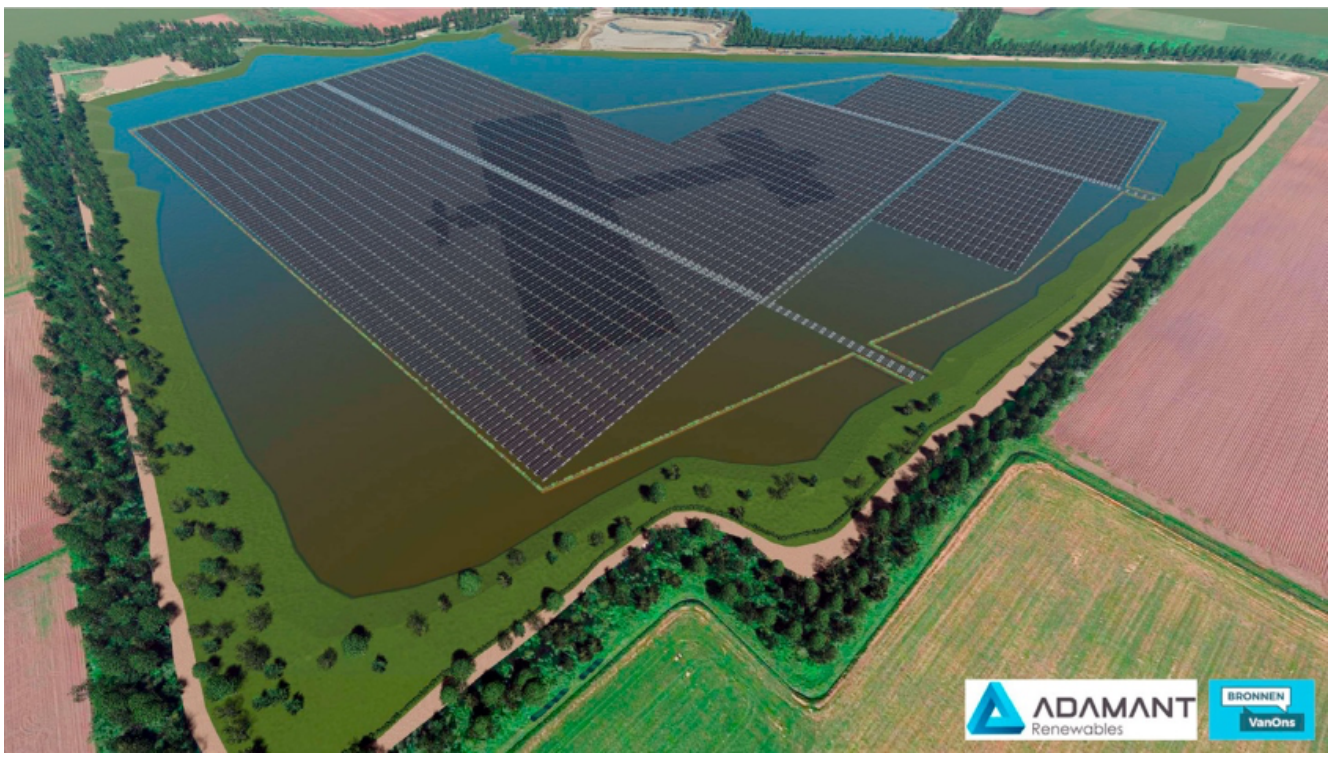
De informatieborden zullen zowel een informatief als educatief karakter hebben.

Bij de entree's (Vriezerweg en Oosterweg) van het terrein komen gedragsborden.

Schaduwbeeld Vliegtuig in zonneveld

Als herinnering aan de pioniers die hier ooit de lucht in gingen zal er een "schaduwbeeld" van het vliegtuig te zien zijn in het drijvend zonneveld dmv het gebruik van 2 kleuren panelen. Hieronder een impressie.

12. Zanddepot wordt uitkijkpunt

In Bijlage 02 zijn details en schematische doorsneden van de nieuwe situatie van het zanddepot getekend.Hieronder een omschrijving van de diverse onderdelen.

Oeverzwaluwwanden

Het zanddepot zal aan de zuidzijde nog verder worden afgegraven. Hierbij verdwijnt de "eerste Zandkamer" van het depot. Door hier de noordwand intact te laten, is dit de uitgelezen plek voor de oeverzwaluw. Zuid georiënteerd en niet toegankelijk voor mensen. Zo kan deze wand jaarlijks een vaste haven voor hen zijn.
Ook van de 3e zandkamer kan de noordwand blijven staan. Ook deze wand zal een plek zijn voor de oeverzwaluw. Door onderlangs (maaiveldniveau) een gaashekwerk te plaatsen van ca 1.80m hoog zal ook deze wand niet bereikbaar zijn. Voor dit gaashekwerk komen struiken en bomen waardoor dit hek aan het zicht wordt onttrokken. Halverwege komt een houtenwand met openingen als zichtpunt op de oeverzwaluwwand en infopunt. Deze houtenwand zal tevens een doorgang (afsluitbaar) zijn voor het eventuele onderhoud aan de zandwand (periodiek verwijderen van opslag).
De huidige (gedeeltelijk) afgegraven zandwanden worden nu ook al als natuurlijke broedplaats gebruikt. Zo zal bij behouden van de 2 steile zandwanden deze natuurlijke broedplekken in stand worden gehouden.

Verleggen huidige pad om depot

Het huidige pad om zandkamer 03 langs de noordplas komt te vervallen. Het zanddepot wordt verkleind (zie tek bijlage 02) Onderlangs komt een wandelpad op maaiveldniveau langs de oeverzwaluwwand van zandkamer 03. De vrijkomende omgeving en het talud wordt ingeplant met gewenste bomen en struiken.

Zichtpunt

Over de overgebleven zandberg loopt het historische pad rechtdoor. Aan de oostkant dmv een hellingbaan aan de westkant dmv een zandtrap. Langs dit pad en boven op het depot wordt een speciaal samengesteld kruidenrijk mengsel gezaaid (Samenstelling bepaald door ecologen van Cruydthoeck Nijerberkoop afgestemd op dit gebied). Op dit punt is er een mooi uitzicht over beiden plassen. Hierzal ook informatiebord komen over enegietransitie en versterken natuurwaarden. van het gehele gebied.

Paddenpoel

Westelijke van de zandberg ontstaat er dmv het afdammen en verondiepen van dit puntje van de zuidplas een paddenpoel. Door een glooiend zandstrand op het zuiden aan te brengen wordt er een optimale plek gemaakt. Dit kan met vrijkomende grond en zand van het depot. Het historische pad loopt over deze dam heen en herinnert aan de Stroet (moeras) waar het pad ooit doorheen liep.

13 Ontwerp + Details Landschappelijke inpassing zonneveld Ubbena

Bij dit rapport horen de volgende bijlagen (A3 formaat):

- Bijlage 01 :

Ontwerp Zandput Ubbena	**1:5000**

- Bijlage 02 :

Detail 01 herinrichting zanddepot	**1:2000**
Detail 02a Zandwinning	**1:5000**
Detail 02b Herinrichting Zandkamers	**1:5000**
Doorsnede herinrichting Zanddepot	**1:500**

14. Bronnen

- Bestemmingsplan Buitengebied Gemeente Assen
  Herziening art 30 WRO okt 2008
- Ruimtelijke verkenning Energietransitie gemeente Assen
  door Strootman landschapsarchitecten
- De energiepotentiekaart van de gemeente Assen
  Een studie naar de ruimtelijke verdeling van duurzame
  energie-potenties door Greenspread bv
- Beleidskader Zonneparken in Assen Ambitie 2020
- Milieukartering Drenthe, Provincie Drenthe, Dienst Ruimte en
  Groen, afdeling Natuur Landschap en Recreatie)
- Cruydthoeck Nijeberkoop - historisch zadenmengsel
- Drijvende zonnepanelen en hun effect op de waterkwaliteit
  H2O-online- dec 2019
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)
- Historisch Zeijen - historie
- Nautilus Heilo - floatlands

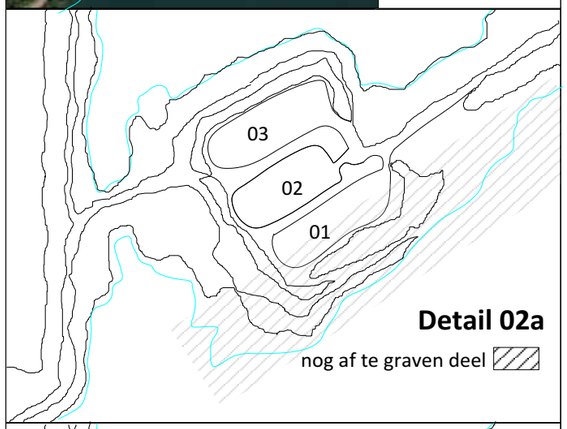
© Dit werk is auteursrechtelijk beschermd.
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Architectenburo Agterberg. Aan de getoonde informatie in deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend. Àgterberg heeft met zorgvuldigheid de beelden in deze publicatie geselecteerd. Het kan voorkomen dat niet alle rechthebbenden van de gebruikte beelden zijn achterhaald. Belanghebbenden worden verzocht contact op te nemen met onderstaand adres.

ARCHITECTENBURO **AGTERBERG**
ARCHITECTUUR INTERIEUR LANDSCHAP
HOOGEMIEDEN 5 8531XM LEMMER 06 41 38 92 75
AGTERBERG@PLANET.NL WWW.AGTERBERG.NET

Landschappelijk inpassingsplan – verbeelding

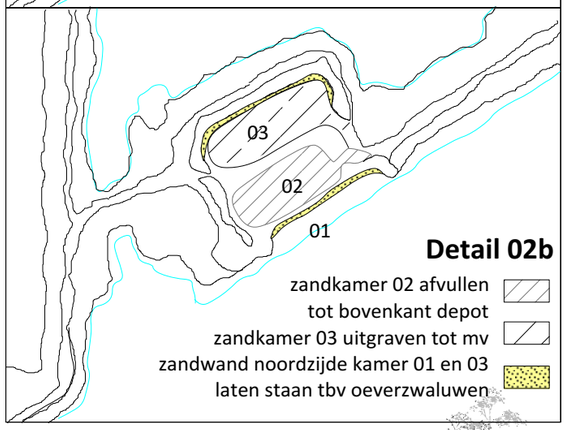

bestaande situatie
1:5000

Detail 02a

nog af te graven deel

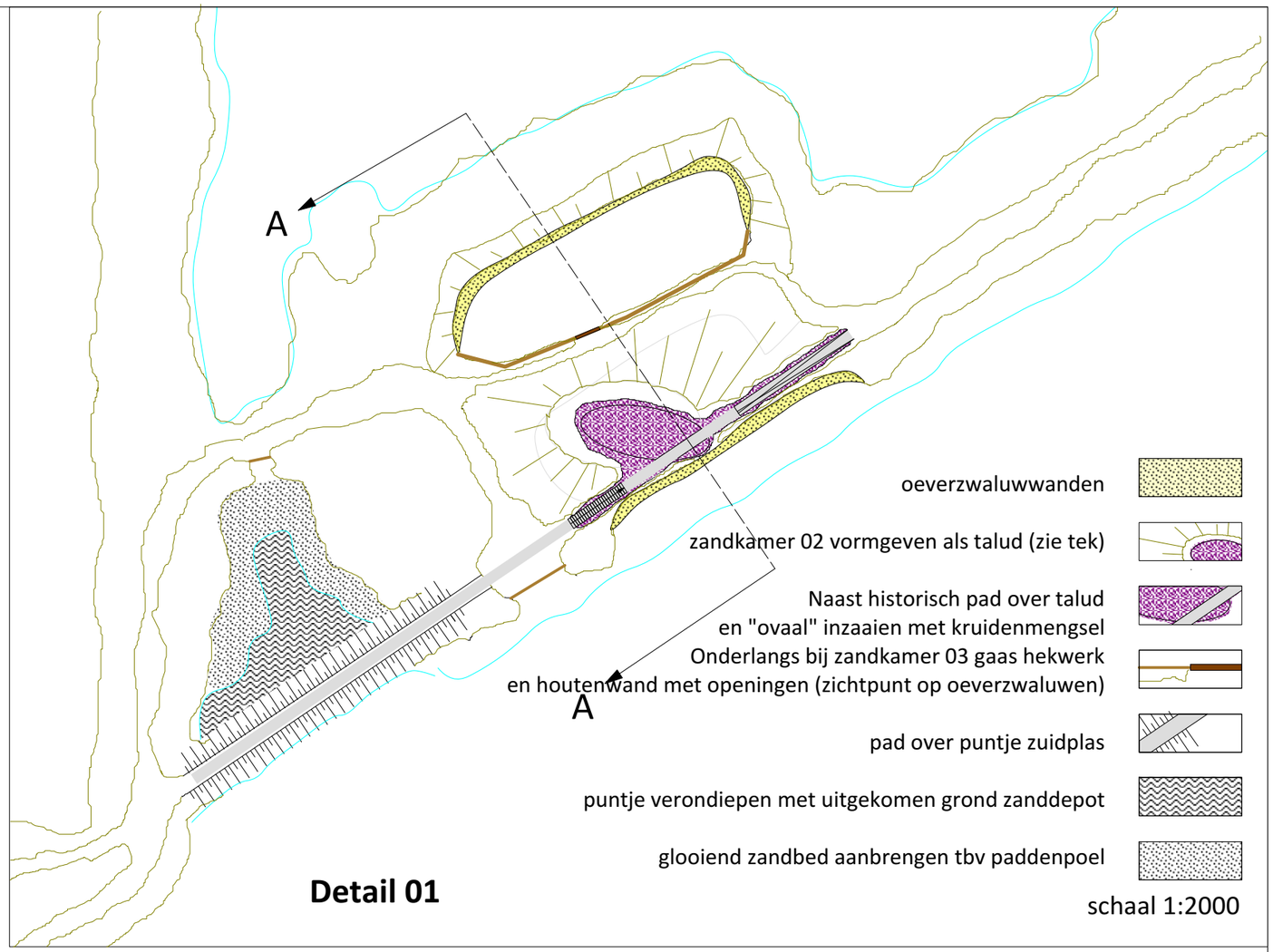

Detail 02b

zandkamer 02 afvullen tot bovenkant depot

zandkamer 03 uitgraven tot mv

zandwand noordzijde kamer 01 en 03 laten staan tbv oeverzwaluwen

Detail 01

oeverzwaluwwanden

zandkamer 02 vormgeven als talud (zie tek)

Naast historisch pad over talud en "ovaal" inzaaien met kruidenmengsel

Onderlangs bij zandkamer 03 gaas hekwerk en houtenwand met openingen (zichtpunt op oeverzwaluwen)

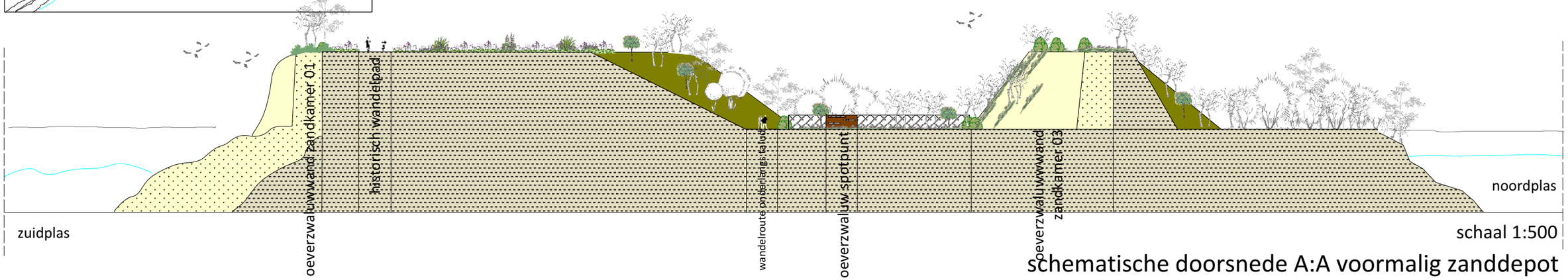
pad over puntje zuidplas

puntje verondiepen met uitgekomen grond zanddepot

glooiend zandbed aanbrengen tbv paddenpoel

schaal 1:2000

Nieuwe Situatie Zanddepot Ubbena

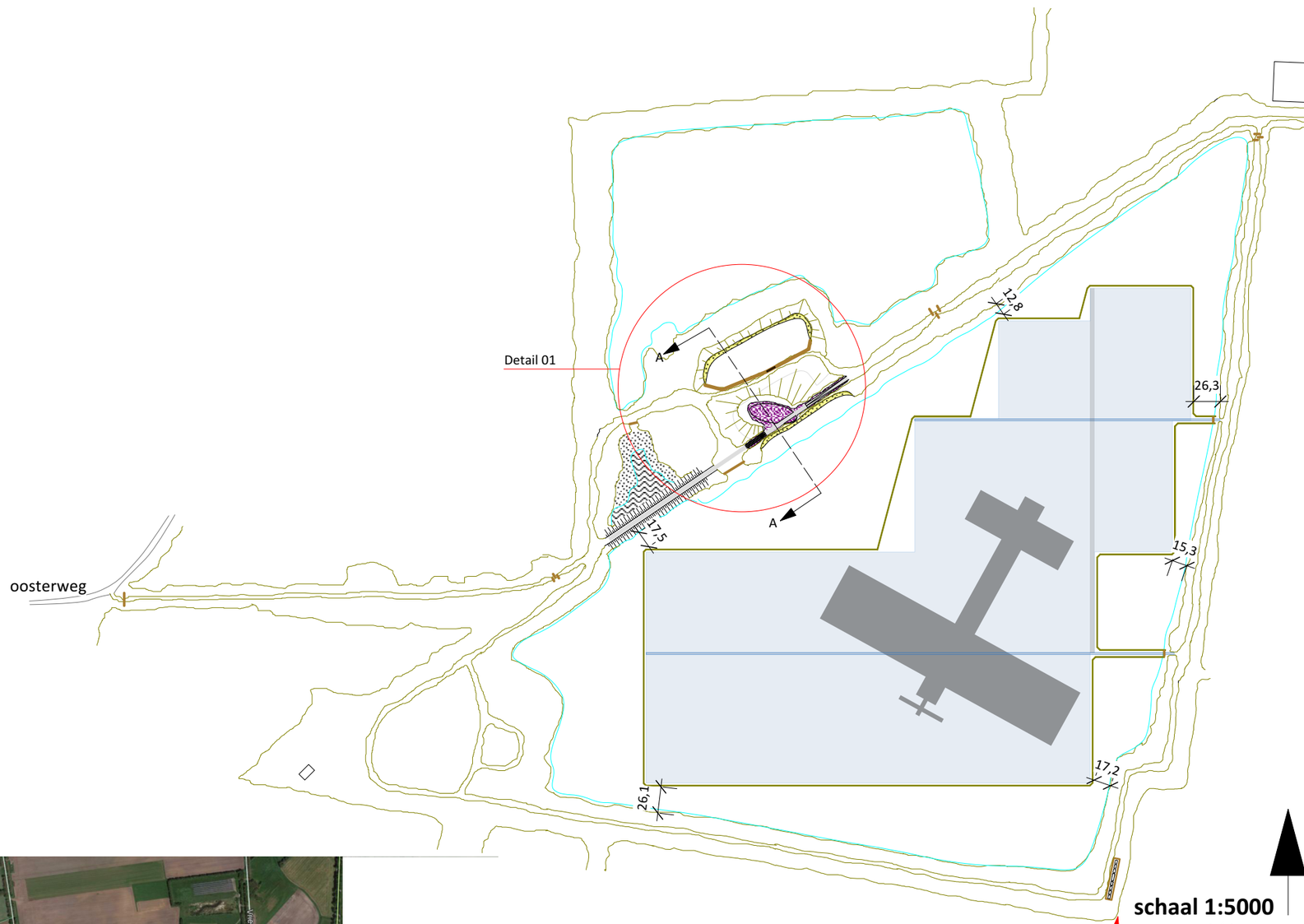

schaal 1:500

schematische doorsnede A:A voormalig zanddepot

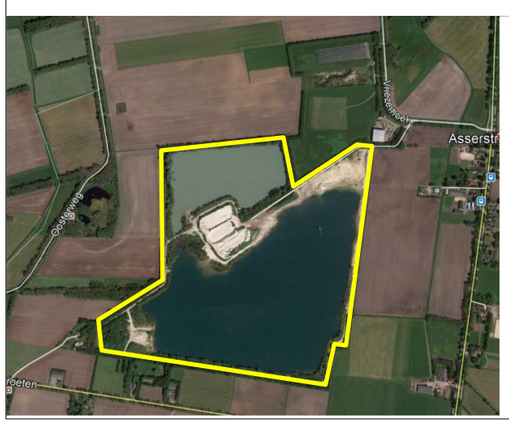
HOOGEMIEDEN 5 8531XM LEMMER 06 41 38 92 75
AGTERBERG@PLANET.NL WWW.AGTERBERG.NET
ARCHITECTENBURO **AGTERBERG**

Landschappelijk ontwerp Zandput Ubbena

Renvooi

- zonneveld
- "schaduwbeeld vliegtuig" in zonneveld
- floatlands (rietkraag) rondom zonneveld
- bossages (bomen/struiken)
- wandelpad om zuidplas
- oeverzwaluwwanden
- historisch pad over talud
- kruidenrijk mengsel (in ovaal en langs pad)
- nieuw talud (zichtpunt)
- onderlangs bij zandkamer 03 gaas hekwerk
  houtenwand met openingen (spotpunt)
- houten hekwerken
- historisch pad over paddenpoel
- verondiepen tbv paddenpoel
- glooiend zand tbv paddenpoel
- tranformatoren met gaashekwerk

schaal 1:5000
maatafstanden
zonnveld-oever is circa

aanpassing locatie techn. installatie 5 juli 2022
25 juni 2020

Project	: Ontwerp landschap Zandput Ubbena	
Projectnr	:	
Onderdeel	: Landschaps ontwerp	1:5000
Opdrachtg	: Adamant Solar Bronnen van Ons Energiecoöperatie Assen	

HOOGEMIEDEN 5 8531XM LEMMER 06 41 38 92 75
AGTERBERG@PLANET.NL WWW.AGTERBERG.NET
ARCHITECTENBURO **AGTERBERG**

Landschappelijke inpassing zonneveld Ubbena

Versterken Natuurwaarden

Noordplas
- Afsluiten looppad,
- Rustgebied (geen zandwinning in Noordelijke plas)

Zuidplas

- Floatlands
- Structuurverrijking onderwaterleven dmv takken en struiken aan lijnen tussen zeeankers
- Rifkorven
- Executie beplantingswerken direct waar mogelijk en voltooiing in afstemming zandwinning
- Gebied behoud huidige (gedoogde) toegangskarakter

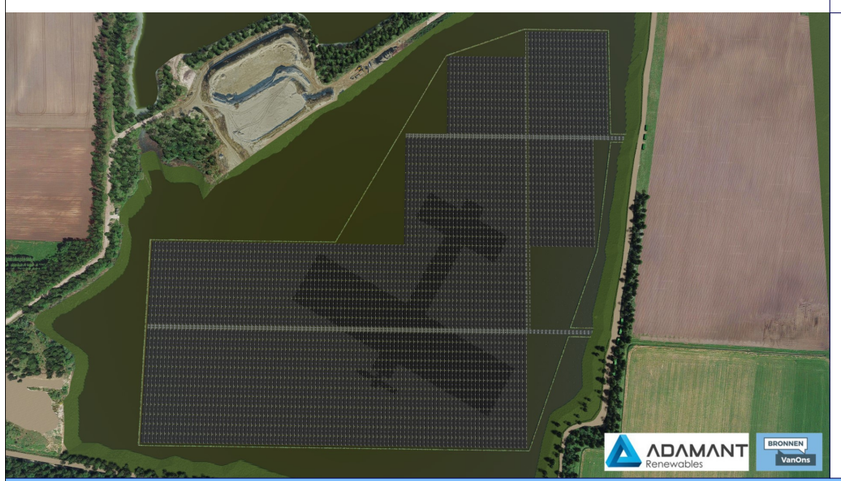
Gefaseerde uitvoering tussen 2023 - 2030 zodra zandwinning activiteiten gestaakt zijn zullende de volgende ingrepen worden gerealiseerd:

- Paddenpoel
- Oeverzwaluwwand
- Kruidenrijkmengsel langs hoofdpad op depot
- Bestaande werkroutes verdichten tot bospaden

Historische waarden

- Terugbrengen historisch pad Stroetenweg
- Verbeelding vliegtuig in het zonneveld

Legenda
- zonneveld
- schaduwbeeld vliegtuig in zonneveld
- floatlands-rietkraag om zonneveld
- verdichting bossages langs wandelpad
- wandelpad om zuidplas
- oever met rietruigte
- historisch hoofdpad (oude Stroetenweg)
- kruidenrijk mengsel langs pad
- nieuw talud zichtpunt
- ligging voormalig vliegveld

Project : Drijvend Zonnepark Ubbena — **08-12-21**
Projectnr :2029
Onderdeel : Landschappelijke inpassing — **1:5000**

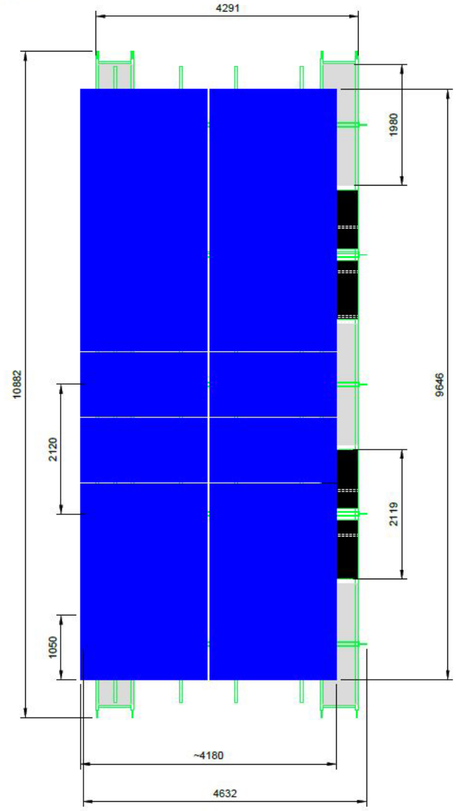
Opdrachtg : Adamant Renewables
Coöperatief Ontwikkelaar Bronnen Van Ons

ism : Energiecoöperatie Duurzaam Assen

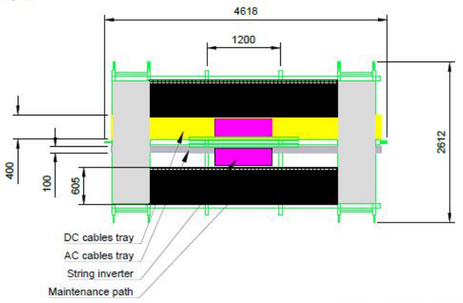
ARCHITECTENBURO **AGTERBERG**
ARCHITECTUUR INTERIEUR LANDSCHAP
HOOGEMIEDEN 5 8531XM LEMMER 06 41 38 92 75
AGTERBERG@PLANET.NL WWW.AGTERBERG.NET

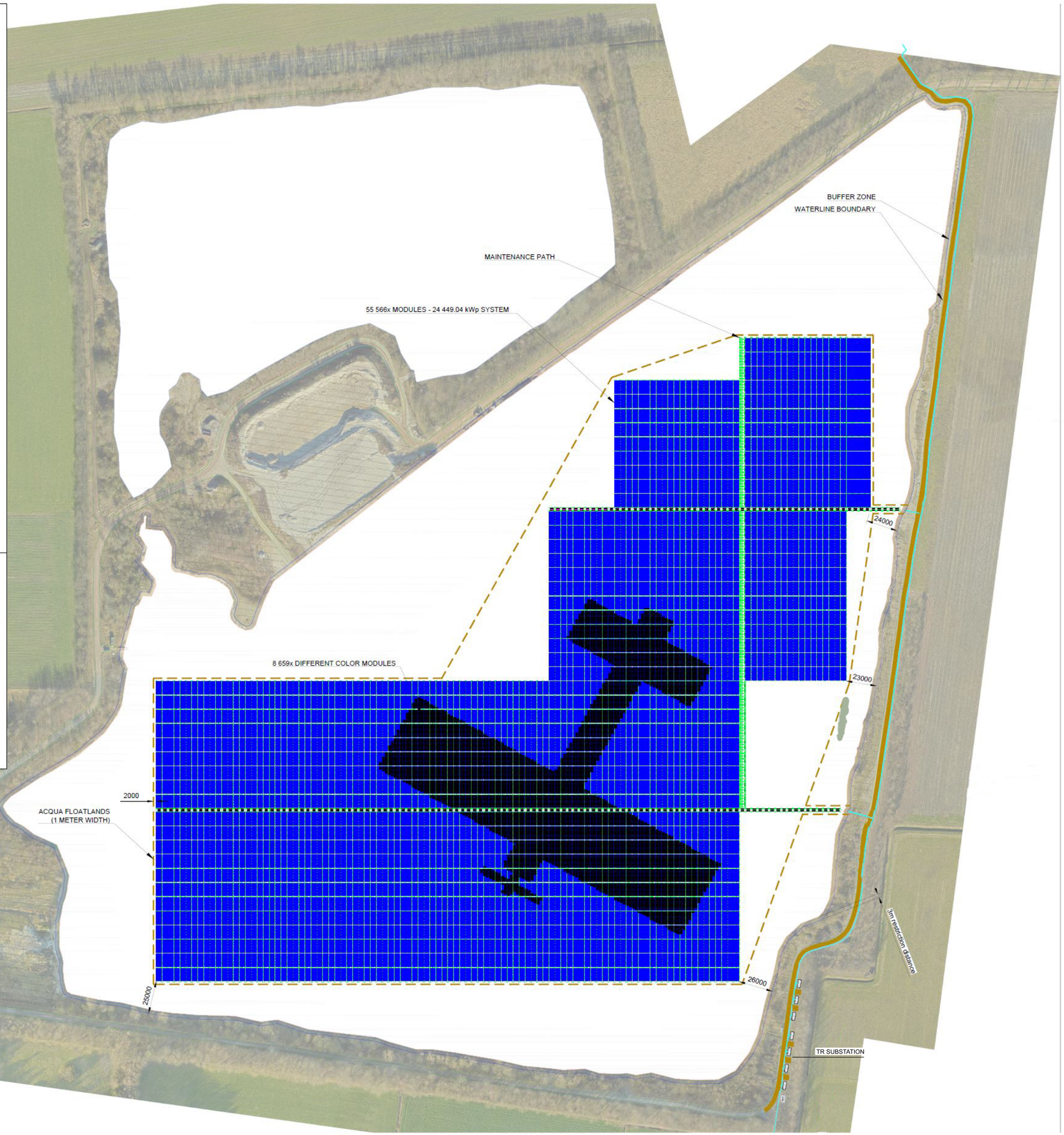
Overzichtstekening PV Lay-out

DETAIL A | 18 Modules float structure (system #2)
M 1:50@A1

DETAIL B | Inverter/Maintenance path float structure
M 1:50@A1

Notes:
1. All dimensions to be confirmed on site prior to installation.
2. All dimensions are indicative only and in mm unless otherwise specified.
3. Drawing based on:
   "001501-E01 (Situatiemeting).dwg";
   "Ubbena Assen_transparent_mosaic_group1_LQ.jpg";
   "voorstel verplaatsen en uitbreiden zonneveld Ubbena.pdf";
   "Layout and Trace 3.pdf";
   "1e Concept Ontwerp Drijvend Zonnepark Ubbena.pdf".
4. 8 659x different color modules form a plane image.

Legend:

- Modules float (3 087 in total)
- Empty modules float (33 in total)
- Inverter/Maintenance path float (174 in total)
- Buffer zone
- Waterline boundary
- Aoqua Floatlands (1 meter width)
- Cable Trench
- Maintenance track
- DNO equipment
- 20ft. substation

System description:

DC Power kWp:	24 449.04
AC Power kVA:	17 520
No. of modules:	55 566
Module type:	DMH440M6C-144SW 440W
Dimensions:	2115x1052x40
Substructure type:	1 module in portrait
Tilt angle:	12°
Shading angle:	~9°
Azimuth from South:	+/- 90°
Pitch distance:	4 532 mm
Row to row distance:	~352 mm
No. of inverters:	292
Inverter type:	Huawei SUN2000 60KTL
Power ratio:	1.39 / 1.41
No. of AC combiners:	-
No. of Transformers	9
Total area:	~15.28 ha

Proposed location:

Revisions:

Rev	Date	Comments	Drawn
A	19/11/19	PV array moved 3m from boundary	RU
B	26/11/19	PV array rearranged	RU
C	13/01/20	PV Layout updated	OA
D	10/02/20	PV Layout updated	OA
E	13/02/20	One additional transformer added	OA

Client: Adamant Solar

Location: Popken zandwinning- Ubbena, 234106, 562878
53° 3'12.40"N 6°34'7.76"E

Title: PV Layout

Drawn: DETRA / OA Checked: IB
Scale: 1:1500@A1 Date: 13/02/20
Drawing No: ADS1001-100 Rev: E

ADAMANT Renewables

Amstelveenseweg 500
1081 KL, Amsterdam
Phone: +31 (0) 208 546 245
Email: info@adamantrenewables.com
www.adamantrenewables.com

Do not scale from this drawing. Site verify all dimensions prior to construction. Report all discrepancies to the drawing originator immediately. This drawing is to be read in conjunction with all relevant documents and drawings.

Resultaat watertoets 25-05-2020, 20200525-34-23368

datum 25-5-2020
dossiercode 20200525-34-23368

Plan:Zonne Plas Ubbena

Gegevens aanvrager:

Organisatie: Adamant Solar Group
Naam: Ismael Bena
Postadres: Amstelveenseweg 500
PC/plaats: 1081 KL Amsterdam
Telefoon: 06499 32 363
E-mail: ismael.bena@adamantsolar.com

Gegevens betreffende gemeente:

Gemeente Assen
Contactpersoon: Tamara Beens
Telefoon: 06-55215894
E-mail: T.Beens@assen.nl

Waterparagraaf geen belang

Bij dit plan treedt alleen een functieverandering op en er is daarom geen waterschapsbelang. Overleg met het waterschap is niet nodig. Mochten er in de toekomst wijzigingen in het plan voordoen dan kunt u de Digitale Watertoets nogmaals doen.

NB: wij willen u nog wijzen op de verwerking van afvalwater. Omdat in de meeste gevallen de gemeente bevoegd gezag is, dient u hiervoor contact op te nemen met de betreffende gemeente.

Eventueel vereiste (water)vergunningen worden niet geregeld met deze digitale watertoets en zullen via de daarvoor bedoelde procedures verkregen moeten worden.

Heeft u vragen of suggesties over de Digitale Watertoets? Laat het ons weten per email: advies@noorderzijlvest.nlof telefonisch: 050-304 8911.

Waterschap Noorderzijlvest
Postbus 18
9700 AA Groningen
http://www.noorderzijlvest.nl/

www.dewatertoets.nl

Drijvend zonnepark Ubbena

Beplantingsplan

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief

Opdrachtgever:
Bronnen VanOns bv.
Zernikelaan 17
9747 AA
Groningen

Opdrachtnemer:
Eelerwoude
Onze vestigingen
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer:	201948
Datum:	november 2021
Status:	Concept
Versie:	1

© 2021 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Zonnepark Ubbena

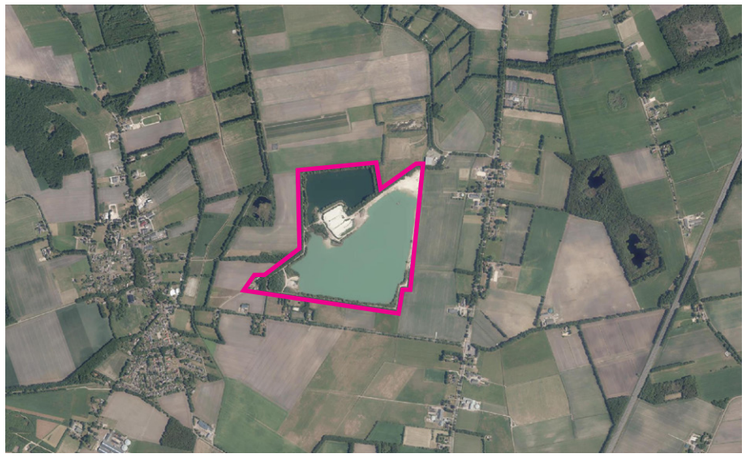
Landschapsanalyse

Het plangebied is gelegen in de gemeente Assen nabij het buurtschap Ubbena. Het Hondsrugsysteem kenmerkt dit landschap welke is ontstaan in de IJstijd. De kenmerkende, smalle, langgerekte heuvels zijn in de jaren daarna bedekt met keileem en dekzand. De flanken van de zandruggen vlakken gelijkmatig af naar beekdalen, lagere natte delen in het landschap. Tussen de Rolderrug en de Zeijenrug ligt de zandwinplas van Ubbena.

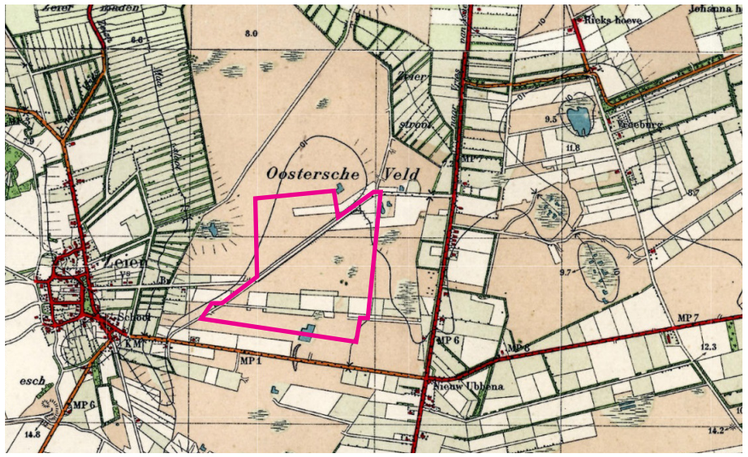
Om tot een goede beplantingskeuze te komen is het van belang om te weten hoe de bodem in en rondom het plangebied is opgebouwd en welke conditie de bodem heeft. De bodem bestaat uit veldpodzolgronden (Hn23), dit zijn gronden die bestaan uit lemig fijn zand welke periodiek met water waren verzadigd.
De potentieel natuurlijke vegetatie bestaat hier uit een vochtig wintereiken-beukenbos. De grondwatertrappenkaart geeft hier grondwatertrap V* weer, wat duidt op een vochtige ondergrond. De zuidwest punt van het plangebied bestaat uit haarpodzolgronden (Hd21). Dit zijn kenmerkende gronden die onder heide zijn gevormd. Dit bodemtype is voornamelijk te vinden op de wat hogere zandgronden waar de potentieel natuurlijke vegetatie een droog berken-zomereikenbos is. Grondwatertrappen VI en VII zijn hier zichtbaar wat een drogere ondergrond weergeeft. Tevens is op de AHN Hoogtekaart zichtbaar dat de zuidwest punt van het plangebied hoger ligt ten opzichte van de rest.

Het plangebied zelf ligt tussen de zandheuvels (circa +12,0 NAP) en de lagere beekdalen (circa +5,7 NAP). De bodem ten noorden van het plangebied ligt tussen de +9 NAP en +9,5 NAP, ten zuiden ligt het tussen de +10 NAP en +10,5 NAP. Op de AHN hoogtekaart is goed te zien dat het plangebied tussen de heuvels en aan de rand van de beekdalen ligt.

Het Oostersche Veld, waar het plangebied in ligt, bestond vroeger uit woeste gronden. Het was een groot heideveld tussen de beekdaluitlopers Zeijermaden en Fledders Zeijer stroeten en zandheuvels . Vanaf de jaren ’30 werden deze woeste gronden ontgonnen en in cultuur gebracht. Er ontstond een klein aantal landbouwpercelen en er werd een vliegveld basis aangelegd. In de jaren ’50 is het gehele gebied ontgonnen en getransformeerd in landbouwpercelen. Ook de vliegveld basis is verdwenen en opgenomen in de percelen. In de jaren ’70 vindt de eerste zandwinning plaats in het gebied welke in de jaren daarna steeds verder is uitgebreid.

Actuele luchtfoto - roze contour weergeeft het plangebied.

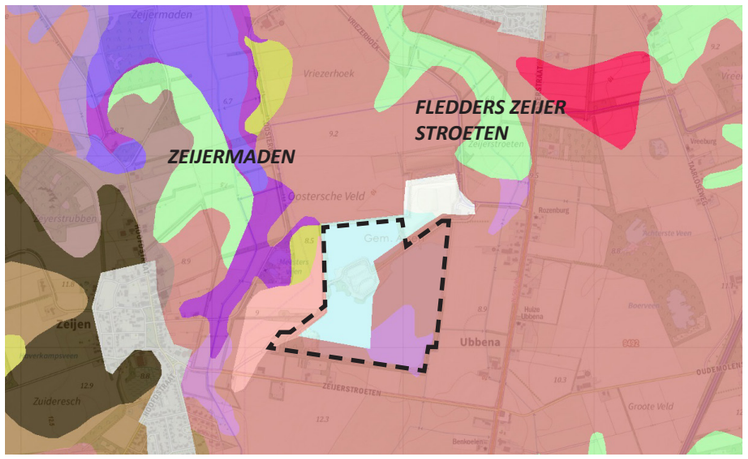

Historischekaart 1930 - Het heidegebied wordt langzaam ontgonnen.

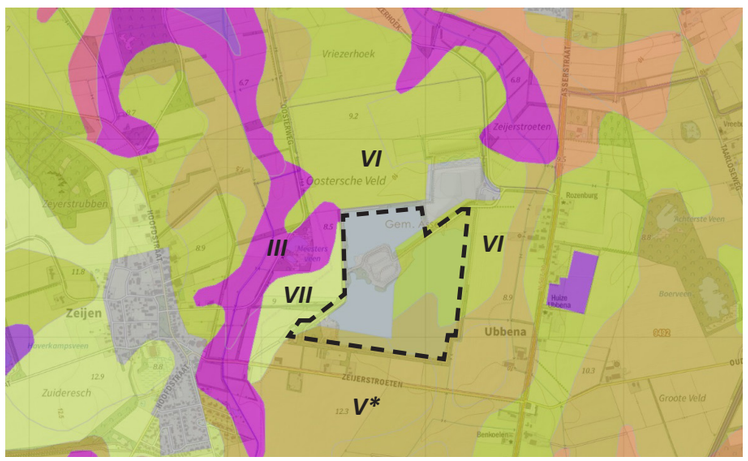
Geomorfologische kaart

- *IJsstroomrug ‘Megaflute’*
- *Plateau-achtig smeltwaterterrasrest*
- *Beekdalbodem*
- *Droogdal*

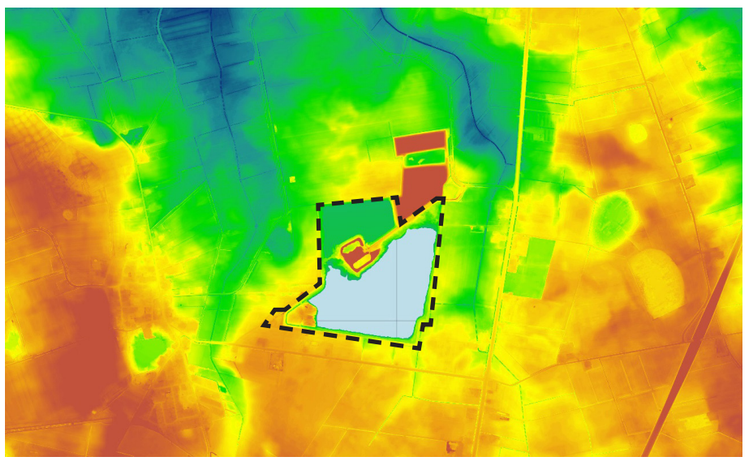

Bodemkaart

- *Hn23 - veldpodzolgronden*
- *Hd21 - haarpodzolgronden*

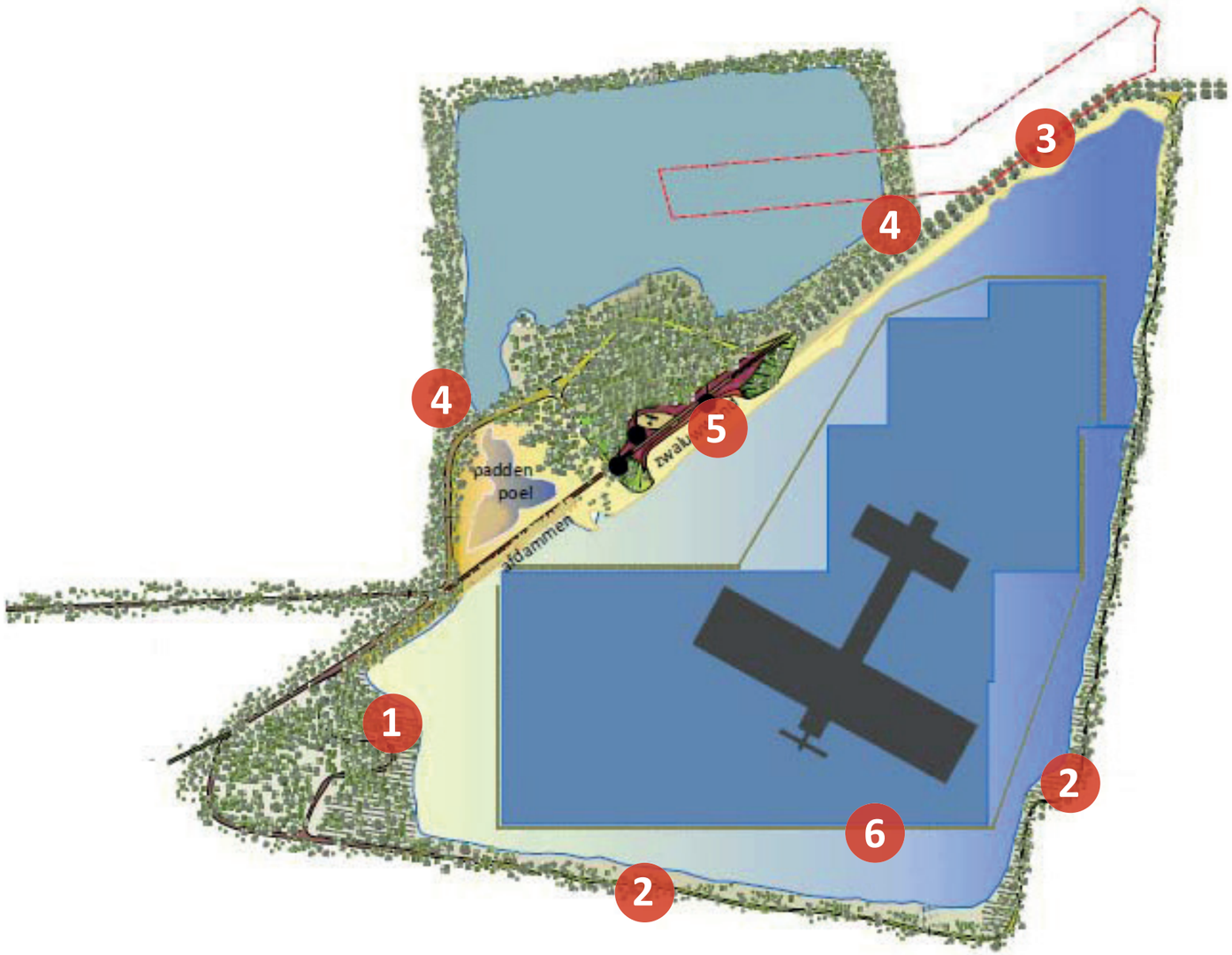
Grondwatertrappen kaart

AHN Hoogtekaart

Zonnepark Ubbena

Beplantingsplan

Ontwerp drijvend zonnepark Ubbena - Architectenburo Agterberg Lemmer.

1 Strandachtige plek aanplanten met beplanting waardoor er een dichte massa ontstaat en het zicht op de plas hiermee wordt onderbroken.

FASE I

2 Middels het aanplanten van heesters en boomvormers de padenstructuur versmallen. Dit zal aan de gehele oost- en zuidzijde met dezelfde soorten worden toegepast.

FASE I

3 De bestaande bomenrij aanvullen waardoor het weer een aaneengesloten structuur wordt. De bomenrij blijft uit één soort bestaan en zal worden aangevuld met de huidige soort.

FASE II

4 Langs de noorderlijke plas zijn recreanten niet gewenst. Het pad wordt middels beplanting afgesloten. De beplanting die wordt toegepast zal beschikken over doornachtige eigenschappen.

FASE II

5 De zwaluwwand welke wordt gerealiseerd zal rondom worden ingezaaid met bloem- en kruidenrijk mengsel.

FASE II

6 Om ervoor te zorgen dat de plas een goede waterkwaliteit blijft houden, wanneer er zonnepanelen op worden geplaatst, worden er rondom floatlands geplaatst. Hierdoor wordt het waterleven en de biodiversiteit verrijkt.

FASE I

Zonnepark Ubbena

Beplantingsplan

1 *Strandachtige plek aanplanten met beplanting waardoor er een dichte massa ontstaat en het zicht op de plas hiermee wordt onderbroken.*

Gebied 1 ligt op de haarpodzolgronden waar de PNV Droog Berken-Zomereikenbos wordt toegepast.
Op deze plek hebben we te maken met een schrale grond waarbij de beplanting verstuivingen moeten tegen gaan en het zicht op de plas moet blokkeren.

Soortenkeuze beplanting

- Prunus padus (vogelkers)
- Frangula alnus (vuilboom)
- Juniperus communis (jeneverbes)
- Hippophae rhamnoides (duindoorn)
- Ammophila arenaria (helmgras)

Huidige situatie met gebiedsaanduiding.

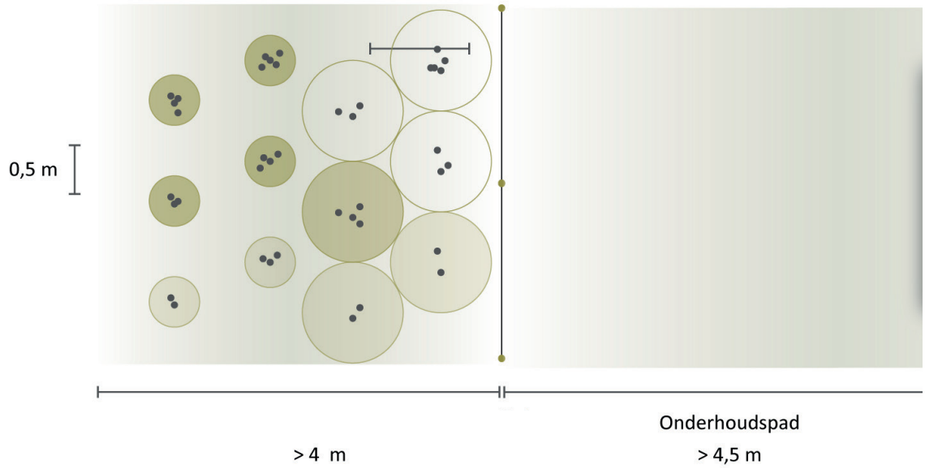
Ontwikkelingsbeheer (jaar 0 t/m 4)

- Bij droogte de eerste paar jaar watergeven.
- Bij uitval van meer dan 10% inboeten.
- De noodzaak van het machinaal onkruidvrijhouden van het element is overbodig. Tijdens het maaien valt vaak een deel van de planten uit door beschadiging. Aangezien het meestal om planten gaat die van lichte tot dichte schaduw houden, is enige beschutting door kruiden eerder positief dan negatief.

Instandhoudingsbeheer (vanaf jaar 4)

- Eens in de 6 tot 15 jaar de beplanting afzetten op kniehoogte. De interval is afhankelijk van de gewenste hoogte.
- Het snoeien kan het beste plaatsvinden in de periode van half november tot half maart.
- Door een breder groenelement voor de helft in de lengterichting af te zetten blijft de andere helft hoog. Dit is zowel gunstig voor de zichtdichtheid als voor fauna.

Plantschema

Planning

A. Afzetten

jan feb mrt apr mei jun jul aug sep okt nov dec

Onderhoudsperiode: groen optimaal, blauw optioneel, grijs liever niet

Plantlijst

Oppervlaktes totaal (m2)	Hoeveelheden totaal st. (25st. per are)	Latijnse naam	Nederlandse naam	Type begroeiing	Plantmaat	Kwaliteit	Percentage van totaal (totaal =100%)	Aantal planten (stuks)	Menging/verband:
3200	800	Prunus padus	Vogelkers	Struweel	100/120	WG	15	120	Per 3 zonder planmatigheid
		Frangula alnus	Vuilboom	Struweel	100/120	WG	15	120	Per 3 zonder planmatigheid
		Juniperus communis	Jeneverbes	Struweel	60/80	WG	30	240	Per 3 zonder planmatigheid
		Hippophae rhamnoides	Duindoorn	Struweel	60/80	WG	30	240	Per 3 zonder planmatigheid
		Ammophila arenaria	Helmgras		30-40	C2	10	80	Per 3 zonder planmatigheid

Zonnepark Ubbena

Beplantingsplan

2

Middels het aanplanten van heesters en boomvormers de padenstructuur versmallen. Dit zal aan de gehele oost- en zuidzijde met dezelfde soorten worden toegepast.

Gebied 2 strekt zich uit over de gehele oost- en zuidzijde van het plangebied. Voornamelijk aan de oostzijde moet er veel nieuwe beplanting worden toegepast. De plas is hier voor een groot deel nog niet omringt met beplanting waardoor wandelpaden niet duidelijk te herkennen zijn. De bodem van dit gebied bestaat uit veldpodzolgronden waarbij de PNV Vochtig Wintereiken-beukenbos hoort. De beplanting die hier wordt toegepast zal ervoor zorgen dat de paden beter zichtbaar zijn en deze meanderd door het gebied gaan.

Soortenkeuze beplanting

- Quercus petraea (wintereik)
- Quercus robur (zomereik)
- Populus tremula (ratelpopulier)
- Betula pubescens (zachte berk)
- Sorbus aucuparia (lijsterbes)
- Corylus avellana (hazelaar)
- Cornus mas (gele kornoelje)
- Euonymus europaeus (wilde kardinaalsmuts)
- Ligustrum vulgare (wilde liguster)

Huidige situatie met gebiedsaanduiding.

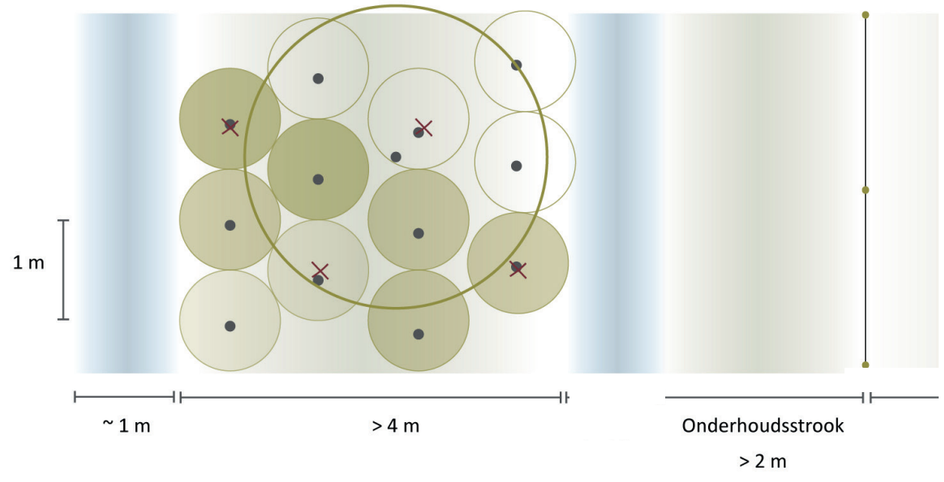
Ontwikkelingsbeheer (jaar 0 t/m 5)

- Bij droogte water geven.
- Bij uitval van meer dan 10% inboeten.
- Onderhoudspad jaarlijks twee tot drie keer maaien en het maaisel afvoeren.

Instandhoudingsbeheer (vanaf jaar 5)

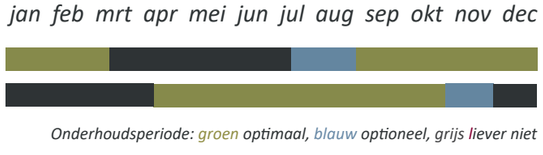
- De groenstructuur om de drie jaar inspecteren op vitaliteit en streefbeeld. Als het element niet meer voldoet aan het streefbeeld ingrijpen.
- Eens in de 3 tot 5 jaar verjongingssnoei uitvoeren. Maximaal 30% van de planten snoeien in de lengterichting van het element zodat de vegetatie gesloten blijft.
- Als de vegetatie sluit een deel van de planten verwijderen (wijkers) zodat de resterende planten de kans krijgen uit te groeien, te bloeien en zaad te zetten.
- Onderhoudspad jaarlijks maaien en het maaisel afvoeren.
- De groenstructuur één keer per drie jaar inspecteren op vitaliteit.
- Vrijgekomen takken in het element verwerken.

Plantschema

Planning

A. Snoeien en dunnen van beplanting
B. Maaien van kruidenvegetatie

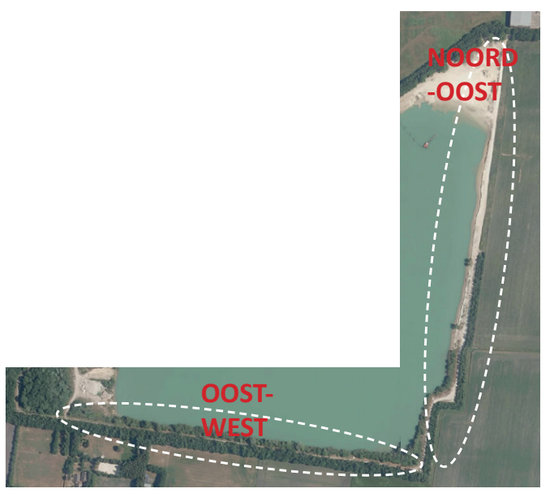
Onderhoudsperiode: groen optimaal, blauw optioneel, grijs liever niet

Zonnepark Ubbena

Beplantingsplan

2 Plantlijst

Gebied	Oppervlaktes totaal (m2)	Hoeveelheden totaal st. (25st. per are)	Latijnse naam	Nederlandse naam	Type begroeiing	Plantmaat	Kwaliteit	Percentage van totaal (totaal =100%)	Aantal planten (stuks)	Menging/verband:
Oost-west	3300	825	Quercus petraea	Wintereik	Struweel	100/120	WG	5	42	Per 3 zonder planmatigheid
			Quercus robur	Zomereik	Struweel	100/120	WG	10	83	Per 3 zonder planmatigheid
			Populus tremula	Ratelpopulier	Struweel	100/120	WG	10	83	Per 3 zonder planmatigheid
			Betula pubescens	Zachte berk	Struweel	100/120	WG	10	83	Per 3 zonder planmatigheid
			Sorbus aucuparia	Lijsterbes	Struweel	80/100	WG	15	124	Per 3 zonder planmatigheid
			Corylus avellana	Hazelaar	Struweel	80/100	WG	10	83	Per 3 zonder planmatigheid
			Cornus mas	Gele kornoelje	Struweel	80/100	WG	15	124	Per 3 zonder planmatigheid
			Euonymus europaeus	Wilde kardinaalsmuts	Struweel	80/100	WG	15	124	Per 3 zonder planmatigheid
			Ligustrum vulgare	Wilde liguster	Struweel	80/100	WG	10	83	Per 3 zonder planmatigheid
Noord-oost	7200	1800	Quercus petraea	Wintereik	Struweel	100/120	WG	5	42	Per 3 zonder planmatigheid
			Quercus robur	Zomereik	Struweel	100/120	WG	10	83	Per 3 zonder planmatigheid
			Populus tremula	Ratelpopulier	Struweel	100/120	WG	10	83	Per 3 zonder planmatigheid
			Betula pubescens	Zachte berk	Struweel	100/120	WG	10	83	Per 3 zonder planmatigheid
			Sorbus aucuparia	Lijsterbes	Struweel	80/100	WG	15	124	Per 3 zonder planmatigheid
			Corylus avellana	Hazelaar	Struweel	80/100	WG	10	83	Per 3 zonder planmatigheid
			Cornus mas	Gele kornoelje	Struweel	80/100	WG	15	124	Per 3 zonder planmatigheid
			Euonymus europaeus	Wilde kardinaalsmuts	Struweel	80/100	WG	15	124	Per 3 zonder planmatigheid
			Ligustrum vulgare	Wilde liguster	Struweel	80/100	WG	10	83	Per 3 zonder planmatigheid

3 *De bestaande bomenrij aanvullen waardoor het weer een aaneengesloten structuur wordt. De bomenrij blijft uit één soort bestaan en zal worden aangevuld met de huidige soort.*

De huidige bomenrij geeft de oude structuur van de toegangsweg tot de vliegveld basis weer. Daarnaast zorgt de bomenrij voor een lang doorzicht richting de nieuw te realiseren zwaluwwand.
De bomen die hier nieuw worden toegepast zullen de huidige bomenrij weer compleet maken. Om weer een eenduidige bomenrij te creëren worden hier dezelfde soorten toegepast als wat er nu al staat.

Soortkeuze beplanting

- Quercus robus (zomereik)

Huidige situatie met gebiedsaanduiding

Ontwikkelingsbeheer (jaar 0 t/m 5)

- Bij droogte water geven.
- Bij uitval herplanten.

Instandhoudingsbeheer (vanaf jaar 5)

- De bomen om de drie jaar inspecteren op vitaliteit en streefbeeld. Als het element niet meer voldoet aan het streefbeeld ingrijpen.
- Eens in de 3 tot 5 jaar verjongingssnoei uitvoeren. Snoeien en opkronen in de lengterichting van het element zodat de vegetatie gesloten blijft.
- Vrijgekomen takken in het element verwerken of verwijderen

Planning

jan feb mrt apr mei jun jul aug sep okt nov dec

A. Snoeien

Onderhoudsperiode: groen optimaal, blauw optioneel, grijs liever niet

Plantlijst

Oppervlaktes totaal (m2)	Hoeveelheden totaal st. (25st. per are)	Latijnse naam	Nederlandse naam	Type begroeiing	Plantmaat	Kwaliteit	Percentage van totaal (totaal =100%)	Aantal planten (stuks)	Menging/verband:
n.v.t	n.v.t	Quercus robur	Zomereik	Solitair boom	30-35	drdkl	n.v.t	15	Solitair

4

Langs de noorderlijke plas zijn recreanten niet gewenst. Het pad wordt middels beplanting afgesloten. De beplanting die wordt toegepast zal beschikken over doorachtige eigenschappen.

Gebied 4 bestaat uit twee locaties. De noorderlijke plas is niet toegankelijk voor recreaten waardoor het is gewenst om deze toegangen te blokkeren met beplanting. Om ervoor te zorgen dat de beplanting deze doorgang ook echt onmogelijk maakt wordt er gebruik gemaakt van beplanting welke doornachtige eigenschappen hebben. Daarnaast zorgt deze afwisseling in de beplanting voor een grotere biodiversiteit rondom de plas.
De bodem van dit gebied bestaat uit veldpodzolgronden en grenst aan de haarpodzolgronden.

Soortkeuze beplanting

- Ilex aquifolium (hulst)
- Rubus idaeus (framboos)
- Crataegus monogyna (eenstijlige meidoorn)
- Rosa canina (hondsroos)
- Prunus spinosa (sleedoorn)

Huidige situatie met gebiedsaanduiding.

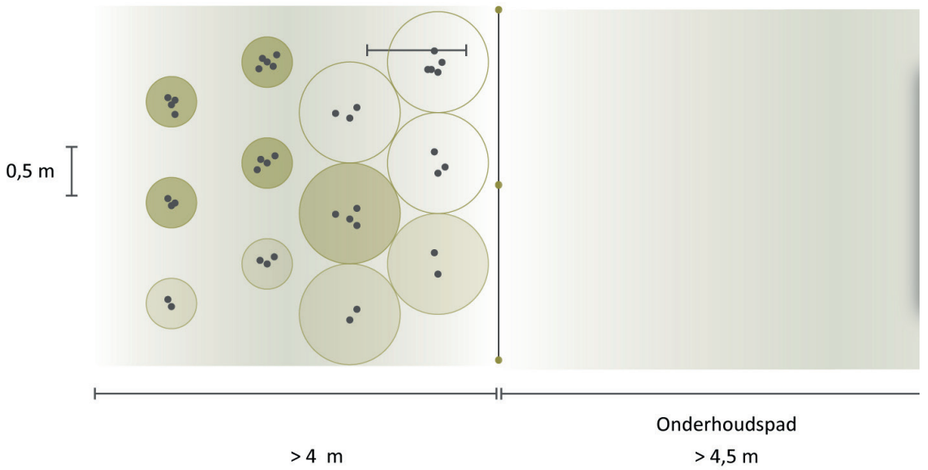
Ontwikkelingsbeheer (jaar 0 t/m 4)

- Bij droogte de eerste paar jaar watergeven.
- Bij uitval van meer dan 10% inboeten.
- De noodzaak van het machinaal onkruidvrijhouden van het element is overbodig. Tijdens het maaien valt vaak een deel van de planten uit door beschadiging. Aangezien het meestal om planten gaat die van lichte tot dichte schaduw houden, is enige beschutting door kruiden eerder positief dan negatief.

Instandhoudingsbeheer (vanaf jaar 4)

- Eens in de 6 tot 15 jaar de groenstructuur afzetten op kniehoogte. De interval is afhankelijk van de gewenste hoogte.
- Het snoeien kan het beste plaatsvinden in de periode van half november tot half maart.
- Door bij een breder element het voor de helft in de lengterichting af te zetten blijft de andere helft hoog. Dit is zowel gunstig voor de zichtdichtheid als voor fauna.

Plantschema

Planning

	jan feb mrt apr mei jun jul aug sep okt nov dec
A. Afzetten	

Onderhoudsperiode: groen optimaal, blauw optioneel, grijs liever niet

Zonnepark Ubbena

Beplantingsplan

4 Plantlijst

Gebied	Oppervlaktes totaal (m2)	Hoeveelheden totaal st. (25st. per are)	Latijnse naam	Nederlandse naam	Type begroeiing	Plantmaat	Kwaliteit	Percentage van totaal (totaal =100%)	Aantal planten (stuks)	Menging/verband:
Oost	200	50	Ilex aquifolium	Hulst	Struweel	80/100	WG	20	3	Per 3 zonder planmatigheid
			Rubus idaeus	Framboos	Struweel	60/80	WG	20	3	Per 3 zonder planmatigheid
			Crataegus monogyna	Eenstijlige meidoorn	Struweel	80/100	WG	20	3	Per 3 zonder planmatigheid
			Rosa canina	Hondsroos	Struweel	60/80	WG	20	3	Per 3 zonder planmatigheid
			Prunus spinosa	Sleedoorn	Struweel	60/80	WG	20	3	Per 3 zonder planmatigheid
West	250	65	Ilex aquifolium	Hulst	Struweel	80/100	WG	20	4	Per 3 zonder planmatigheid
			Rubus idaeus	Framboos	Struweel	60/80	WG	20	4	Per 3 zonder planmatigheid
			Crataegus monogyna	Eenstijlige meidoorn	Struweel	80/100	WG	20	4	Per 3 zonder planmatigheid
			Rosa canina	Hondsroos	Struweel	60/80	WG	20	4	Per 3 zonder planmatigheid
			Prunus spinosa	Sleedoorn	Struweel	60/80	WG	20	4	Per 3 zonder planmatigheid

5 *De zwaluwwand welke wordt gerealiseerd zal rondom worden ingezaaid met bloem- en kruidenrijk mengsel.*

Bloemenmengsel voor bloemrijk grasland en bermen voor schralere, niet te vochtige, bij voorkeur kalkrijke grond. Dit zéér bloemrijke mengsel kan zich door goed beheer ontwikkelen tot een duurzame natuurlijke lage vegetatie en is zeer aantrekkelijk voor bijen, vlinders en vogels. Een bloemrijk resultaat kan vanaf het tweede of derde jaar verwacht worden. Jaarlijks 1 keer maaien.

Soortkeuze mengsel

- M4 Laag, bloemrijk mengsel voor schrale grond (Cruydt Hoeck wildebloemenzaden of vergelijkbaar).

Huidige situatie met gebiedsaanduiding

Ontwikkelingsbeheer (jaar 0 t/m 3)

Omdat u voor het inzaaien de grond heeft bewerkt, ontwikkelen er waarschijnlijk veel snelgroeiende onkruiden (pionierssoorten). Dit is alsvolgt op te lossen:

- De eerste paar jaren de rand drie tot vijf keer per jaar maaien en afvoeren, met tussenpozen van minimaal 6 weken.
- Door maaisel af te voeren wordt de grond verschraald en krijgen kruiden meer kans ten opzichte van grassen.
- Het maaisel drie dagen laten liggen zodat zaden uit kunnen vallen.
- Invasieve soorten als Japanse duizendknoop en berenklauw jaarrond bestrijden.

Instandhoudingsbeheer (vanaf jaar 3)

- Bij een goed ontwikkelde kruidenrijke vegetatie 2 à 3 keer maaien en afvoeren per jaar.
- Als de vegetatie vergrast dient opnieuw te worden ingezaaid.
- Er kan selectief extra worden gemaaid waar ongewenste soorten domineren.
- Voor de overige maatregelen zie Ontwikkelingsbeheer.
- Beheer gefaseerd. Zo bloeit altijd een deel van de vegetatie waardoor langer nectar, stuifmeel voorradig is voor insecten en dekking voor vogels en kleine zoogdieren.

Planning maaien en afvoeren

	jan feb mrt apr mei jun jul aug sep okt nov dec
A. Schrale grond	

Onderhoudsperiode: groen optimaal, blauw optioneel, grijs liever niet

Zonnepark Ubbena

Beplantingsplan

6 *Om ervoor te zorgen dat de plas een goede waterkwaliteit blijft houden, wanneer er zonnepanelen op worden geplaatst, worden er rondom floatlands geplaatst. Hierdoor wordt het waterleven en de biodiversiteit verrijkt.*

Rondom het drijvend zonneveld worden verschillende floatlands geplaatst. Deze floatlands bestaan uit verschillen beplantingssoorten welke bestand zijn tegen het water.

Soortkeuze beplanting

- zie voorstel floatland Nautilus Aqua-Flora of vergelijkbaar

Huidige situatie met gebiedsaanduiding.

Participatie plan

Participatieplan

DRIJVEND ZONNEPARK ZANDWINPLAS UBBENA

Samen voor de energietransitie

Versie 0.1
Datum: 14 september 2021
Auteurs: Dirk Gerrits/Michiel Mulder (Bronnen VanOns).

Inhoudsopgave

1. Even voorstellen…. 3

2. Inleiding 5

3. Wat verstaan we onder participatie? 8

4 . Plan- en financiële participatie 10

4.2 Planparticipatie *10*

4.2.1 Inleiding *10*

4.2.2 Uitgangspunten, aanpak en planning planparticipatie *11*

4.3 Financiële participatie 12

4.3.1 Inleiding *12*

4.3.2 Uitgangspunten *12*

4.3.2 Wat verder van belang is *13*

5. Communicatie 15

6. Planning resterende activiteiten 16

1. Even voorstellen....

Energiecoöperatie duurzaam Assen U.A. (mede-initiatiefnemer middels Bronnen VanOns)

Hoe is de Energiecoöperatie duurzaam Assen U.A. georganiseerd?

Een coöperatie is een ledenvereniging. In 2018 heeft de Algemene Ledenvergadering de statuten aangepast. Zowel natuurlijke personen als rechtspersonen (stichting, vereniging, bedrijf, overheidsorganen) kunnen nu lid worden. De afkorting U.A. achter de naam van onze coöperatie staat voor 'Uitgesloten Aansprakelijkheid'. Dat betekent dat de leden niet opdraaien voor eventuele schulden.

Een coöperatie heeft het behartigen van de belangen van de leden als doel. Onze coöperatie is gericht op de energietransitie in de ruimste zin van het woord. Wij zullen daarom initiatieven op dat gebied van leden of groepen van leden ondersteunen. Leden betalen een contributie die jaarlijks wordt vastgesteld door de Algemene ledenvergadering. Klanten van ons energiebedrijf 'Energie VanOns' die wonen in Assen en omstreken, hoeven geen contributie te betalen. Zij worden automatisch lid, behalve als zij kiezen voor een andere coöperatie.

De bestuursleden van de coöperatie worden voor een periode van vier jaar benoemd door de Raad van Commissarissen, die ook zorgt voor het toezicht. Bestuursleden zijn onbeperkt herbenoembaar. Het bestuur bestaat uit Erik Postema (voorzitter), Tom Verloop (secretaris) en Luuk Ploeg (penningmeester).

De Algemene Ledenvergadering benoemt de leden van de Raad van Commissarissen voor een periode van drie jaar op basis van een profielschets. Zij zijn twee maal herbenoembaar. De Raad van Commissarissen bestaat uit Bram Busstra (voorzitter), Margit Akkerman en Otto Lussenburg (leden). Energiecoöperatie duurzaam Assen is een stadscoöperatie. Dat wil zeggen dat we groter zijn dan een kleine dorpscoöperatie, waar de mensen elkaar kennen. Tot nu toe kunnen we via de Algemene Ledenvergadering de kwalitatieve inspraak van de leden voldoende garanderen. Als we blijven groeien, kan de Algemene Ledenvergadering een Ledenraad benoemen van minimaal tien en maximaal dertig leden.

De opzet van de organisatie maakt het mogelijk om een professionele organisatie te ontwikkelen met een operationeel systeem van interne controle. Nu werken we nog met vrijwilligers, maar omdat we deelnemen aan grote projecten zullen we de slag naar een professionele organisatie moeten gaan maken.

Adamant Solar (ontwikkelaar)
Adamant Solar heeft als doel om zonne-energie efficiënt te produceren met het oog op duurzaamheid en kwaliteit. Dit doen wij door de selectie van kwalitatief hoogstaand en betrouwbare onderdelen en door nieuwe wegen in te slaan om zo betaalbare energie op te wekken en te leveren. Hierin geven wij niet toe aan de status-quo, verleggen wij onze grenzen en creëren wij nieuwe kansen voor maximale impact.

Wij willen de marktverstoorders zijn door onze dynamisch en innoverende karakter en door snel op veranderingen te reageren. Door de beste technologieën en kennis samen te brengen binnen de gehele waardeketen, kunnen wij risico's beheersen en gezonde rendementen realiseren, zowel op sociaal, klimaat en economisch vlak.

Trip-Popken (grondeigenaar)
De percelen waarop het drijvende zonnepark worden ontwikkeld zijn in eigendom van de firma Trip-Popken. Zand wordt gewonnen aan de Vriezerhoek te Ubbena, inmiddels in de derde generatie. Trip-Popken levert onder meer straat-, vul-, zand- en woudzand. De huidige exploitatievergunning loopt nog tot 2030. De huidige eigenaar Jan Popken zag in een drijvend zonnepark een mooie gelegenheid om met het dubbel grondgebruik van zijn zandwinplas een bijdrage te kunnen leveren aan de verduurzaming van de regio.

Bronnen VanOns (coöperatief ontwikkelaar in samenwerking met Energiecoöperatie duurzaam Assen U.A.)
Bronnen VanOns is een coöperatieve ontwikkelaar die zorgt dat de lokale bewoners (particulieren en bedrijven) zeggenschap krijgen over waar en hoe er duurzame energie wordt geproduceerd.
Bronnen VanOns wil dat minimaal 50% van de duurzame energieproductie op land in handen komt van de lokale inwoners (particulieren en bedrijven) door hen mede-eigenaar te maken (zoals ook in het ontwerp Klimaatakkoord staat).
Bronnen VanOns organiseert dat omwonenden vanaf dag één meepraten, meedenken en meebeslissen over de grootte van het park, de locatie en de inpassing in het landschap. Daarnaast zorgt Bronnen VanOns ervoor dat de opbrengsten van het park in de regio blijven en weer besteed kunnen worden aan nieuwe duurzaamheids- en/of leefbaarheids-projecten. Bronnen VanOns werkt altijd in opdracht van een lokale energie coöperatie. In dit project is de Energiecoöperatie duurzaam Assen de opdrachtgever van Bronnen VanOns.

2. Inleiding

Adamant Solar B.V. is in 2019 samen met Bronnen VanOns B.V. en Energiecoöperatie duurzaam Assen begonnen met een project om een drijvend zonnepark te realiseren op de zandwinplas te Ubbena. Deze zandwinplas zal medio 2021 buiten gebruik genomen worden. De locatie is gelegen ten noorden van Assen nabij het buurtschap Ubbena, ten westen van de Asserstraat en ten noorden van de Zeijerstroeten. De zandwinplas ligt in de directe nabijheid van het dorp Zeijen, gemeente Tynaarlo. Het project bestaat uit het aanbrengen van ca. 55.500 drijvende zonnepanelen op de zuidelijke zandwinplas te Ubbena.

Door ca. 15,33 hectare van het wateroppervlak te voorzien van drijvende zonnepanelen (440Wp) zou een hoeveelheid aan zonne- energie kunnen worden opgewekt van ca. 24,5MW. Dit staat gelijk aan ongeveer 7.000 huishoudens met een gemiddeld jaargebruik van ca. 3.500kWh. De noordelijke zandwinplas zal niet belegd worden met panelen en behouden/ingericht worden voor natuurontwikkeling.

Waar staan we nu?

Ontwerp
Het gehele ontwerp is inmiddels geoptimaliseerd, waarbij extra aandacht is uitgegaan naar de geïnventariseerde vragen over de algehele inpassing in het gebied, apparatuur op de kades en de zichtlijnen van de drijvers op het water. Tevens zijn de ontwerpen ook getoetst aan de recent (6/11 jl.) gepubliceerde Provinciale beleidsregels 'Zonneakkers in Drenthe', waardoor wij kunnen waarborgen dat we hieraan voldoen. Omgevingsvergunning De aanvraag Omgevingsvergunning is inmiddels bij de gemeente ingediend. De gehele aanvraag met bijlagen vindt u op de website van Ec duurzaam Assen (ecduurzaamassen.nl/projecten/Ubbena) Behandeling van de aanvraag in de gemeenteraad van Assen staat voorlopig voor het laatste kwartaal in 2021 gepland.

In het ontwerp moest nog een duidelijk beplantingsplan en beheer plan komen. Inmiddels wordt deze opdracht uitgewerkt en zal deze binnenkort aan de stukken voor de ingediende vergunning verder worden toegevoegd.

Natuuronderzoek

De zandwinplas van Ubbena heeft een interessante functie voor de natuur. Voor vogels, zoogdieren en andere groepen is de zandwinplas en directe omgeving nu al van belang. Zo kent de plas een grote kolonie oeverzwaluwen, is er een dassenburcht en leven er rond de plas diverse vogelsoorten. Die functie kan in de toekomst nog groter worden. Een zonnepark in de plas brengt enerzijds rust (want stopzetting van de zandwinning) waardoor natuur zich kan ontwikkelen. In het ontwerp van het zonnepark is een aantal maatregelen opgenomen om de natuurlijke functie van de plas te versterken.

Een zonnepark kan mogelijk negatieve gevolgen hebben voor het leven op en rond het water, bijvoorbeeld doordat er minder licht in het water valt en de planten (en mogelijk ook ander leven) zich slechter kunnen ontwikkelen.

Een natuuronderzoek moet duidelijk maken wat de natuurwaarde nu is en welke positieve en negatieve effecten een zonnepark daarop mogelijk heeft. Eventueel kan het ontwerp van het zonnepark daarop worden aangepast om eventuele schade te voorkomen of te verminderen. Samen met onder andere de Universiteit Wageningen kijken we welke onderzoeken er noodzakelijk zijn om een goed beeld te krijgen van de natuurwaarden in het gebied. Bij deze nulmeting wordt een aantal geïnteresseerde omwonenden betrokken. Deze omwonenden maken zich zorgen over de gevolgen van het zonnepark op de natuur in en rond de plas. De onderzoeken die worden uitgevoerd moeten daarom niet alleen een gedegen beeld geven van de huidige waarde van de plas, maar ook antwoord geven in hoe we het ontwerp eventueel moeten aanpassen om de zorgen van omwonenden weg te

nemen en eventuele schade op de natuur te voorkomen. Gedegen natuuronderzoek kost veel tijd (een jaar lang) en geld. Daarom wordt het onderzoek pas uitgevoerd als er voldoende zekerheid is dat we met het park aan de slag kunnen.

Inmiddels is samen met een werkgroep met veel kennis een uitvraag gedaan naar verschillende bureaus om offerte voor een nulmeting op te vragen. Inmiddels is er een partij geselecteerd die de natuurtoets kan uitvoeren.

Anterieure overeenkomst
Aangezien in het proces er duidelijk is gemaakt dat er onzekerheid is of de initiatiefnemers een zogenoemde natuurtoets willen uitvoeren is voor gesteld aan de gemeente Assen om dit te borgen in een anterieure overeenkomst. Dit is een publiek private overeenkomst waarin je bovenwettelijke afspraken kunt borgen zoals bijvoorbeeld planschade maar ook lokaal eigendom. Dit borgt voor de omgeving dat de natuurtoets uitgevoerd wordt en geeft de ruimte aan de ontwikkelaars om dit te kunnen financieren. Een dergelijk onderzoek is een grote investering en is niet voorafgaand aan een vergunningsaanvraag te financieren.

Participatie

Voordat het proces verder gaat vragen de initiatiefnemers aan de of het gekozen gebied een passende locatie is en of het proces van participatie voldoende is onderbouwd om te garanderen dat de omgeving/bewoners:
1. Voldoende kan/kunnen meedenken over de ligging en inrichting van het park en of er bij de omgeving voldoende draagvlak is waar te nemen,
2. Er sprake is van een goed ingericht proces waarmee geborgd wordt dat de omgeving ook voldoende kan meeprofiteren van de latere opbrengst van het park en dat er sprake is van lokaal eigendom door de omgeving.

Dit participatieplan heeft daarmee tot doel inzicht te geven in wat we onder participatie verstaan en op welke wijze omwonenden, inwoners/leden van EC duurzaam Assen en andere stakeholders vanaf het begin betrokken worden bij de verdere plannen over de ligging en de inrichting van het zonnepark. Ook gaat dit document in hoe het proces er uit ziet dat de garantie biedt dat omgeving na oplevering van het zonnepark ook kan meeprofiteren van de opbrengsten van het beoogde park (financiële participatie). Omdat we met de participatie niet helemaal op nul beginnen, beschrijft dit document ook welke activiteiten er al uitgevoerd zijn. Daarnaast gaat het plan in op de toekomstige participatieactiviteiten. Voor wat betreft de al uitgevoerde activiteit is de term participatieverslag meer op zijn plaats, voor de toekomstige activiteiten is de term plan meer gerechtvaardigd.

EC duurzaam Assen heeft de basisprincipes 4xLokaal
Na de beoordeling door de Adviesraad heeft EC duurzaam Assen de basisprincipes voor 4xLokaal aangescherpt. Zie daarvoor de Presentatie DZP Ubbena op de website van de coöperatie. Deze punt sluiten aan bij het eerder genoemde participatieproces. Hieronder de 4 basisprincipes:
1. Lokaal collectief energie produceren = procesparticipatie
2. Opgewekte energie lokaal consumeren = (klant)voordeel
3. Lokaal eigendom = risico dragen en investeren opbrengst
4. Lokale economie en (sociale) werkgelegenheid stimuleren

AsserEnergie
Onderdeel van 4xLokaal is het aanbieden van de stroom uit het zonnepark tegen een lager tarief dan het gangbare tarief van Energie VanOns, ons eigen energiebedrijf. Dit bieden we aan via Ec duurzaam Assen onder onze eigen merknaam AsserEnergie.

Zoals hierboven al benoemd is het doel van het participatieproces is te borgen dat er sprake is van een zorgvuldige inpassing van het beoogde zonnepark in de omgeving door het actief betrekken van omwonenden (de lokale omgeving) en andere betrokken stakeholders (Gemeente, NMFD, Provincie Drenthe). Zorgvuldige en door de omgeving geaccepteerde inpassing is een van de randvoorwaarden die de Provincie Drenthe en de gemeente Assen in hun energiebeleid hebben geformuleerd. EC duurzaam Assen speelt een hele belangrijke rol bij dit proces. Zij vervullen een actieve rol bij de inrichting van het park en zijn actief betrokken in het bedenken hoe een deel van de opbrengst van het park terecht komt bij de lokale omgeving (het verwerven van eigenaarschap).

Dit participatieplan beschrijft wat wij onder participatie verstaan (hoofdstuk 3). Hoofdstuk 4 gaat in op de participatie activiteiten. Wat is er al gedaan, wat moet nog, wat zijn de eerste bevindingen en hoe wordt het proces van het borgen van lokaal eigenaarschap ingericht. Hoofdstuk 5 gaat in op het onderwerp communicatie. Naast participatie is communicatie een belangrijk onderdeel van het project. Goede communicatie tussen de projectorganisatie en de “omgeving” over de inhoud en de voortgang van het project is erg belangrijk.

Dit plan draagt dus bij aan ons motto: Samen voor de energietransitie!

3. Wat verstaan we onder participatie?

Het klimaatakkoord beschrijft bewonersparticipatie als een van de kritische succesfactoren voor de Nederlandse energietransitie. Daarbij worden drie categorieën van bewonersparticipatie onderkend:

1. Procesparticipatie. Dit is het proces waarbij bewoners mee mogen en kunnen denken bij het ontwikkelen van het beleid en beleidskaders. Zo is het wenselijk dat de omgeving betrokken wordt bij de ontwikkeling en totstandkoming van de Regionale Energiestrategie (RES). Hierin wordt onder meer de vraag beantwoord hoeveel ruimte er wordt gegeven aan duurzame energie. Dit inhoudelijk betrekken van de omgeving bij het proces noemen we procesparticipatie.
2. Planparticipatie: dit is het proces waarbij omwonenden/bewoners kunnen meedenken over de plannen, het ontwerp, de inrichting en het beheer en onderhoud van een installatie voor duurzame energieproductie. Via permanente informatieverstrekking (website, sociale media, nieuwsbrieven, lokale pers) actieve voorlichting, bewonersbijeenkomsten, keukentafel gesprekken worden de bewoners betrokken bij het ontwikkelen van de diverse plannen.
3. Financiële participatie: dit is het mede-investeren in en/of het voordeel ervaren van de opbrengsten van het park. Er zijn diverse vormen van financiële participatie. Het delen van de opbrengst kan onder andere door de overdracht van de tenminste 50% van de aandelen van het zonnepark. Op deze wijze is het "verkrijgen van lokaal eigendom" in het klimaatakkoord verwoord.

Opmerkingen

- Het beleidskader *Zonneparken in Assen* van de gemeente Assen is erop gericht om in 2020 14% duurzame energie op te wekken. Energieopwekking wordt zichtbaar in het bestaande landschap. Daarom is maatschappelijk draagvlak voor deze projecten heel erg belangrijk. Optimaal draagvlak wordt verkregen door een zorgvuldig participatieproces. Voor het maken van dit beleidskader heeft de gemeente een werkgroep samengesteld. Deze werkgroep bestaat uit inwoners van Assen, de Natuur en Milieufederatie Drenthe, Energiecoöperatie Duurzaam Assen en gemeente Assen. De werkgroep heeft inhoudelijk meegedacht bij de totstandkoming van het beleidskader.
- De procesparticipatie gaat langzaam over in de planparticipatie. Wanneer het beleid is vastgesteld kan, op basis daarvan, het project worden voorbereid en later gerealiseerd. Voor het beoogde project drijvend zonnepark Zandwinplas Ubbena zijn in document daarom alleen de onderdelen planparticipatie en financiële participatie relevant. Deze zijn dan ook verder uitgewerkt in dit plan.
- Naast participatie is communicatie een belangrijk onderdeel van het project. Goede voorlichting en het tijdig vertrekken van de juiste informatie is cruciaal voor het welslagen van het project. Het is belangrijk dat de projectorganisatie goed communiceert over de inhoud en de voortgang van het project. Vandaar dat het onderdeel communicatie apart is opgenomen in dit plan.

• Vaststellen beleid (RES)
• Meedenken door inwoners
• Provinciale en Gemeentelijke bijeenkomsten
• Ontwerp zonnepark op locatie
• Inwoners meedenken over ontwerp, inrichting en onderhoud
• Keukentafelgesprekken, informatieavonden
• Mee investeren door omgeving in park
• Voordelen ten goede aan omgeving
COMMUNICATIE
Voorlichting
informatie
verstrekken

4. Plan- en financiële participatie

4.2 Planparticipatie

4.2.1 Inleiding

Plan participatie is ten behoeve van de acceptatie van het zonnepark. Bewoners denken en beslissen mee om tot een gedragen plan te komen Het uiteindelijke resultaat moet zijn voldoende draagvlak bij de omwonenden van het park en de inwoners van de gemeente Assen.

Het planparticipatie proces is 2019 gestart. EC duurzaam Assen heeft in samenwerking met Adamant Solar en BVO al behoorlijk veel gedaan de afgelopen jaren. EC duurzaam Assen voert in een open proces gesprekken met direct aanwonenden. Daarnaast hebben alle omwonenden en andere geïnteresseerden nieuwsbrieven ontvangen van EC duurzaam Assen. In nieuwsbrieven zijn de ideeën voor de ontwikkeling van het zonnepark uiteengezet en is er een aantal te organiseren informatieavonden aangekondigd of is er een terugkoppeling gegeven van de stand van zaken van het project. Naast de grote informatieavonden zijn er ook werkgroep avonden georganiseerd om het proces van de nulmeting toe te lichten. Uit de grotere informatieavonden bleek er veel zorgen vanuit de omgeving te zijn voor de invloed van het zonnepark op de natuur. Dit is door de initiatiefnemers opgepakt door een nulmeting uit te voeren om meer inzicht te krijgen op de impact van een zonnepark op water.
Tevens zijn er werkgroep avonden georganiseerd. Doel van deze werkgroepen was om de omwonende het vertrouwen te geven dat de nulmeting uitgevoerd wordt en serieus wordt ingevuld.
Naast contact met omwonenden en inwoners is er ook contact geweest met een aantal andere betrokken stakeholders bij het park, te weten:

- Gemeente Assen;
- Provincie Drenthe;
- NMF Drenthe,

Vanwege hun belang wordt er door de initiatiefnemers ook met hen verder gesproken over de mogelijkheden van het park en de specifieke wensen/eisen waarmee rekening moet worden gehouden.

Opmerking:
Veel van de informatieavonden en werkgroep avonden hebben i.v.m. met Coronabeperkingen online plaatsgevonden. Dit heeft niet altijd de gewenste communicatie opgeleverd. Haperende verbindingen, mensen die niet konden inloggen wat soms de nodige frustratie gaf. De initiatiefnemers zijn dan ook voornemend indien dit mogelijk is volgende informatieavonden hybride (digitaal als fysiek) te organiseren indien mogelijk, aangezien we dan meer mensen bereiken dan bij een van deze keuzes.

4.2.2 Uitgangspunten, aanpak en planning planparticipatie

Voor de planparticipatie gelden de volgende uitgangspunten:

- Dit participatieplan, waarin is aangegeven hoe de omgeving tot nu toe is meegenomen tijdens dit traject en het verdere proces wat wordt afgestemd met de Gemeente Assen.
- Bewoners zijn vanaf het begin meegenomen bij de eerste ideeën van het project.
- EC duurzaam Assen speelt een belangrijke en actieve rol bij het participatieproces.
- Na afloop van informatieavonden/bewonersavonden zijn/worden er verslagen opgesteld waarin de bevindingen en resultaten zijn beschreven.
- Als resultaat van het proces wordt een rapportage opgesteld.

De aanpak voor het planparticipatieproces ziet er als volgt uit. De gearceerde activiteiten zijn al uitgevoerd.

Stap 1 Startmoment (september 2019)	
datum	*participatiemoment*
	Bespreking participatieproces met Gemeente
17 september 2019 1 e informatiebijeenkomst	• Hierbij zijn de thema's 'proces en participatie', en 'inrichting, veiligheid, techniek, recreatie en ecologie' uitgebreid behandeld.
7 november werkgroep	• uiteenlopende ontwerpwensen zijn besproken
2e informatiebijeenkomst 28 november 2019	• Hierbij zijn de thema's 'proces en participatie', en 'inrichting, veiligheid, techniek, recreatie en ecologie' uitgebreid behandeld
13 februari 2020 3e informatieavond	• Deze avond waren de thema's vooral gericht op veiligheid, geluid en ecologie.
23 juni 2020 Werkgroep	• Afstemming en stand van zaken nulonderzoek natuurontwikkeling
Stap 3 Vaststellen ontwerp (december 2020)	
datum	*Participatiemoment*
15 december 2020 4e informatieavond	• Deze avond ging vooral over de nulmeting.
	• Indienen verzoek tot vergunning
Maart/april 2021 meerdere werksessies over de nulmeting en het proces	• Meerdere werksessies inzake de nulmeting.
Stap 4 Afronding	
datum	*participatiemoment*
22-12-2021	Laatste digitale inloopavond met informatie over 4x lokaal en de nulmeting
12-01-2022	Positief besluit Adviesraad
Januari 2022	Opstellen eindrapportage planparticipatie proces.

Voorlopige laatste bevindingen

Op basis van de laatste gesprekken met omwonenden en inwoners is een aantal bevindingen genoteerd. Deze bevindingen zijn in de Q&A 's in bijlage 2 opgenomen. Deze worden onder de omwonenden verspreid en op de website van EC duurzaam Assen gepresenteerd.

4.3 Financiële participatie

4.3.1 Inleiding

Het doel van financiële participatie is dat de (lokale) omgeving mede-investeert in het park en daarmee het voordeel ervaart van de opbrengsten van het park. Evenals bij planparticipatie geldt dat omwonenden en dorpsbelangen zo vroeg mogelijk in het proces bij keuzes ten aanzien van de wijze waarop de baten terugvloeien in de gemeenschap etc. te worden betrokken.
Dat mede investeren kan betekenen dat "de omgeving" tot maximaal 50% van de aandelen van het park verwerft. Op deze wijze is het "verkrijgen van lokaal eigendom" in het klimaatakkoord verwoord. Deze 50% aandelen kunnen bijvoorbeeld in het bezit komen van EC duurzaam Assen, waarbij de leden van de coöperatie bepalen op welke wijze de latere opbrengsten (uit dividend) van het park wordt bestemd. Daarnaast kan ook aan lokale bedrijven, particulieren etc. de mogelijkheid worden geboden om (financieel) te participeren in het eigenaarschap van het zonnepark.
Het proces om deze aandelen te verwerven ziet er grofweg als volgt uit:

- BVO richt tijdens de ontwikkelfase van het project een zogenaamde tussenholding op. BVO houdt de aandelen in die tussenholding aan totdat de exploitatie van het zonnepark begint. Dat is het moment dat er cash flows ontstaan en de projectrisico's voor een groot deel zijn gepasseerd.
- Voorafgaand aan de exploitatiefase draagt BVO dan de aandelen van haar tussenholding over aan EC duurzaam Assen. Deze wordt daarmee voor 50% eigenaar van het zonnepark.

4.3.2 Uitgangspunten

Voor het inrichten en uitvoeren van het proces financiële participatie gelden de volgende uitgangspunten:

- Het proces van financiële participatie wordt uitgevoerd nadat de vergunning en de SDE+ is afgegeven. Het proces wordt uitgevoerd voor de financial close fase van het project. Op dat moment is de business case inzichtelijk en is duidelijk welk rendement er op het park wordt gemaakt.
- Namens de bewoners is EC duurzaam Assen betrokken bij het financiële participatieproces. Zij vertegenwoordigen de belangen van de bewoners/inwoners.
- Na afloop van diverse sessies worden er verslagen opgesteld waarin de bevindingen en resultaten zijn beschreven.
- Als resultaat van het proces wordt een rapportage opgesteld.
- Het proces kan formeel in gang worden gezet wanneer BVO beschikt over 50% van de aandelen van het zonnepark.
- Tijdens het proces wordt onderzocht of deze 50% kan worden overgedragen van de BVO-Tussenholding aan EC duurzaam Assen;
- Mocht EC duurzaam Assen geen gebruik maken van het verwerven van 50% van de aandelen, dan heeft zij het recht op een jaarlijks uit te keren vergoeding door BVO-tussenholding aan EC duurzaam Assen. Het bestuur van EC duurzaam Assen bepaalt tezamen met haar leden op welke wijze deze vergoeding wordt bestemd. De hoogte van dit bedrag moet nader worden vastgesteld en is mede afhankelijk van de resultaten van de Business Case. Pas vlak voor het moment van Financial Close zijn de bedragen van de Business Case betrouwbaar en kunnen er bindende afspraken worden gemaakt over de hoogte van het bedrag.
- Bovenstaande uitgangspunten zijn opgenomen in een samenwerkingsovereenkomst die opgesteld tussen BVO en EC duurzaam Assen.

- Indien gewenst kan BVO EC duurzaam Assen ondersteunen bij het verwerven van funding voor de aankoop van de aandelen. Dit is echter geen onderdeel van het project.
- Wel tot de verantwoordelijkheid van het project is de activiteit dat BVO EC duurzaam Assen ondersteunt bij het vaststellen op welke wijze de inkomsten uit het park worden toegewezen aan de omgeving. Dit onderdeel van het proces vormt de borging dat de opbrengsten inderdaad bij de lokale omgeving terecht komen. EC duurzaam Assen heeft hier al bepaalde uitgangspunten voor meegenomen:

Van de netto winst voor het aandeel van de coöperatie gaat 30% naar de EC duurzaam Assen om te besteden aan projecten van de coöperatie gemeente breed. 70% van de nettowinst zal door de nog op te richten Omwonenden Adviesraad Zonnepark Ubbena gebruikt worden voor projecten in de directe omgeving. Deze gelden zullen worden toegekend door de Adviesraad en zal de coöperatie geen zeggenschap over hebben. Wel zal er een proces met de omwonenden zijn om deze adviesraad zo goed mogelijk op te zetten.

4.3.2 Wat verder van belang is

Welke activiteiten vallen onder de financiële participatie en worden daarmee tot de projectactiviteiten gerekend:

- Het samenstellen van de werkgroep die nadenkt over de mogelijkheden van het overnemen van de aandelen. Deze werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van BVO en EC duurzaam Assen(eventueel aangevuld met door EC duurzaam Assen aangewezen deskundigen).
- Het uitwerken van een aantal scenario's door deze werkgroep (mogelijkheden, financiële en bestuurlijke consequenties).
- Het definitief vaststellen van EC duurzaam Assen of ze de aandelen wil overnemen of dat ze gebruik maken van de jaarlijkse vaste vergoeding.
- Het maken van een overeenkomst waarin deze afspraken zijn vastgelegd (prijs aankoop aandelen of hoogte van de vergoeding).

Wat valt niet onder de projectactiviteiten:

- Het proces voor het eventueel verwerven van funding (via crowdfunding, FND, Banken etc.) dat nodig is voor het verwerven van de aandelen is de verantwoordelijkheid van EC duurzaam Assen. Deze activiteiten vallen buiten de scope van het project.

Zoals in de uitgangspunten is beschreven, is het de verantwoordelijkheid van de projectorganisatie dat zij borgt dat het geld (dividend of jaarlijkse vaste vergoeding) ook daadwerkelijk beschikbaar wordt gesteld aan de lokale omgeving. Het project heeft daarom de verplichting te zorgen dat er een concreet voorstel komt over de wijze waarop het geld in de toekomst wordt besteed.

Mogelijkheden voor de besteding van het geld zijn:

- Leden EC duurzaam Assen kunnen AsserStroom afnemen tegen een gereduceerde prijs.
- Via een Abonnementsmodel kunnen leden hun energierekening laten vergroenen. Leden kunnen zonder investering voor een maandelijks vast bedrag meeprofiteren van de duurzaam opgewekte energie van het zonnepark.
- Individueel voordeel. Om tot een eerlijke lusten- en lastenverdeling te komen is het belangrijk om de direct omwonenden voorrang te bieden op verschillende regelingen die vrijkomen. Eventueel kan voor de direct omwonenden een voorstel op maat worden gemaakt.

- Gebiedsfonds duurzaamheid. In dit geval wordt geld beschikbaar gesteld voor een duurzaamheidsfonds wat ten goede komt aan een gebied. Het geld kan worden besteed aan duurzaamheidsprojecten. Daarbij kan de werkgroep de randvoorwaarden opstellen en een Omwonenden Adviesraad Zonnepark Ubbena I.O. het fonds laten beheren. Het bestuur van deze organisatie zorgt ervoor dat de middelen uit het fonds ten goede komen aan de nabije omgeving van het project. Voorbeelden van dergelijke projecten zijn:
    - Projecten die gericht zijn op de leefbaarheid in de directe omgeving van een zonnepark;
    - Gebiedsversterkende maatregelen;
    - Verduurzaming van de bebouwde omgeving;
    - Innovatieve projecten op gebied van duurzaamheid die ook de werkgelegenheid bevorderen.

Als resultaat van deze inspanning stelt de werkgroep een document op met een uitgewerkt voorstel over de besteding van de gelden.

5. Communicatie

Tijdens de processen planparticipatie en financiële participatie is een aantal inwoners/omwonenden en andere stakeholders nadrukkelijk betrokken bij het project. Inwoners bezoeken informatieavonden, leden van EC duurzaam Assen gaan naar hun ALV, sommige leden nemen aan werkgroepen etc. Velen zijn dus via hun actieve betrokkenheid op de hoogte van de ontwikkelingen in het project. Maar een grote groep is veel minder op de hoogte. Maar ook inwoners die minder actief betrokken zijn, hebben recht op informatie. We moeten ze informeren en daarmee meenemen in het proces. Hetzelfde geldt voor de andere belangrijke stakeholders zoals de Gemeente Assen, de Provincie Drenthe, NMFD etc.
Met alle doelgroepen gaan/zijn we frequent communiceren, ook in tijden dat er wat minder gebeurt in het project. Voor dit communicatieproces gebruiken we verschillende middelen:

- De website van EC duurzaam Assen. Deze wordt periodiek voorzien van nieuwe content.. Zo presenteren we onder andere:
    - Prestatie van het park (omvang en opbrengst)
    - De zich ontwikkelende visualisatie van het park en zijn omgeving;
    - Planning en status van het project (informatie over de voorbereiding, ontwerp, bouw en exploitatie);
    - Belangrijke vragen en antwoorden;
    - Contactinformatie;
    - De invulling van het lokaal eigenaarschap.
- Periodieke **informatiebijeenkomsten**. De periodieke informatiebijeenkomsten blijven we, ook nadat het ontwerp voor het park klaar is, uitvoeren. We proberen hierbij zoveel mogelijk aan te sluiten bij reguliere bijeenkomsten (bv. ALV's). Tijdens deze bijeenkomsten worden de leden geïnformeerd over de voortgang van het project, de resultaten en mogelijkheden van het financiële participatieproces.
- Een periodiek uit te geven (digitale) **nieuwsbrief via EC duurzaam Assen**. In deze nieuwsbrief geven we aandacht aan belangrijke onderwerpen als: verslagen van informatiebijeenkomsten, de inrichting van het lokaal eigenaarschap (financiële participatie) , de voortgang van het project etc. EC duurzaam Assen / Adamant Solar en BVO voorziet de nieuwsbrief hierbij van de nodige content.
- **Interviews en nieuwsitems** via de lokale pers.
- Het eventueel voeren van aanvullende (een op een gesprekken) met omwonenden, bewoners van het dorp en andere stakeholders.
- Tijdens de eventuele bouwfase proberen we de mogelijkheid te bieden dat omwonenden/ inwoners dagelijks vragen kunnen stellen/informatie kunnen inwinnen over de bouw, aanleg etc. Zoveel mogelijk wordt geprobeerd deze vragen online af te handelen via de website. Ook wordt onderzocht of een 06 nummer beschikbaar kan worden gesteld waar bewoners met vragen terecht kunnen. Het voornemen is dit 06 nummer onder te brengen bij de uitvoerder van het bouwproject van de zonneparken. Hij/zij beschikt over de actuele kennis, kan klachten etc. snel behandelen. Klachten/vragen die geen betrekking hebben op bouwactiviteiten worden door gelust naar het projectmanagement. BVO zorgt voor de inrichting van dit traject en maakt hierover afspraken met de bouwer.

6. Planning resterende activiteiten

ACTIVITEITEN	WIE	WANNEER
PLANPARTICIPATIE		
Opzetten en uitvoeren laatste activiteiten planparticipatie	EC duurzaam Assen/BVO/Adamant Solar	Reeds voltooid
Opstellen inrichtingsplan en onderhoudsplan	EC duurzaam Assen/BVO/Adamant Solar	Reeds voltooid
FINANCIELE PARTICIPATIE		
Inrichten werkgroep	BVO/EC duurzaam Assen	Zo dicht mogelijk qua tijd bij FC
Organiseren bijeenkomsten over de mogelijkheden tot overdracht van aandelen of alternatieve mogelijkheden	BVO/EC duurzaam Assen	Geschat 6 sessies
Opstellen overeenkomst	BVO	Nader vast te stellen
Uitwerken scenario's besteding gelden	BVO/EC duurzaam Assen	Geschat 4 sessies qua tijd zo dicht mogelijk bij de bouw
Opstellen overeenkomst	BVO	Nader vast te stellen
Organiseren bijeenkomsten voor leden EC duurzaam Assen en andere belangstellenden over de mogelijkheden voor financiële participatie (funding, besteding van de opbrengsten)	BVO/ECTB	3-4 sessies qua tijd zo dicht mogelijk bij de bouw.
COMMUNICATIE		
Aanleveren content t.b.v. website	BVO/EC duurzaam Assen	Periodiek tot na het moment van oplevering van het zonnepark
Toelichten StaVaZa op ALV EC duurzaam Assen.	BVO/EC duurzaam Assen	Vanaf 2022
Aanleveren content digitale nieuwsbrief	BVO/EC duurzaam Assen	Periodiek tot na moment de oplevering
Persberichten na lokale pers (oplevering, 1e panelen etc)	EC duurzaam Assen	3 of 4 momenten
Eventueel voeren gesprekken met omwonenden	EC duurzaam Assen	Reguliere basis en in het bijzonder bij volgende fases in de projectontwikkeling.
Inregelen 06-vragennummer tijdens de bouwfase.	EC duurzaam Assen/ BVO/Adamant Solar/	Kort voor de start van de bouw, dit zal uiteindelijk al een eis bij de bouwer worden neergelegd.
PROJECTOVERLEG		
Bijwonen projectoverleg	EC duurzaam Assen/ Adamant/BVO	Frequentie bepalen per fase wat nodig is.

Bijlage 1: Programma laatste informatieavond

Vooraf:

- Elke tafel maakt een eigen link aan (zodat je organisator bent) in teams en stuurt deze link naar EDA voor vrijdag voor de uitnodigingen en voor de avond zelf zet je deze in de chatfunctie van Teams zodat mensen deze kunnen kopiëren indien nodig.
- Iedereen bereid een presentatie/sheet voor (het liefst één sheet die je de hele avond kunt laten staan indien mogelijk, wellicht met extra sheets te verduidelijking van bepaalde onderwerpen waarna je terug kan grijpen bij bepaalde vragen).
- Gezamenlijk zitten we in een tijdelijke app groep van whatsapp om onderling contact te houden tijdens de avond.
- Bij veel mensen vragen zo veel mogelijk via de chat laten lopen. Op die manier worden de vragen keurig per keer beantwoord. Bij weinig mensen kan het interactief.

Draaiboek avond zelf

Tijd	Titel	Wie	Duur	Toelichting	Benodigdheden
18:15	Voorbereiding per tafel	**Allen**	15	Maar op de avond zelf zetten we nog even de puntjes op de i en spreken we nog kort even de opzet van de avond en proces door.	Check aanwezigheid/werking • Microfoons /luidsprekers/camera • Presentatie gedeeld • Andere links in de chat zetten • App groep voor de avond Ubbena maken • Zorg dat je de microfoon van mensen uit kan zetten.
18.30	Tafel 1 Gemeente	Vertegenwoordiger van de Gemeente + procesbegeleider Tamara Been + Marike Hoekstra	2 uur	• Korte toelichting beleid Gemeente. • Rol van de Gemeente en de samenwerking met EDA. • Vergunningsprocedure. • Vragen noteren en beantwoorden (later onderdeel van Q&A)	1 presentatie gedeeld. Liefst één slide met hoofdlijnen. (eventueel wat back-up slide om dingen te verduidelijken).

Tijd	Titel	Wie	Duur	Toelichting	Benodigdheden
18.30	Tafel 2 Lokaal eigendom / participatie / EDA.	Tom Verloop (EDA) + Michiel Mulder	2 uur	• Wat houdt EDA in en wat zijn de algemene doelen? • Wat zijn bestaande/lopende initiatieven (anders dan het zonnepark) • Hoe zijn ze bij dit proces betrokken? • Wat is hun rol/positie in dit proces? • Word lid en praat mee! • Hoe wordt lokaal eigendom ingevuld • 4 x lokaal? • Vragen noteren en beantwoorden (later onderdeel van Q&A)	1 presentatie gedeeld. Liefst één slide met hoofdlijnen. (eventueel wat back-up slide om dingen te verduidelijken).
18.30	Tafel 3 Toekomst zandwinning/ Landschappelijke inpassing/ nulmeting,	Adamant Solar Pieter Bijlsma Ismael Bena Popke + iemand van EDA (Otto Lussenburg)	2 uur	• Toekomst Zandwinning • Landschappelijke inpassing (plaatje) • Nulmeting (beperken tot de scope uitvraag en dat we een partij hebben gevonden die voldoet aan de scope. • Vragen noteren en beantwoorden (later onderdeel van Q&A)	1 presentatie gedeeld. Liefst één slide met hoofdlijnen. (eventueel wat back-up slide om dingen te verduidelijken).
20.30	afsluiting	Alle groepen			.
20.30	Inbellen gezamenlijke Teams meeting om even kort elkaars ervaringen uit te wisselen.				

Bijlage 2

Q&A online inloopbijeenkomst 22 december 2021

Q&A Rapportage (Dec. 2021)

Q&A NA ONLINE INLOOPAVOND DZP UBBENA

Aan: omwonenden en belangstellenden DZP Ubbena, leden Adviesraad, gemeente Assen

Van: Tom Verloop – secretaris Ec duurzaam Assen namens het ontwikkelteam

Datum: 31 januari 2022

ACHTERGROND EN DOEL VAN DEZE Q&A

Vooraf aan het vaststellen van de omvang en inhoud (scope) van het te verrichten natuur(nul)onderzoek op 11 november 2021 bleek dat de eigenaar van de zandwinplas Trip-Popken heeft besloten de zandwinning tot 2030 voort te zetten. Beide gebeurtenissen vormden voor de initiatiefnemers een urgente aanleiding de omwonenden hierover zo snel mogelijk te informeren. Via de nieuwsbrief van december 2021 zijn deze gebeurtenissen en de mogelijke gevolgen ervan gecommuniceerd en is in overleg met de gemeente afgesproken een online inloopbijeenkomst te houden om alle omwonenden de gelegenheid te bieden hierop te reageren en vragen te stellen. De online bijeenkomst is in drie verschillende online deelsessies opgedeeld (tafels) waar de verschillende partijen vanuit hun eigen perspectief de vragen van de omwonenden konden beantwoorden. Vooraf is afgesproken geen verslaglegging te doen maar om alle vragen die vooraf, tijdens en na de inloopbijeenkomst zijn gesteld te verwerken in deze voorliggende Q&A.

NATUURONDERZOEK

Een deel van de direct en indirect omwonenden in Zeijen en Ubbena voelen zich diep betrokken bij de toekomst van de zandwinplas en hebben daar zorgen over. Die zorgen concentreren zich vooral op de gevolgen die de aanleg van een drijvend zonnepark op de natuur en de natuurontwikkeling kan hebben. Vanaf de eerste bijeenkomst medio 2019 heeft deze groep hun zorgen geuit over de diepgang van het te verrichten (wettelijk verplichte) natuuronderzoek.

Zeker toen bleek dat de wettelijke Natuurtoets, verricht door Bureau Eelerwoude, feitelijk alleen een onderzoek naar beschermde diersoorten bleek te zijn. Uit dat onderzoek van januari 2020 kwam alleen naar voren dat rekening moet worden gehouden met (beschermde) vogelsoorten, maar er geen plicht is ontheffingen in het kader van de Wet Natuurbescherming aan te vragen.

Na bekend worden van dit onderzoek is door deze groep aangedrongen op een veel diepgravender natuur(nul)onderzoek. Deze wens is op de laatste fysieke bijeenkomst op 13 februari 2020 (vlak voor de uitbraak van Corona) gehoord en begrepen. Daarna is onze communicatie met de (natuurwerk)groep erop gericht geweest de kaders en inhoud van dat uitgebreide natuuronderzoek met elkaar vast te stellen. De initiatiefnemers hebben contact gelegd met deskundige partijen, zoals de WUR en Deltares.

In onze nieuwsbrief van maart 2021 is aangegeven dat het onderzoek zo spoedig mogelijk zou worden gestart en dat overlegdatums voor het vaststellen van omvang en inhoud zijn gepland.

Daarmee hebben wij bij sommige mensen de indruk gewekt dat het onderzoek direct na vaststelling van de inhoud en omvang ervan uitgevoerd zou gaan worden. Het projectteam heeft zich dat onvoldoende gerealiseerd dat deze indruk had kunnen ontstaan. Tijdens het opstellen van de kaders en inhoud van het onderzoek bleek al snel dat de kosten van het natuuronderzoek (ca. € 100.000) zeker 30% van het totale ontwikkelbudget zou gaan bedragen.

Secretaris: Tom Verloop *Koopmansplein 16* *9401 EL Assen*
0592 200 021 *www.ecduurzaamassen.nl* *tom.verloop@ecduurzaamassen.nl*
Handelsregister KvK 65613058 *Btw nr. 856186144* *Bankrekening NL08 RABO 0332 4472 35*

Deze kosten zijn zodanig hoog dat het uitvoeren van het natuuronderzoek vooraf aan de verlening van de Omgevingsvergunning zonder financiële dekking onverantwoordelijk is. Deze kosten moeten immers extern gefinancierd kunnen worden. Zonder vergunning zijn banken niet bereid deze kosten te financieren.

De initiatiefnemers hebben daarop besloten het onderzoek uit te gaan voeren als de Omgevingsvergunning is verleend en financiering mogelijk is. Om deze afspraak te borgen is met de gemeente Assen afgesproken dat samen met de vergunning een anterieure overeenkomst wordt afgesloten die deze afspraak maakt tot een plicht op uitvoering indien het park gerealiseerd gaat worden. Het jaarrond uitvoeren van het natuuronderzoek zal niet in gevaar komen omdat de aanleg van het park pas plaats kan vinden als de netaansluiting mogelijk is. Dat zal niet eerder zijn dan in 2024.

De initiatiefnemers erkennen dat de communicatie over dit besluit te wensen over heeft gelaten. Door lang uitgestelde kennisgeving is er ten onrechte een beeld ontstaan dat de initiatiefnemers geen uitvoering wilden geven aan een natuuronderzoek. Het uitvoeren van het natuuronderzoek heeft nooit ter discussie gestaan bij de initiatiefnemers, wel het tijdstip van uitvoering en de financierbaarheid. Uiteindelijk is uit het offertetraject voor het natuuronderzoek gebleken dat een dergelijke investering zodanig hoog is dat deze niet voorafgaand aan de vergunning gefinancierd kan worden.

VRAGEN EN ANTWOORDEN

Tafel 1 – de gemeente Assen

Vraag 1: Hoe weten we dat het verslag van deze bijeenkomst de juiste weergave is van de gesprekken in de andere TEAMS bijeenkomsten, waar we niet bij aanwezig zijn?

Antwoord: er komt geen uitgebreid verslag, maar een Q&A. De vragen over het project worden per tafel beantwoord door initiatiefnemers en gemeente. Deze worden gepubliceerd op de website en per e-mail toegezonden.

Vraag 2: Wij zien het natuuronderzoek als leidend voor de ontwikkeling. Wat heef het natuuronderzoek nog voor waarde wanneer dit pas na verlening van de vergunning wordt uitgevoerd?

Antwoord; het natuuronderzoek (nulmeting) vormt geen onderdeel van de vergunningsprocedure. Het is een veel uitgebreider onderzoek dat initiatiefnemers zijn overeengekomen met de natuurwerkgroep. Het onderzoek geeft voor de realisatie van het zonnepark meer inzicht in de natuurwaarde, waterkwaliteit e.d. De waarde van dit verdiepende onderzoek ligt in kennisopbouw en mogelijke optimalisatie van het projectenplan. De gemeente zal de uitvoering van dit onderzoek borgen in een anterieure overeenkomst met de initiatiefnemers.

De Natuurtoets (Toetsing Wet Natuurbescherming), behoort wel tot het vergunningsproces. Dit ecologisch onderzoek in het kader van de omgevingswetgeving stelt conform de natuurwetgeving zo betrouwbaar mogelijk vast of er wel of geen vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde natuurwaarden voorkomen en ecologische effecten kunnen optreden. De Natuurtoets is leidend in deze fase van het vergunningsproces; het beoordelen van de aanvraag.

NB. De Natuurtoets is door Bureau Eelerwoude uitgevoerd en is in te zien of te downloaden van de website van Ec duurzaam Assen.

Vraag 3: Waarom is eerst gezegd dat ons natuuronderzoek klaar moet zijn voor vergunningverlening, en zijn jullie daarop teruggekomen?

We erkennen dat hier verwarring over is ontstaan. Toen de initiatiefnemers aangaven dat er geen externe financiering was voor een dergelijk, uitgebreid onderzoek en dat de formele Natuurtoets geen aanleiding geeft tot een verdiepend onderzoek, heeft de gemeente dit nogmaals bekeken. Daaruit bleek dat het natuuronderzoek bovenwettelijk is en niet formeel onderdeel van een vergunningsprocedure. Om te borgen dat dit onderzoek plaats vindt vooraf aan de realisatie van het zonnepark, legt de gemeente dit met de initiatiefnemers vast in een anterieure overeenkomst.

Vraag 4: Waarom zijn de afspraken van initiatiefnemers in april en mei dit jaar (2021) niet doorgegaan?

In de Nieuwsbrief Maart 2021, verstuurd op 10 maart 2021 is een aantal datums voor overleg met de natuurwerkgroep ingepland. Op 22 maart 2021 is met deze werkgroep overleg geweest en op 12 april is een online bijeenkomst met bewoners gehouden. Daarin is afgesproken dat iedereen over de verdere ontwikkelingen schriftelijk op de hoogte wordt gehouden (zie Nieuwsbrief Juli 2021, verstuurd op 8 augustus 2021). Omdat het opstellen van de aanvraag voor een offerte in samenwerking met de natuurwerkgroep pas in juni 2021 gereed kwam en is verzonden, en de offertes niet eerder dan augustus werden verwacht zijn er geen bijeenkomsten meer gepland. Op 11 november zijn de offertes inhoudelijk met de natuurwerkgroep besproken ten kantore van Tol Secretarie.

Vraag 5: Ik heb ideeën voor de anterieure overeenkomst. Kan ik deze delen?

De ideeën kunnen worden gedeeld met de initiatiefnemers en gemeente. Echter het opstellen en vaststellen van de anterieure overeenkomst is een zaak tussen gemeente met initiatiefnemers.

Vraag 6: Wat is de rol van de gemeente in de mogelijke ontwikkeling van een eco-zone bij het Meesterveen

Antwoord: De natuurwerkgroep ZeijerWiek heeft vragen gesteld aan de gemeente. De gemeente is geen inhoudelijke partij en kan, gezien het stadium, geen informatie geven over een eventuele ontwikkeling. Voor eventuele vragen kan wel de natuurwerkgroep ZeijerWiek worden benaderd.

Vraag 7: Wij willen graag visrechten op de plassen. Kan de gemeente hier een rol in spelen?

De gemeente heeft hier geen rol in. Advies om contact te zoeken met grondeigenaar en initiatiefnemers.

Vraag 8: Is er straks daadwerkelijk ruimte om nog aanpassing te doen in het plan, naar aanleiding van het uitgebreide natuuronderzoek?

Ja, de aard van de maatregelen zal bepalend zijn voor de vraag of hier een gewijzigde vergunning voor nodig is. Mogelijke aanpassingen aan het zonnesysteem, of maatregelen aan de oevers etc., worden allemaal afzonderlijk behandeld.

Vraag 9: In de wand tussen de noordelijke plas en de zuidelijke plas bevinden zich zwaluwen. Welke invloed heeft de zandwinning hierop?

Bij het antwoord op vraag 7 van tafel 3 is een satellietfoto van de plas opgenomen met daarin de locatie waar de zandwinning de komende jaren plaats mag vinden. De exacte locatie van de zwaluwen zal door Bureau Biota tijdens het uit te voeren natuur(nul)onderzoek worden vastgelegd. Op dat moment kunnen we kijken naar eventueel noodzakelijke mitigerende maatregelen. De zandwinner heeft een wettelijke verantwoordelijkheid ten opzichte van de flora en fauna in het gebied. Ze moeten voldoen aan de Flora en Fauna Wet.

Vraag 10: Is de anterieure overeenkomst openbaar?

De anterieure overeenkomst is niet openbaar. De gemeente publiceert een zakelijke beschrijving van de anterieure overeenkomst.

Tafel 2 - lokaal eigendom en participatie omwonenden

Vraag 1: Hoe financiert Ec duurzaam Assen 50% van de aandelen?

Bronnen VanOns (BVO) ontwikkelt in opdracht van Ec duurzaam Assen het drijvende zonnepark. In die capaciteit draagt BVO zorg voor de (voor)financiering van 50% van de investering in het park. Op het moment dat de business case van het park door beide ontwikkelaars BVO en Adamant Solar is vastgesteld en de financiering van het Eigen Vermogen en Vreemd Vermogen afgerond hebben, nemen zij de investeringsbeslissing die ertoe leidt dat het park wordt aangelegd. Dat besluit (Financial Close) is gekoppeld aan het verzoek van BVO aan Ec duurzaam Assen (EdA) of wij het 50% aandeel in het park willen overnemen. De Ledenraad van Ec duurzaam Assen moet eerst akkoord geven op deelname, lees overname van de aandelen van BVO. Daarna gaat EdA op basis van de business case de uitgifte van aandelen en/of stroomcertificaten opstarten om het Eigen Vermogen (50% van ca. 20-30% van de totale investering) van BVO over te nemen. De voorlopige en nog door de Ledenraad vast te stellen uitgifte van aandelen zullen in de vorm van Obligaties met een maatschappelijk rendement worden aangeboden. De stroomcertificaten voor de levering van stroom uit het park zullen met een aantrekkelijke korting op de stroomprijs allereerst aan de omwonenden (bewoners, bedrijven, instellingen etc.) van de zandwinplas en daarna aan alle Assenaren (idem) worden aangeboden.

Vraag 2: kunnen bedrijven ook lid worden van de coöperatie?

Na de wijziging van de statuten van Ec duurzaam Assen medio 2018 is toegevoegd dat ook bedrijven en instellingen lid van de coöperatie kunnen worden. Hiermee is het mogelijk geworden dat bedrijven en instellingen via de coöperatie mee kunnen denken en doen aan de energietransitie van het eigen bedrijf en aan collectieve projecten binnen het bedrijvenpark waar men is gevestigd.

Het Bestuur van Ec duurzaam Assen (EdA) heeft zich als primaire coöperatie onverkort verbonden aan het Charter van de Coöperatieve Identiteit zoals vastgelegd in de Rochdale Principles. Die statutenwijziging is ook gedaan om de democratische controle beter te borgen en tegelijk het besluitvormingsproces te kunnen versnellen. Hiertoe is allereerst medio 2018 de Raad van Commissarissen (RvC) aangesteld, die het Bestuur aanstelt, mandateert en controle uitoefent op alle besluiten die worden (voor)genomen. De RvC heeft vervolgens verkiezingen onder alle leden van EdA gehouden om een Ledenraad als vertegenwoordiging van de leden te kiezen. De Ledenraad van 10 personen is op 1 augustus 2020 geïnstalleerd.

Vraag 3: waarom geen zonnepanelen op dak?

Met alleen zonnepanelen op daken is de klimaatdoelstelling voor Nederland niet te bereiken. Daken zijn niet zondermeer geschikt voor het plaatsen van zonnepanelen. Ook is het beschikbare dakoppervlak in NL niet toereikend om in de groeiende behoefte (van het aardgas af naar All-electric, electrische mobiliteit, electrificatie van bedrijven en industrie, zoals waterstof via electrolyse, etc.) aan hernieuwbare stroom te voorzien.

Een bijkomende hindernis zijn de alsmaar stijgende verzekeringspremies voor zon op dak. Die hebben ervoor gezorgd dat de business case voor zon op dak zwaar onder druk staat. De daken die EdA met veel vrijwillige (onbezoldigde) inzet van de bestuursleden hebben weten te realiseren zijn niet winstgevend.

De belangrijkste oorzaken waarom zon op dak nauwelijks van de grond kom zijn tweeërlei.

In de eerste plaats zijn gebouweigenaren nauwelijks bereid hun daken voor dit doel beschikbaar te stellen. Zeker niet als men er geen financieel voordeel uit kan halen. Waar een dak normaliter een kostenpost is, wordt het op het moment dat EdA er PV-panelen op wil leggen gezien als een verdienmodel. Een hoge dakvergoeding gaat ten koste van een haalbare business case.

Ten tweede is er geen Overheidsregulering om het volleggen van daken af te dwingen. Het merkwaardige daarbij is dat zon op dak in het Klimaatakkoord een belangrijke rol is toegedeeld en in de gemeentelijke Zonneladder de hoogste prioriteit is toegekend. Beide beleidsinstrumenten zijn tot op heden niet afdwingbaar gemaakt.

Vraag 4: Is inmiddels bekend hoe de financiële participatie van huishoudens aan dit plan (zonnepark Ubbena) eruit ziet?

Nee dat is nog niet bekend. Daarvoor is het nog veel te vroeg. We hebben nog geen Omgevingsvergunning, geen SDE++ beschikking en hebben nog geen exacte datum wanneer de netaansluiting gereed kan zijn. Ook het natuuronderzoek en de mogelijke uitkomsten daarvan hebben nog invloed op de business case (alleen het natuuronderzoek is al 1/3 van de ontwikkelkosten). Er zijn nog zoveel onbekende en onzekere variabelen dat er nog geen redelijk beeld van de investering en de opbrengsten is te geven. Zodra het plan ver genoeg is om dit te delen zullen we hierover communiceren. Meestal is dat vlak voor de start bouw omdat alle kosten dan wel inzichtelijk zijn.

Vraag 5: Wat is de nieuwe rol van Michiel Mulder?

Michiel Mulder is de vervanger van Frans Latjes (die weer de vervanger van Klaas Dolsma was) en is aangesteld door Bronnen VanOns als coöperatieve ontwikkelaar voor dit zonnepark. In die capaciteit is hij verantwoordelijk – samen met onze partner Adamant Solar – voor het tot een goed einde brengen van de ontwikkeling tot en met de realisatie en oplevering/ingebruikstelling van het park. Bronnen VanOns is opdrachtnemer van de opdracht die door Ec duurzaam Assen is gegeven om dit park op coöperatieve wijze te ontwikkelen en te financieren.

Tafel 3 - omgevingsplan

Vraag 1: Roelof Heling, lid van de kerngroep Herstelplan Landschap het Meestersveen

Mijn verzoek aan de heer Popken is om zo spoedig mogelijk de overstort van één bezinkbassin voor opgespoten zand te verleggen naar de grote plas. Op deze wijze wordt de natuurplas aan de noordzijde gevrijwaard van hevige vertroebeling gedurende een bepaalde periode (zie foto vertroebeling). Deze negatieve impact kan vrij eenvoudig worden voorkomen door de pijp te verleggen (rode pijl). Aangezien de winning tot 2030 dus doorgaat lijkt me dit op korte termijn zinvol en met geringe kosten te realiseren.

Dit voorstel levert een constructieve bijdrage aan onze wens (en die van de omwonenden) om de noordelijke plas als een echt natuurgebied te behouden. EdA heeft dit voorstel in het projectteam geagendeerd en is inmiddels met Popken besproken. De eigenaar heeft nog niet gereageerd op dit voorstel maar we houden de vinger aan de pols.

Vraag 2: tot hoe diep wordt er zand weggehaald?

Firma Popken geeft aan dat de maximale diepte van de plas 20 meter bedraagt.

Vraag 3: Er wordt gesteld dat het waterleven van belang is. Met het oppervlak aan panelen lijkt er weinig ruimte te blijven voor waterleven? Is hier over nagedacht?

De totale bedekking door de zonnepanelen is ongeveer 60% van de totale wateroppervlakte op de zuidelijke plas. De drijvers onder de zonnepanelen zijn echter niet afgesloten dus onder de zonnepanelen is ook nog eens zo'n 60% open, de zonnepanelen drijven ca. 50 cm boven het wateroppervlak. Logischerwijze zal onder de zonnepanelen minder zonlicht het wateroppervlakte bereiken.

De uitgevoerde onderzoeken tot nu toe wijzen uit dat er weinig waterleven in de plas aanwezig is. Over de effecten van een drijvend zonnepark op het waterleven zijn nog weinig studieresultaten bekend. Door algengroei onder de drijvers zal er enerzijds meer waterleven kunnen ontstaan, maar kan door enigszins verminderende zuurstofgehalte ook iets afnemen. Per saldo zijn bij andere drijvende zonne-installaties (bijvoorbeeld Tynaarlo of de Bomhofsplas bij Zwolle) nauwelijks veranderingen geconstateerd.

Drijvende zonneparken zijn in Nederland nog een relatief nieuwe technologie en er zijn op dit moment weinig openbaar toegankelijke onderzoeksgegevens over de langjarige effecten ervan op het waterleven.

Daarom heeft Adamant Solar zich aangesloten bij het onderzoeksproject Topconsortium voor Kennis en Innovatie (TKI) Zon op Water, dat deels wordt gesubsidieerd door het RVO. Hierin werken onderzoeksinstituten zoals Deltares en NIOO-KNAW samen met onder meer de Hanze Hogeschool, het drinkwaterbedrijf Evides en ontwikkelaar Groenleven. Doel van dit project is langjarige meetresultaten te verzamelen bij verschillende drijvende zonneparken, deze te publiceren en hieruit aanbevelingen voor meer uniforme richtlijnen voor beleid ten aanzien drijvende zonneparken te formuleren ten behoeve van overheden en ontwikkelaars. Het natuur(nul)onderzoek levert hier een bijdrage aan.

Vraag 4: Kan de firma Popken aangeven wat de plannen zijn voor beheer en ecologie over 15 of 20 jaar?

Binnen de bestaande zandwinvergunning bestaat er een instandhoudings- en onderhoudsverplichting, die ook blijft bestaan als de zandwinning stopt. Dit betekent onder meer dat de paden en waterkanten vrij van omvallende bomen moeten worden gehouden en paden en wegen toegankelijk blijven. Over wat er na 2030 gebeurt met de bedrijfsactiviteiten is de firma Trip-Popken zich momenteel nog aan het beraden.

Vraag 5: Het ecologisch onderzoek moet nog plaats vinden. Zouden de uitkomsten van dit onderzoek nog invloed kunnen hebben op de uitvoering van het plan? Kan het plan hierdoor niet doorgaan?

De uitkomsten van de nulmeting en eventueel aanbevolen mitigerende maatregelen zullen door de ontwikkelaars binnen het economisch en vergunningstechnisch mogelijke worden meegenomen en de plannen daartoe aanpassen. De ontwikkelaars sluiten hiertoe een anterieure overeenkomst met de vergunningverlener, de gemeente Assen. Hierin worden onder meer beheerafspraken vastgelegd die de uitvoering, binnen het kader van de afgegeven vergunning (nog in behandeling) moeten waarborgen.

Uitgangspunt voor de initiatiefnemers blijft dat de nulmeting een bovenwettelijke maatregel is die niet door de WABO-procedure is vereist. De wél door de WABO-procedure vereiste en inmiddels uitgevoerde quickscan gaf aan dat het plangebied voor het drijvende zonnepark, geen bijzondere natuurwaarden aanwijst die een negatieve impact op vergunningsverlening zouden kunnen opleveren. De kans dat het plan na vergunningsverlening door de uitkomst van de nulmeting hierdoor in zijn geheel niet doorgaat is op dit moment daarom als niet realistisch in te schatten.

Vraag 6: Hoe gaat de uitvoering van de ecologische nulmeting eruitzien, wat is het huidige plan, wat wordt gemeten, door wie en over welke periode?

Op 11 november 2021 is in een bijeenkomst met leden van de natuurwerkgroep overleg gevoerd over de kwaliteit van de binnengekomen offertes voor het uitvoeren van het natuur(nul)onderzoek. Hieronder een fragment uit de vastlegging van het advies van een aantal werkgroepleden (scopegroep).

Zodra de Omgevingsvergunning is afgegeven en de financiering van het natuuronderzoek rond is (er loopt momenteel een aanvraag voor voorfinanciering bij het Landelijk Ontwikkelfonds Energiecoöperaties) wordt met Bureau Biota het definitieve uitvoeringsplan samen met de gemeente vastgesteld en in opdracht gegeven. We zullen u op de hoogte houden van de stappen die we nemen.

Offerte Bureau Biota
De offerte is volledig. Daarnaast zijn beide plassen meegenomen wat als waardevol wordt ervaren. Biota beschrijft alles zeer volledig en is gedetailleerder dan de andere offertes. Verder wordt als plus aangemerkt dat zij zelf ook in het gebied zijn geweest voor inspectie. Wel is de vraag of het broedvogelonderzoek moet worden meegenomen. Daarnaast worden de watervogels maar voor een half jaar onderzocht en dit zou eigenlijk jaarrond moeten zijn om een beter beeld te krijgen. Bureau Biota wordt ook als een partij gezien met ervaring.

Advies scopegroep
Na een zorgvuldige afweging wordt de offerte van Bureau Biota als meest volledig en waardevol ervaren. Wel met de kanttekening dat de watervogels eigenlijk jaarrond moeten worden onderzocht.

Afsluiting
De initiatiefnemers geven aan dat zij in overleg met Bureau Biota zullen gaan om het verdere vervolg met elkaar te bepalen. Het jaarrond onderzoeken wordt hierbij meegenomen.

Vraag 7: We hebben bericht gekregen dat de zandwinning door gaat. Welk zand wordt gewonnen, hoe lang gaat dat door, welke oevers worden aangegraven, hoe diep is de plas op dit moment, etc. als daar nog veel zand gewonnen wordt is de nulmeting dan nog zinvol.

De firma Trip-Popken zal volgens de contour van de rode lijn (zie foto) nog verder zand gaan winnen. Zoals eerder aangegeven zal niet dieper worden gegraven dan 20 meter. Binnen de looptijd van de huidige vergunning tot 2030 zal het afhangen van de vraag naar zand hoe lang dit nog doorgaat. Het is aannemelijk dat de zandwinning eerder dan 2030 zal stoppen.

Er wordt geen verbinding gemaakt tussen de zuidelijke en de noordelijke plas. Er zal ook geen zandwinning in de noordelijke plas plaatsvinden.

De zandwinvergunning is afgegeven door de provincie Drenthe. Deze ligt daar ter inzage voor geïnteresseerden.

De nulmeting is zinvol omdat de bestaande natuurwaarden hiermee zeer gedetailleerd in kaart worden gebracht. Voor zover mogelijk zullen mitigerende maatregelen worden opgenomen in het definitieve technische ontwerp van de PV-installatie en in landschappelijke inpassingsontwerp.

Er zal, in het kader van het TKI Zon op Water onderzoek ook gedurende operationele fase van het project verdere metingen worden uitgevoerd en de afspraken hierover worden in de anterieure overeenkomst vastgelegd.

Vraag 8: Wordt in het natuuronderzoek ook rekening gehouden met de plannen om het gebied rondom het Meesterveentje ecologisch te verbinden met het gebied rondom het zandgat?

Op dit moment is het natuuronderzoek gericht op de projectlocatie en niet de aanpalende gebieden. De reden dat het niet mogelijk is het onderzoek buiten de grenzen van de zandwinlocatie uit te breiden is dat tussen het Meesterveen en de zandwinplas een stuk akkerland ligt dat in eigendom is van een derde.

In een gespreksnotitie van 30 april 2020 (zie op onze website bij de stukken op de projectpagina Ubbena), dat als een advies aan de initiatiefnemers is voorgelegd, is naast een verhandeling over de historie en de relatie van het Meesterveen en de zandwinplas ook een voorstel geformuleerd op welke wijze het beheer, onderhoud en de exploitatie van het gebied rondom de zonneplas gekoppeld zou kunnen worden aan het beheer en onderhoud van het Meesterveen. Bijvoorbeeld via een gebiedsfonds. Dat voorstel blijft op tafel liggen en zal in de toekomst worden meegenomen in de verdere uitwerking van de participatie opties in de Omgevingsovereenkomst.

Vraag 9: Hoe verhoudt dit plan van deze ecologische verbinding zich tot het opzetten van het zonnepark?

Op dit moment zijn er geen concrete plannen voor de ecologische verbinding (geen formele aanvraag). Wel zijn de initiatiefnemers bereid om te verkennen of er mogelijke koppelkansen zijn indien de plannen concreter worden.

Vraag 10: De zandwinning gaat door. Hoe verhoudt zich dit ten opzichte van de plannen voor het zonnepark?

Het zonnepark kan gewoon aangelegd worden en zal geen hinder ondervinden van de zandwinning. Wel heeft het doorgaan van de zandwinning invloed op de landschappelijke inpassing. Dit is dan ook de reden dat de landschappelijke inrichting gefaseerd wordt uitgevoerd.

Vraag 11: En wat gaat dit, zowel de eventuele aanleg van zonnepark en de doorlopende zandwinning, betekenen voor de belastbaarheid van de huidige ecologische situatie?

Op dit moment is het gebied bestemd als industriegebied met als primair doel zand te winnen (vergunning tot 2030). Het projectgebied is geen natuurgebied, maar heeft wel natuurwaarde. De initiatiefnemers hebben afspraken gemaakt dat zij deze gronden mogen gebruiken gedurende de looptijd van het zonnepark. In het geval dat het zonnepark er niet komt zal de zandwinning gewoon doorgaan zoals nu en zal de ecologische situatie niet worden onderzocht. Indien het zonnepark vergund wordt, moeten de zandwinner en de initiatiefnemers zich houden aan de vergunningsvoorschriften voor het zonnepark en de daarbij horende landschappelijke inpassing en zal het natuuronderzoek worden uitgevoerd.

Vraag 12: Wordt dit eventueel meegenomen in het ecologisch onderzoek?

In de basis blijft voor de definitieve uitvoering van de nulmeting de oorspronkelijke scope van het onderzoek gehandhaafd zoals die voor de uitvraag is geformuleerd door de werkgroep. Bij de definitieve opdrachtverstrekking zal er als randgegeven aan worden toegevoegd dat de zandwin activiteiten vermoedelijk tot 2030 zullen doorgaan. Het is aan het onderzoeksbureau om dit gegeven in hun onderzoeksmethodiek mee te nemen.